

MEF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI

**TÜRKİYENİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE KURUMLAR
ARASI İŞBİRLİĞİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE
GELİŞTİRİLEN ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yazar Adı: Burak YILMAZ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU

Ocak, 2021

MEF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI

**TÜRKİYENİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE KURUMLAR
ARASI İŞBİRLİĞİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE
GELİŞTİRİLEN ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yazar Adı: Burak YILMAZ

ORCID NO :0000-0002-4910-5300

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU

Ocak, 2021

AKADEMİK DÜRÜSTLÜK BEYANI

Bu çalışmada yer alan tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, söz konusu kurallar ve ilkelerin zorunlu kıldığı çerçevede, çalışmada özgün olmayan tüm bilgi ve belgelere, alıntılama standartlarına uygun olarak referans verilmiş olduğunu beyan ederim.

Burak YILMAZ

ÖNSÖZ

Türkiye için terör ve terörle mücadele konuları her zaman devletin zirvesi ve kamuoyu için bir numaralı gündem maddesi olmuştur. Bu tez çalışması Türkiye'nin terörle olan mücadelesinin bir dönemine katkı sunmak yanında yapılan mücadelelerin seyrine ve gelişimine açıklama getirmek için oluşturulmuştur.

Uzun yıllardır terörle mücadele içerisinde bulunan Türkiye'nin iç güvenlik kurumları büyük kahramanlıklar göstermiştir ve bu kahramanlıklar vatan uğruna şehit düşenlerle vatan topraklarının kutsallaşmasına sebep olmuş olan şehitlerimiz sayesinde olmuştur. İlk teşekkürü bu yüzden vatan uğruna şehadete ulaşmış olan aziz şehitlerimize ve gazilerimize etmek istiyorum.

Tez konusunun belirlenmesinden tezin son aşamasına gelene kadar bana yol gösteren, yoğun temposuna rağmen değerli vakitlerini kıymetli öğrencilerine ayıran, engin bilgi ve birikimi ile bana yol gösteren Tez Danışmanı Saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU'na teşekkür ederim. Tez çalışmam hakkında tecrübelerini ve bilgi birikimlerini esirgemeyip beni yönlendiren kıymetli hocalarım Prof. Dr. Sait YILMAZ, Dr. R.S. Savaş BİÇER ve Dr. Bülend ÖZEN'e teşekkür ederim. Ayrıca Tez savunma jürimde bulunan Dr. R.S. Savaş BİÇER ve Dr. İlhami Binali DEĞİRMENCİOĞLU hocalarıma da ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım. Tezimin başından sonuna kadar desteklerini esirgemeyen kıymetli aileme ve Tez çalışması içerisinde isimlerini paylaşmadığım fakat bilgi ve birikimlerini saha tecrübeleri ile benimle paylaşan iç güvenlik kurumlarımızın çeşitli birimlerinde bulunmuş sadece devletine tabi olup vatan sevgisi ile hizmet etmiş olan kıymetli büyüklerime de saygılarımı sunuyorum.

Burak YILMAZ

Ocak, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	v
TABLolar LİSTESİ	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	x
GİRİŞ	1
I. TÜRKİYE'YE YÖNELİK TERÖR TEHDİTLERİ VE TERÖR ÖRGÜTLERİ	5
I. A. Türkiye'nin Mücadele Ettiği Terör Tehditleri	5
I. B. Terör Örgütlerinin Çalışma Yöntemleri.....	7
I. C. Türkiye' de Faaliyet Yürüten Terör Örgütleri	14
I. C. 1. Sol Terör Örgütleri	14
I. C. 1. a. THKP-C kökenli: DHKP-C	15
I. C. 1. b. THKO kökenli: TİKB/TKEP-L.....	15
I. C. 1. c. TİİKP kökenli: TKP-ML/TİKKO/KP-İÖ/MLKP.....	16
I. C. 2. Etnik ayrılıkçı Terör Örgütü PKK/KCK.....	16
I. C. 3. Radikal Dini Terör Örgütleri	20

I. C. 3. a. Türkiye Hizbullah'ı.....	20
I. C. 3. b. İBDA-C (İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi)	20
I. C. 3. c. EL-Kaide.....	21
I. C. 3. ç. DEAŞ (Devlet'ül Irak ve Şam).....	22
I. C. 3. d. FETÖ (Fetullahçı Terör Örgütü)	23
II. TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE KURUMLAR ARASI İŞBİRLİĞİ SÜRECİ	28
II. A. Terörle Mücadelede 2017 Yılı Öncesi Durum ve Sorunlar	28
II. B. Terörle Mücadelede 2017 Yılı Sonrası Güncel Durum.....	35
II. C. Terörle Mücadelede Yer Alan Kurumların Görev ve Sorumlulukları	52
II. C. 1. Emniyet Genel Müdürlüğü.....	54
II. C. 2. Jandarma Genel Komutanlığı.....	61
II. C. 3. Sahil Güvenlik Komutanlığı.....	66
II. D. Terörle Mücadele Eden Kurumların İşbirliği Süreçleri	69
III. TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELE STRATEJİSİ VE ÖNERİLER	73
III. A. Türkiye'nin Terörle Mücadele Konsepti ve Stratejisi.....	73
III. B. Türkiye'nin Terörle Mücadelesine Yönelik Görüş ve Öneriler	83
SONUÇ	95
KAYNAKÇA.....	102
EKLER.....	114
I. 3713 SAYILI KANUN İLE 6415 SAYILI KANUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	114

I. A. 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Değerlendirilmesi.....	114
I. B. Terörizmin Finansmanın Önlenmesi.....	122
ÖZGEÇMİŞ	125

KISALTMALAR

AYÖD	: Ankara Yüksek Öğrenim Derneği
ASALA	: Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia
BM	: Birleşmiş Milletler
DEAŞ	: Devlet'ül Irak ve Şam
DEV-GENÇ	: Devrimci Gençlik
DHKP/C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
DÖB	: Devrimci Öğrenciler Birliği
DYÇ	: Düşük Yoğunluklu Çatışma
EMASYA	: Emniyet-Asayiş-Yardımlaşma
EYP	: El Yapımı Patlayıcı
FETÖ	: Fetullahçı Terör Örgütü
FKF	: Fikir Kulüpleri Federasyonu
İBDA-C	: İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi
İHA	: İnsansız Hava Aracı
İKU	: İnsanlı Keşif Uçağı
JGK	: Jandarma Genel Komutanlığı
JÖAK	: Jandarma Özel Asayiş Komutanlığı
JÖH	: Jandarma Özel Hareket
KADEK	: Kongreya Azadi ü Demokrasiya Kurdistane / Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
KCK	: Koma Civaken Kurdistan /Kürdistan Halklar Konfederasyonu

KİHBİ	: İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KİS	: Kitle İmha Silahları
KKK	: Koma Komalen Kurdistan / Kürdistan Demokratik Konfederalizmi
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
MİKK	: Milli İstihbarat Koordinasyon Kurulu
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
MSB	: Milli Savunma Bakanlığı
OBİPAS	: Operasyonel Bilgi Paylaşım Sistemi
PASS	: Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisini
PKK	: Partiya Karkeren Kürdistan / Kürdistan İşçi Partisi
PÖH	: Polis Özel Harekât
PVSK	: Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
SİHA	: Silahlı İnsansız Hava Aracı
THKO	: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
THKP-C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi - Cephesi
TİİKP	: Türkiye İhtilaleci İşçi Köylü Partisi
TİKKO	: Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TKP-ML	: Türkiye Komünist Partisi-Marksist Leninist
YTS	: Yabancı Terörist Savaşçı

TABLÖLAR LİSTESİ

ŞEKİL 1 - C.1. İçişleri Bakanlığı Teşkilat Şeması.....	53
ŞEKİL 2 - C. 1. 1. Emniyet Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması.....	56
ŞEKİL 3 - C. 2. 1. Jandarma Genel Komutanlığı Teşkilat Şeması.....	62
ŞEKİL 4 - C. 3. 1. Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat Şeması.....	68

Üniversite	: MEF Üniversitesi
Enstitü	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Program	: Uluslararası Güvenlik ve Strateji Çalışmaları
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Mustafa Kibaroğlu
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans - 2021

ÖZET

TÜRKİYENİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE KURUMLAR ARASI İŞBİRLİĞİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE GELİŞTİRİLEN ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ

Burak YILMAZ

Bu tez çalışmasında Türkiye'nin tarihsel olarak karşılaştığı terör tehditlerinin neler olduğu ve bu tehditlere karşı iç güvenlik kurumlarının nasıl mücadele verdiği anlatılmaktadır. Araştırma yapılırken iç güvenlik kurumlarının terörle mücadele yöntemleri mercek altına alınmış ve tespit edilen sorunlar veya aksaklıklara yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Araştırmada Türkiye'nin terörle mücadelesinde iç güvenlik kurumlarının birbirleri arasındaki koordinasyon ve iş birliği süreçlerinin nasıl olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yöntem ve sınırlama bakımından, Türkiye'nin uzun yıllara dayanan terörle mücadelesine ana hatları ile değinilmiş, esas olarak 2016-2020 yıllarını kapsayan dönemle ilgili olarak akademisyenlerin, halen aktif görevde bulunan ya da emekli olmuş uzmanların görüşleri üzerinden analizler yapılmıştır. Araştırmada böyle bir sınırlamaya gidilmesinin sebebi; 15 Temmuz 2016 günü FETÖ terör örgütünün başarısız darbe girişimi ile karşılaşan Türkiye Cumhuriyeti devletinin, sınırları içerisinde ve dışında tüm terör örgütlerine yönelik çok yönlü mücadele stratejisi kararı almasının iç güvenlik kurumları bakımından söz konusu tarihin bir dönüm noktası olmasıdır. Bu sebeplerden ötürü 15 Temmuz 2016 öncesi ve sonrası değerlendirilerek, değişimin ne düzeye geldiğinin incelemesi yapılmıştır. Bu tez çalışması sonucunda Türkiye'nin uzun yıllar çok sayıda terörle mücadele stratejisi benimsediği, özellikle 1990'lı yıllardan 2020 yılına kadar stratejik, taktiksel ve kurumsal olarak büyük dönüşümler yaşadığı görülmektedir. Tez çalışmasında, Türkiye'nin resmi kurumları tarafından yapılan mücadele tarzlarına yönelik olarak eleştirel bakış açısına sahip ve çözüm önerilerinde bulunan terörle mücadele içinde yer almış ve alanında uzman kişilerin görüş ve tavsiyeleri de dikkate alınarak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Araştırma yöntemi olarak bu çalışma; nicel araştırma şeklindedir ve belge, mevzuat, rapor tarama, mülakat, veri toplama, haber incelemesi ve literatür taraması şeklinde icra edilmiştir. Araştırma boyunca ihtiyaç duyulan detaylı bilgilerin güvenlik kaygısı ile akademik camia ile paylaşılmamasından dolayı, akademik literatürün sınırlı olması sebebiyle tez konusunu kamuoyuna açık

kaynaklar üzerinden değerlendiren ve irdeleyen bir araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemin tercih edilmesi, Türkiye'nin terörle olan mücadelesinin şeffaf ve denetlenebilir şekilde açık kaynaklardan da araştırılabileceğinin gösterilmesi bakımından önemlidir.

Tez içerisinde ortaya konulmuş olan görüşler ve öneriler tamamen araştırmalarım sonucu oluşan kişisel görüşlerim olup herhangi bir kurumun görüşünü yansıtılmamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Terörle Mücadele, İ Güvenlik,

Bilim Dalı Sayısal Kodu : 114111

University	: MEF University
Institute	: Institute of Social Sciences
Department	: Political Science and International Relations
Program	: International Security and Strategic Studies
Thesis Supervisor	: Prof. Dr. Mustafa Kibaroglu
Type of Thesis and Date	: Master Thesis - 2021

ABSTRACT

PROBLEMS IN INTER-AGENCY COOPERATION IN TURKEY'S FIGHT AGAINST TERRORISM AND THE METHODS DEVELOPED FOR SOLUTION

Burak YILMAZ

This research thesis explains chronologically what types of terror threats Turkey has faced and how the country's internal security agencies combat these threats. The methods employed by the internal security agencies in encountering terrorism have been analyzed in greater detail and corrective actions have been proposed for identified problems and errors. This thesis also attempts to demonstrate how phases of coordination and cooperation between various state security agencies have been achieved to confront terrorism.

As far as the methods and the scope are concerned, though the experience gained by Turkey in dealing with terror threats over a long time has been outlined, greater emphasis is placed on the period from 2016 to 2020 and detailed analyses have been made about this period based on the views of academics and authorities, both in active duty as well as retired. The reason for limiting the scope of the research to this period is the fact that comprehensive decisions made by the Republic of Turkey to fight all terrorist organizations both at home and abroad with a multi-faceted strategy in the aftermath of the attempted coup by the FETO terrorist organization on 15 July 2016 marked a watershed event as far as the internal security agencies are concerned. For this reason, the research has been conducted in order to determine the level of change by comparing and contrasting the pre- and the post- 15 July 2016 incident. This thesis demonstrates that Turkey has adopted a multitude of strategies over the years and experienced major strategical, tactical and organizational progress, notably from 1990s until 2020. An assessment of the methodologies used by the government organizations has been made by considering the views of the experts in the field and those who have expressed critical views concerning the methods of the Turkish government organizations as well as the suggestions that they made.

The technique used in this research is quantitative in nature and documentation, regulations, report screening, interview, data collection, news evaluation, and literature search are the means employed in carrying out the work done in this thesis.

The subject of the research has been studied and evaluated based on open source material whenever the detailed information needed throughout the research was not readily available and not shared with academia due to security concerns. Hence, this thesis also demonstrates that Turkey's fight against terrorism can be researched by using open, transparent and auditable sources.

The views, opinions and suggestions have been formed as result of author's own work and the thesis contains solely his personal opinions and does not in any way reflect views of any organization.

Key Words: War on Terror, Internal Security

Numerical Science Code: 11411

GİRİŞ

Terörizm, toplumlar üzerinde genel olarak bir korku ortamının oluşmasını ve bir şekilde siyasi amaçlarını elde etmek için sistemli olarak şiddeti bir araç olarak kullanıp hedeflerine ulaşmayı amaçlamaktadır. Soğuk savaşın son bulması ve küreselleşmenin etkisi ile terörizm uluslararası bir hal almıştır. Küreselleşme ile birlikte para ve bilgiye hızlı bir şekilde ulaşılabilmesi birçok insan ve topluluklar için de fırsatlar yaratmış olsa da küresel ölçekte tehditlerin de ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu fırsatları özellikle terör örgütlerinin kullanması ve kendilerini geliştirmesi uzun yıllardır dikkatleri çekmiştir. Türkiye'nin stratejik öneme sahip bir ülke olması yanında aynı zamanda etrafında başarısız devlet modellerinin olması kendisini bir tehdit çemberinde bulmasına sebebiyet vermektedir. Bu doğrultuda, Türkiye kuruluşundan bugüne kadar terörün her boyutunu görmüş ve terörün her türlü şiddeti ile karşı karşıya kalmıştır. Türkiye uzun yıllar boyunca terör örgütlerinin eylem ve faaliyetleri ile birçok vatandaşını da kaybetmiş ve güvenlik görevlisini şehit vermiştir. Bunların yanında iç ve dış güvenliğin sağlanması için milyarlarca dolar değerinde harcama ile karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'nin içindeki bu durumuna bir katkı sunmak için bu tez çalışmasında; Türkiye'nin terörle mücadelesinde 2017 ve 2020 yılları arası dikkate alınarak inceleme gereği duyulmuş ve çıkış noktası olarak iç güvenlikten sorumlu olan Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlıkları gibi kurumların güncel durumları yanında kurumsal yapıları ile işbirliği süreçleri incelenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda tez içerisinde her ne kadar iç güvenlik kurumlarından bahsedilmiş olsa da, TSK ve MİT gibi kurumlarımızın da terörle mücadele içerisinde özel bir yeri vardır. Bu sebepten, araştırma boyunca TSK ve MİT ile birlikte iç güvenlik kurumlarımızın müşterek ve işbirliği içerisindeki paylaşımlarına ve operasyonlarına da değinilmiştir.

Birinci bölümde ilk olarak Türkiye'nin karşı karşıya kalmış olduğu etnik, ideolojik ve radikal dini terör örgütlerinin ve tehdit düzeylerinin tasnifi yapılmaya çalışılmıştır. Sonraki kısımda terör örgütlerinin çalışma prensiplerini ortaya koymak adına öncelikli olarak bir örgütün oluş aşamaları kısaca anlatılmış ve hedefleri ile amaçlarına ulaşmadaki izlemiş oldukları yollar belirtilmiştir. Kısım içerisinde aynı zamanda ideolojik ve bölücü terör örgütlerinin güvenlik güçlerine karşı davranışları, hareket tarzları ve militanlarının çalışma yöntemleri de anlatılmaya çalışılmıştır. Bu bölümün son kısmında Türkiye sınırları içerisinde bugüne kadar faaliyet yürütmüş olan terör örgütlerinin (tehdit düzeyi yüksek olanlar) sol, etnik ve radikal dini terör örgütleri olarak ayrımı yapılarak bu başlıklar altında terör örgütlerinin tanımlaması yapılmaya çalışılmıştır.

İkinci bölüm, uzun yıllardır terörle mücadele içerisinde bulunmuş olan Türkiye'nin gerçekleştirmiş olduğu mücadele süreçlerine ve yöntemlerine bakılmış ve incelenmiştir. Bu mücadelelerde ise izlenen stratejilerin dönemlere göre askeri, siyasi ve hukuksal olduğu görülmüştür. Bu stratejiler dönemsel olarak farklılık gösterdiği gibi uygulamada da farklı durumlar ortaya çıkarmış ve her dönem sonrasında başka bir metot izlendiği görülmüştür. Öncelikli olarak bölüm içerisinde Türkiye'nin 2017 yılı öncesi terörle olan mücadelesi genel olarak bir dönemsel incelemeye ve araştırmaya tabi tutulmuştur. Özellikle Türkiye'nin 1990 yıllarına bakılmış o dönemlerde mücadelenin OHAL Bölge Valiliklerinin, Geçici Köy Koruculuğu sisteminin, Terörle Mücadele Kanunu'nun ve Özel Harekât Birliklerinin oluşturulması ile kısmen devam ettiği görülmüştür. 2000'li yıllarda ise etkin pişmanlık yasası ile örgütten kaçmaların ve örgütün çözülmesi istenmiştir. Bunların yanında kısım içerisinde Türkiye'nin geçmişteki terörle olan mücadele sorunlarının ve eksikliklerinin neler olduğuna yönelik incelemeler ve izlemiş olduğu stratejilere bakılmıştır. Özellikle Türkiye için 2015 ve 2016 yıllarının terörün zirve yaptığı yıllar olduğu görülmüş ve 15 Temmuz 2016 FETÖ terör örgütünün darbe girişimi ile kurumlarının geçirmiş olduğu sarsıntı incelenmiştir. İkinci bölümün ikinci kısmında, Türkiye'nin 2017 ile 2020 yılları arası terörle mücadelesi resmi kurum ve belgeler incelenmek üzere bugünkü durumunu ortaya çıkarmak adına sınırlandırılmış ve yıllar içerisinde yapılan faaliyetler ortaya konmak adına araştırılmıştır. 2017 ile 2020 yılları Türkiye'nin terörle mücadelesine bakılarak aslında geçmiş yıllara göre mücadelesindeki değişiklikler

yansıtılmaya çalışılmıştır. Bu kısım içerisinde kurumların özellikle Türkiye'nin mücadelesinde kurumsal ve stratejik olarak koordinasyonla birlikte işbirlikleri incelenmiştir. İkinci bölümün üçüncü kısmında ise iç güvenlikten sorumlu olan İçişleri Bakanlığının, bağlı birimleri olan Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının görevleri ve iç güvenlikteki rolleri tespit edilmiştir. İç güvenlikten sorumlu olan bu kurumlar ele alınırken terörle mücadele içerisinde çalışma faaliyeti olan birimler tespit edilerek kurumların irdelenmesine ve görev alanlarının ne olduğunun açıklanmasına gidilmiştir. İkinci bölüm son kısmında ise kurumların birbirleri arasındaki koordinasyon süreçleri mercek altına alınmış istihbarat, operasyonel ve teknik anlamda paylaşımları değerlendirilmiştir. Özellikle terörle mücadele içerisinde bulunan ve iç güvenlikten sorumlu olan aktörlerin koordinasyon sorununun olmaması gerektiğinin altı çizilmektedir. Bu koordinasyonun sağlam olabilmesi için ise kurumlar arası işbirliğinin sağlam olması gerekmektedir.

Araştırmanın üçüncü bölümü Türkiye'nin terörle mücadelesine katkı sunmak isteyen çalışmalar incelenerek bir fikir tespiti yapılmaya gidilmiştir. Alanında uzman akademisyenlerin ve terörle mücadelede bulunmuş kişilerin strateji önermelerine bakıldığında ise; Stratejik Çerçeveleme, Toplumsal Bütünleşme, Güvenli Ortamlar, Kaynak Bağımlılığı ve Önleyici Müdahale gibi stratejiler mercek altına alınmıştır. Bu ve bunun gibi stratejilerin bölüm içerisinde değerlendirilmesinin amacı ise kanun ve strateji izleyen kurumlarımızın çalışanları yanında okuyucular için bir fikir oluşturmasıdır. Son kısımda yukarıdaki bölüm başlıkları dışında görüş ve önerilerin bulunduğu, uzman kişilerin görüşleri ve onlardan geri kalan fikirlerin yer aldığı bölüm bulunmaktadır.

Son olarak ise sonuç kısmında bu tez araştırmasının yazarı olarak düşüncelerim yer almakta olup ekler kısmı ise hukuksal mevzuat çerçevesinde kurumların hukuksal metinleri ve terörle mücadele ile terörün finansmanının önlenmesine yönelik yapılan kanunların değerlendirmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Bu tez çalışmasının seçiliş amacı Türkiye'nin iç güvenliğinden sorumlu olan kurumlarının yakından tanınması, görev ve yetki paylaşımlarının incelenerek

kurumların sorunlarının olup olmadığının tespitinin belirlenerek ne tür bir kurumsal ve hukuksal revizeye ihtiyaçlarının olabileceğinin belirlenmesidir. Aynı zamanda Türkiye'nin terörle olan mücadelesinde uzun yıllar boyunca birçok mücadele stratejisi belirlenmiş olduğundan oturmuş bir stratejisinin olup olmadığının tespitine gidilmeye çalışılmıştır. Türkiye'nin terörle olan mücadelesinde kurumlar değerlendirilirken aynı zamanda 2017 yılı öncesi ve 2017 - 2020 yılları arası ile kısıtlanıp değerlendirilmiş ve bu çalışmaya ayrı bir değer katması düşünülmüştür. Tüm bu değerlendirmeler ışığında araştırma terörle mücadele eden kurum ve personelinin performanslarına neyin etki ettiğinin göz önüne çıkartılması için önem arz etmektedir. Bu çalışma aynı zamanda, uzun yıllardır terör ile mücadele eden kurum ve kuruluşların daha iyi nasıl mücadele etmesi gerektiğinin yanı sıra istihbarat ve teknik donanım paylaşımında veya bilgi akışında problemler var ise nasıl çözülebilir gibi sorulara cevap bulma niteliği olmaya da çalışmıştır.

I. TÜRKİYE'YE YÖNELİK TERÖR TEHDİTLERİ VE TERÖR ÖRGÜTLERİ

I. A. Türkiye'nin Mücadele Ettiği Terör Tehditleri

Türkiye'nin maruz kaldığı terör tehditleri dünyanın geri kalanına nazaran çok çeşitlilik göstermektedir. Türkiye'nin, kuruluşundan itibaren etnik, ideolojik ya da radikal dini terör örgütleri gibi tehditlerle karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Bunların yanında Türkiye'de faaliyet gösteren tüm terör örgütlerinin dış kaynakları ve onların faaliyetlerini destekleyen, lobi çalışmaları yapmalarına müsaade eden ve kendi ülkelerinde de kurumsallaşmalarına imkân veren ülkeler bulunmaktadır. Özellikle uzun yıllardır PKK/KCK bölücü terör örgütü ile mücadele eden Türkiye'nin önündeki en büyük sorunlarının başına terör örgütünün arkasındaki uluslararası desteğin ve bulduğu imkânların kesilemiyor olması gelmektedir. Bu sebeple kuruluşundan itibaren Türkiye birçok terör örgütünün eylemlerine ve çalışmalarına hedef olmuş, her dönem enerjisinin büyük bir kısmını iç güvenliğini sağlamak için harcamıştır.

Tarihsel olarak, Türkiye'nin kronolojik terör tehditlerini sistemleştiren çalışmalar son zamanlarda yapılmakta olup, akademik çevrelerin ve güvenlik güçlerinin de yayınlarında bazı bulgulara ulaşılmaktadır. Genel olarak dış kaynaklı olsa da, 1970-1980 yılları arasında Ermeni terör örgütü ASALA tarafından yurtdışında çalışan birçok devlet görevlisine yönelik saldırılar yapılmıştır. Yine bu dönemin Türkiye'de ideolojik kutuplaşmanın arttığı sağ-sol çatışmalarının yaşandığı bir dönem olduğu görülmüştür. 1980'li yıllar sonrasında ise yeni yeni ortaya çıkmış olan ve daha sonrasında Türkiye'nin başına büyük bir soruna dönüşecek olan etnik ayrılıkçı terör örgütü PKK/KCK'nın sahneye çıktığı görülecektir. 1990'lı yıllar itibarıyla Türkiye'nin doğusunda yaşanan karmaşa ve kargaşalar sonucunda günümüze kadar problemleri ile karşılaşılan radikal dini örgütlerin ortaya çıkışı görülecektir (El-Kaide, Hizbullah, DEAŞ ve selefi gruplar). Yukarıda sayılan tehditlerin uzak olduğu

düşünülse de aslında Türkiye'nin bulunmuş olduğu coğrafya, öncesinde Ermeni çetelerinin ve Kürt aşiret reislerinin isyanları ile karşılaşmış ve bu problemler ile o günlerden bugünlere kadar gelmiştir¹. Terör örgütlerinin eylem yetenekleri ve varlıklarını devam ettirme amaçlarına bakıldığında askeri bir başarı elde etmelerinden ziyade algısal olarak politik bir başarı kazanmayı amaçladıklarını görmekteyiz². Özellikle uzun yıllar Türkiye'nin terör örgütlerine karşı askeri yöntemlerin kullanılması ile bir başarı elde etme yoluna gitmiş fakat terör örgütlerinin konvansiyonel ordular gibi belirgin bir merkezi ve çatışma hatlarının bulunmaması nedeni ile kullanılan askeri yöntemlerle etkisiz hale getirilmesi kimi zamanlar zor olmuştur³. Terör örgütleri ile olan mücadeleler sonucunda, aslında terörle mücadelenin çok yönlü ve çok taraflı olduğu da zamanla anlaşılmıştır.

Etnik ayrılıkçı ve radikal dini grupların, Türkiye için ne gibi tehditler oluşturduklarına bakarak amaçlarının ne olduğunun bilinmesi, yapılması gereken mücadele stratejileri için önem arz etmektedir. Devlet güvenliği açısından terör olaylarının; milli şuurda zayıflama, halkın moralini bozma, otoriteyi zafiyete uğratma, ekonomiyi kötüye götürme ve uluslararası alanda devletleri zor duruma sokma gibi çok çeşitli olumsuz etkileri olduğu görülebilir. Terör hareketlerinin amaç ve hedeflerinden birisinin de devletin sosyal kontrolünü, mevcut idari mekanizmasını ve iktidarın zayıflatılmasına yönelik çalışmalar yapmak olduğu görülecektir⁴. Etnik ayrılıkçı terör örgütlerinin ideolojik hedeflerine bakacak olursak, Türkiye Anayasasının ilk üç maddesi olan tartışılmaz ilkelerine yönelik direk hedef alındığı görülecektir. Radikal dini grupların hedeflerine baktığımızda, Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut laik ve anayasal düzenini ortadan kaldırarak bu düzen yerine kendi inanışları doğrultusunda şeriat ya da selefi düşüncelerin hâkim olduğu

---

¹Türkiye Barolar Birliği, "**Türkiye ve Terörizm**", Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 107, Ankara: Haziran 2006, s.532.

²Rıza Güler, Rifat Serav Ilhan, "*Terörizmle Mücadelede Stratejik İletişim ve Politik Psikoloji: Yöntem ve Uygulamalar*", Merkez Strateji Enstitüsü, Bilgi Notu 009, 2016, s.4

³Ibid., s.12.

⁴Ömer Urhal, **Küreselleşen Dünyada Güvenlik**, Adalet Yayınevi, Ankara 2009, s.176.

yönetimlerini ortaya koymak olduğu belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Sayıldığında tüm bu tehditler Türkiye'nin Milli Güvenlik Siyaset Belgesinde ve Milli Güvenlik Kurullarında da her daimde gündem olan konuların başında gelmektedir. Bunların yanında yukarıda da değinildiği gibi terör örgütlerinin uluslararası destek bulma arayışı ayrı bir sorun iken yabancı ülkelerin Türkiye'de faaliyet gösteren terör örgütlerine yardımda bulunmaları ayrı bir sorun teşkil etmektedir⁵.

Türkiye'de faaliyet gösteren terör örgütlerinin başka ülkelere kullanımı; Türkiye'yi tamamen istikrarsız bir ortama sokmak, ekonomisini bozmak ve zayıf göstermek, terör örgütleri tarafından tahrik edilerek aşırı şiddet kullanması sağlanarak insan hakları gibi evrensel konularda sınıfta bırakmak, toplumsal yapısında ve kültürel değerlerinde de hasarlar oluşturmak, istenilen amaçlar arasındadır. Bu amaçlar için kimi zaman Türkiye'nin sınır komşuları tarafından çeşitli terör örgütleri kullanılmış, kimi zaman da Türkiye'nin ekonomik ve siyasal gelişmesine sekte vurmak isteyen diğer dış ülkeler tarafından terör örgütleri sahneye sürülmüştür. Bunun yanında selefi ve "İslam Cumhuriyeti" gibi yönetimleri savunan terör örgütlerinin de başka ülkelerde taban bulduğu zamanlar yaşanmıştır.

I. B. Terör Örgütlerinin Çalışma Yöntemleri

Günümüzde devlet güvenliğine yönelik tehditler çok yönlü ve çok boyutlu şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca her devletin bulunmuş olduğu coğrafya bakımından iç ve dış tehditleri farklılık gösterebilmektedir. Özellikle, küreselleşmenin hız kazandığı ve devamlı geliştiği bir zamanda iç ve dış ayrımının da muğlaklaştığı göz ardı edilememektedir. Bu tez konusu içerisinde, Türkiye'nin iç güvenliğine yönelik tehditlere bakarak devlet güvenliğine ve anayasal düzene karşı daha çok etnik ayrılıkçı faaliyetlerin daha ağırlık kazandığı görülmektedir. Terör örgütlerinin Türkiye'nin iç güvenliğine yönelik bu tehditlerini gerçekleştirip uygulamaya koyarken ise bazı aşamalardan geçtiği safalar bulunmaktadır. Bunlar;

---

⁵Türkiye Barolar Birliği, **Türkiye ve Terörizm**, s.535.

Başlangıç ve Hazırlık safhası: Bu aşamada terör örgütleri ideolojik olarak örgütün alt yapısını hazırlar. İdeolojilerini ve fikirlerini yaymak için ise ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal, kültürel ve yapısal kaynaklı eksikliklerden yararlanarak yasadışı faaliyetlerde bulunurlar. Aynı zamanda bu dönemde terör örgütleri bazı taşeron isim ve yapılar adı altında legal görünümlü faaliyetler içerisinde bulunarak da daha büyük kitlelere ulaşmayı ve davalarını yaymayı seçebilmektedirler.

Örgütlenme safhası: Öncesinde yapılan ideolojik faaliyetler neticesinde terör örgütleri belli bir destekçiye ve sempatican kitleye ulaşmıştır. Bu aşamadan sonra ise örgütün ideolojisine uygun şekilde ve legal faaliyet gösteren işçi sendikaları, sivil toplum örgütleri ve dernekler içerisinde de örgütlenme çalışmalarına başlamaktadır.

Eylem aşaması: Terör örgütlerinin nihai amaçları arasında tanınmak ve varlığını belli etmek gelir. Bu aşamada örgütler seslerini duyurmak için önceden ideolojileri doğrultusunda tespit ettikleri hedeflere yönelik illegal faaliyetlerde bulunurlar. Bu faaliyetler silahlı, bombalı ve kundaklama olabileceği gibi sokak hareketleri, korsan mitingler ve bildiriler yayınlayarak da olabilmektedir.

İç savaş safhası: Örgüt diğer aşamaları başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği zaman hedefini iç savaş safhasına yöneltmektedir. Örgüt arkasında büyük bir kitleye ve desteğe sahip olduğunu düşündüğü vakit devletin silahlı güçlerine karşı rakip olabilmektedir. Bu rakip olma durumunda belli yerlerde kurtarılmış bölgeler oluşturarak devlete ve güvenlik güçlerine karşı zorluk çıkartmaktadırlar.

Terör örgütlerinin kendisine yöntem olarak seçtiği eylemlerin tümü ideolojileri kapsamında belli bir amaca ve hedefe yöneliktir. Bu amaç ve hedefler ise şu şekilde tanımlanabilir;

Propaganda: Örgütler ideolojileri doğrultusunda fikirlerini, öğretilerini ve inançlarını başkalarına tanıtmak, taraftar ve destekçi bulmak için çeşitli iletişim araçlarını kullanarak hedef kitlelere ulaşmak ister. Terör örgütlerinin gerçekleştirdiği eylemlerin en önemli özelliği de propagandalarını yapmaktır. Özellikle

küreselleşmenin hızı ile iletişim araçlarının gelişmesi terör örgütlerinin eylemlerini ve fikirlerini dünyanın herhangi bir noktasına ulaşmasına imkân tanımaktadır.

Halkın moral gücünü zayıflatma: Terör örgütlerinin gerçekleştirmiş olduğu terör eylemlerinin amaçlarının başında halkın moral gücünü zayıflatarak güvenlik güçlerine olan desteklerini azaltmak gelir. Terör örgütleri, terörle mücadelede önemli olanın halk desteği olduğunu bildiklerinden birçok saldırılarında sivil halkı da hedef alarak onları sindirme ve bezdirme taktiklerini uygulamışlardır. Uzun yıllardır teröre sivil ve devlet kurumlarından birçok insanını kayıp veren Türkiye’de halkın moral seviyesinin ne denli yüksek olduğu şu ifade ile açıklanabilmektedir, “Vatan Sağ Olsun”.

Yıldırma ve sindirme: Terör örgütleri, halkın moral gücünü zayıflatmanın ötesinde faaliyetlerde buldukları bölgelerde halkı yıldırma ve sindirme metotlarını kullanarak hareket alanlarını genişletme hedefi güderler. Aynı zamanda sindirdikleri ve korkuttukları halkın kendilerini güvenlik güçlerine ihbar etmenin ve karşı koymalarının da önüne geçerler. Halkı kendilerine zorla yardım etmeye başardıklarında halkın moral gücünü de zayıflatmış olurlar. Terör eylemlerinin ve tehditlerinin artması halkın bulunduğu yerden göç ettirilmeye çalışılıp halkın devlete olan güvenini de kırmaya çalışırlar.

Mevcut otoriteyi sarsma: Terör örgütleri belli bir sistem ve plan içerisinde gerçekleştirdikleri eylemler neticesinde otoritenin sarsılmasına uğraşmaktadırlar. Örgütlerin iyi bildikleri bir şey otoritenin sarsılması sonucu ortaya çıkan boşluktan en iyi kendilerinin yararlanacak olması ve istedikleri şekilde hareket edebilecekleridir.

Mevcut otoriteyi şiddete yöneltme: Propaganda araçlarının kullanımı ile her eylemden sonra devleti tahrik edip şiddet kullanmaya yönelten terör örgütleri asılsız iddialarla kitleleri kandırmaya çalışmaktadır. Orantısız güç, masum katliamı, haksız tutuklamalar diyerek kamuoyunu ve halkı kandırarak taban ve taraftar kazanmaya çalışmaktadır. Aynı zamanda güvenlik güçlerinin kendilerine uygulamış oldukları meşru güç kullanımını bir şiddet göstergesi olarak gösterip mağdur sıfatı ile uluslararası çevreleri de etkilemeye çalışabilmektedirler.

Terör örgütlerinin strateji ve hedeflerini gerçekleştirmek için planladıkları eylemlerinin şekillerine bakacak olursak bunlar silahlı veya silahsız olabileceği gibi yasa dışı gösteriler yapmak tarzında da olabilir. Genel itibari ile terör örgütlerinin; saldırı, baskın, işgal, pusu kurma, bombalı eylemler, sokak eylemleri, grev-boykot eylemleri, gasp-soygun, adam öldürme ve kaçırma, sabotaj ve kara propaganda gibi birçok eylemleri bulunmaktadır.

Yukarıda bahsedilen eylem çeşitlerinin de örgütler kapsamında her birinin ayrı ayrı hazırlık safhaları bulunmaktadır. Bu hazırlık safhaları:

Hedef tespiti: Yapılacak her eylemin öncelikle bir hedefi tespit edilir ve o hedef hakkında istihbari bilgiler toplanır. Genellikle de örgüt yöneticileri, örgüt üyelerinden yaşamış oldukları çevrelerinde olası hedef olabilecek yer ve kişiler hakkında bilgi sahibi olmalarını istemektedirler.

Keşif: Tespiti yapılan hedefler hakkında istihbari çalışmaların yapımını kapsar. Hedef hakkındaki bilgilerin çoğunluğunu da kırsalda ya da şehirlerde bulunan sivil destekçilerinden sağlarlar. Bu kişiler sıradan insanlar olup keşfin yapılacağı yerde hiçbir şekilde dikkat çekmezler. Hedefin ayrıntısına kadar oluşturulan bilgiler örgüt yöneticilerine iletilir.

Eylemin planlanması: Hedef hakkında toplanan bilgiler örgüt yöneticileri tarafından değerlendirilir ve planlaması yapılır. Bu planlama içerisinde eylemde bulunacak eleman sayısı, görev dağılımı, kullanılacak silahlar, kaçış yolları ve eylemi kimin üstleneceğine kadar her şey en ince ayrıntısına kadar planlanır.

Karar safhası: Tespit edilen hedeflere planlanan eylemlerin yapılması için örgüt yöneticilerinin karar vermesi gereklidir. Genel olarak ufak çaplı eylemler yapmaları için yerelde bulunan yöneticilere izin verilse de büyük eylemler kesinlikle örgütlerin üst düzey yöneticileri tarafından verilen izinlerle olabilmektedir.

Eylemin yapılması: Burada örgüt mensuplarının en çok dikkat ettikleri husus eylemin zamanlamasıdır. Ayrıca eylemin yapılacağı yerde seri olmak ve kendini gizleyerek eylemi gerçekleştirmek önemlidir.

Kaçış ve eylemin üstlenilmesi: Plana sadık kalmak ve eylemin sonucunda kaçış noktasına izlenmeden gelmek vardır. Gerekirse eylemi icra ettikleri araç-gereçlerden kurtulma ve kıyafetlerini değiştirme de planları içerisinde bulunmaktadır. Son olarak ise eylemlerin üstlenilmesi örgüt merkezince yapılır.

Marksist-Leninist ve PKK/KCK terör örgütlerinin polise karşı almış oldukları tedbirlere bakıldığında⁶:

Emniyet güçlerinin terörle mücadelesi sonucu yakalanan örgüt elemanlarının itirafları ve ele geçirilen örgütsel belge ve bulgulara bakıldığında teröristlerin polise yönelik uygulaması gereken tedbirlerin olduğunu ve bu tedbirler sonucunda da eğitildiklerini görmekteyiz. Öncelikli olarak örgüt elemanlarından yapılması istenilen ilk şey örgüt elemanlarını ve örgüt hakkında olan tüm bilgilerin korunmasına yönelik canı pahasına da olsa her şeyi muhafaza etmeleridir. Marksist-Leninist örgütlenmelerinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aykırı olduklarını bildiklerinden tüm çalışmalarını gizlilik içinde yürütmektedirler. Özellikle örgüt elemanlarına üst lider kadrolarca devrim hareketinin uzun ve zorlu bir yol olduğunu söyleyerek bu doğrultuda güvenlik güçlerine karşıda temkinli olmaları hususunda dikkat ettirmektedirler. Devrimci örgütlenmelerde genelde herkesin bilmesi gerektiği kadar bilgiyi bilmesi ve olası bir yakalanma sonucunda da minimum düzeyde bilgilerinin ifşa olmasını sağlamaktadırlar. Bu yüzden örgüt elemanlarına gerektiği kadar bilginin verilmesi ve örgüt elemanın da merak etmemesi de örgütlerin temel ilkelerinden birisidir.

Devrimci örgütlenmeler genelde köklü bir geçmişe sahiptir ve güvenlik güçlerine karşıda nasıl bir faaliyet içerisinde bulunulmasını bilen yapılardır. Bu

---

⁶Bu bölüm, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, **Terörle Mücadele Polisinin El Kitabı**, 2002 adlı çalışmasından yararlanarak yazılmıştır.

sebeple Polis teşkilatlarının taktiklerini, çalışma prensiplerini ve müdahale yöntemlerini öğrenmeye çalışmakta ve bu doğrultuda da örgüt elemanlarını eğitmeye yönelmektedir. Karşı taktiklerin öğrenilmesi için de ‘‘Militan Notları, O Bir Militandı, Halkız Biz ve Ölmeyiz’’ gibi ideolojik yönde eğitim kitaplarını örgüt elemanlarının okuması için onları yönlendirmektedir. Terör örgütü tarafından elemanlarına oturacakları evlerinin çevreleri tarafından tanınamayacağı yerlerden seçilmesi, aniden boşaltmalar için hazır tutulması, konut içerisinde örgüte ait dokümanların bulunmaması ya da örgüte ait araç gereçlerin ev içerisinde gizli bölmeler oluşturularak gizlenip saklanması ve iş saatlerine uygun olarak evlere giriş çıkış yapılması gibi konulara dikkat etmeleri istenmektedir. Özellikle yakalanan teröristlerin söylemlerinden ve olay yeri incelemelerinden elde edilen verilere bakılacak olursa, örgüt elemanları örgüte ait olan her şeyin en ince ayrıntısına kadar evlerin nerelerinde ve nasıl saklamaları gerektiğine dair bile planları olduğunu söylemektedirler. Bu sebeplerden ötürü örgüt evlerinin her zaman duvar ve zemin incelemesinin çok iyi yapılması gerekliliği burada ortaya çıkmaktadır.

Örgüt tarafından elemanlarının olası bir yakalanma sonucunda nasıl hareket etmesi gerektiği de öğretilmektedir. Teröristlerin genelde yakalanması sonucunda ilk sorguları ortak bir ifade verme şeklinde olmaktadır. Örgüt tarafından temiz bir evin her zaman olması ve sorgulamalarda güvenlik güçlerine bu evlerin adresleri verilerek şaşırtılmaları gerektiğini söylemektedirler. Aynı zamanda not tutulması gerekiyorsa bunları küçük kâğıtlara yutacak tarzda yazılması, yazılacak notların da şifreli şekilde kendilerinin anlayacağı şekilde olması gerektiği belirtilmektedir. Buluşmalarında تنها yerlerde izlenilmemeye dikkat edilmesi ile birlikte önceden oluşturulan karşılıklı bir şifreyle anlaşılması gerektiği belirtilmektedir. Teröristler yakalanacaklarını anladıklarında ya da izlendiklerini düşündüklerinde kaldıkları evlerin hemen boşaltılması diğer örgüt elemanlarına şifreli bir şekilde haber ulaştırılması ve sahte kimlikler edinerek izlerini kaybettirmeleri istenmektedir. Yakalandıklarında mahkemelere çıkmaları durumunda ise orayı bir devrim havasına çevirmeleri istenmektedir. Bunların dışında özellikle yakalanan teröristlerden istenen ise kendilerini yakalayan, sorgulayan kişi ve kişileri unutmaması gerektiği ve hatta haklarında başka bilgilerin de öğrenilmeye çalışılıp örgüte bildirilmesinin

istenmesidir. Aynı zamanda götürülüp sorgulandığı yerler hakkında da militanlar ne kadar ayrıntılı bilgi öğrenirse daha iyi olacağı kendilerine söylenmektedir.

PKK/KCK terör örgütünün uygulamış olduğu taktiklere, üzerlerinden çıkan belgelere ve ele geçirilen dokümanlara bakıldığında;

Eylem yerlerinin keşifleri yapıp gerekli bilgilerin sağlanması, eylem yerlerine giriş ve çıkışların bilinip sonrasında buluşma yerlerin tespit edilmesi, eylemi yapacak olan teröristlerin eylem öncesi ve sonrasında herkesle irtibatını kesmesi, eylemlerde herkesin bir görevinin olması ve eksiksiz şekilde yapılması gibi eylem hazırlıkları vardır. PKK/KCK'lı teröristlerin devriye hizmeti dedikleri bir çalışma grubu vardır. Devriye hizmeti yapan bu teröristler eylem yerlerini keşfetmek, bilgi toplamak, güvenlik güçlerinin ve karakolların hareketlerinin izlenmesi gibi bilgileri üst kadrolara iletmekle sorumlulardır. Aynı zamanda devriye hizmeti yürüten teröristlerden her an saldırı durumuna geçmeleri için de hazır olmaları istenmektedir. PKK/KCK'lı teröristler eylem öncesi ya da kırsal alanlardaki pusu diye adlandırdıkları saldırıları yaparken her türlü hava, yol, yürüyüş şekilleri, mola yerleri ve silah çeşitlerini planlamakta bu doğrultuda devam etmektedirler. Eylemin gerçekleşeceği sırada da kuvvetlerini hücum, tahrip, himaye ve yol kesme gibi çeşitli birimlere ayırmaktadırlar. Aynı zamanda, PKK/KCK terör örgütü kendisine en az kayıp yaşatacak olan ve karşı tarafa en fazla zararı verebilecek olan eylem tarzını tercih etmiştir. Askeri tim, askeri araç, polis timleri ve araçları konvoyu gibi hareketli hedefler terör örgütünün en çok tercih ettiği eylem hedefleridir⁷.

---

⁷Veysel Kurt, Merve D. Dağdelen, **PKK'nın Hedef Seçimi**. Hüseyin Alptekin (Ed.), **PKK Terörünün Analizi**, Ankara: SETA Kitapları, 2019, s.95-104.

I. C. Türkiye' de Faaliyet Yürüten Terör Örgütleri

I. C. 1. Sol Terör Örgütleri

1956 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde "Fikir Kulübü'nün" kuruluşu ile başlayan sol hareket 1965 yılında kapatılma tehlikesi ile diğer kulüplerle birleşmeye gitmiş ve "Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF)" olarak dönüşmüştür.

Kısa bir süre içinde FKF içerisinde fikir ayrılıkları baş göstermiş ve 1969 yılında yapılan 3.Kurultay ile FKF'nin başkanlığını yürüten Doğu Perinçek tarafından Mihri Benli ve taraftarları uzaklaştırılmıştır. Sonrasında ise Mihri Benli ve grubu tarafından 1971 yılından sonra "Haziran Hareketi Örgütü" adlı illegal devrimci bir örgüt kurulmuştur. Bu örgütlenme ile birlikte az sayıda kişiden oluşan silahlı gruplar oluşturulmuştur. 1968 yılında başlayan sol öğrenci hareketleri tüm üniversitelere yayılmış fakat 1971 askeri müdahalesi ile hızı kesilmiştir. Bu yıldan sonra FKF çatısı altında toplanan birçok genç eylem tarzı ve metot farklılıkları yüzünden illegal alanlara doğru kaymıştır. Bunun sonucunda da ihtilalin bazı şartları oluşturduğunu söyleyerek bazı kişiler kendi başlarına hareket etmeye başlamışlardır. Bu ayrışmalar sonucunda oluşan gruplara bakıldığında:

- Doktor Hikmet Kıvılcımlı ve grubu,
- Mihri Benli ve grubu,
- Devrimci Gençliği (DEV-GENÇ) oluşturan Mahir Çayan, Münir Nurettin Aktolga, Yusuf Küpeli, Ertuğrul Kürkçü grubu,
- Deniz Gezmiş'in önderliğindeki Devrimci Öğrenciler Birliği (DÖB)

DEV-GENÇ ile birlikte eylem sahasını genişletmek isteyen DÖB üyeleri, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) ve Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesini (THKP-C) oluşturmuşlardır. THKP-C örgütü iki örgütlenmeyi içinde bulundurmaktadır. THKP siyasi örgütlenmeyi, THKP-C ise silahlı cepheyi temsil etmektedir. THKO ise Marksist-Leninist düzeni savunan silahlı bir terör örgütüdür. THKP-C'de mevcut düzende savaşın politik bir liderlik altında halk savaşının geniş bir cephede muhtelif savaş örgütleri tarafından verileceğini ileri sürmektedir.

Bir diğer illegal örgüt yapılanması olan, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi (TİİKP) ise Türkiye'nin yarı sömürge yarı feodal bir ülke olduğunu ve Mao'nun ideolojisi gereği mücadelenin kırsalda başlayacağını ve şehirlere yayılacağını söylemektedir. Daha sonrasında örgüt içerisinde başlayan entrikalar ve güç mücadelesi sonucunda İbrahim Kaypakkaya, TİİKP içerisinde ayrılmış ve Türkiye Komünist Partisi-Marksist Leninist (TKP-ML) adlı örgütlenmeyi kurmuştur. Kurulan örgütün silahlı kanadı olarak ise Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu (TİKKO) olduğunu ilan etmiştir.

I. C. 1. a. THKP-C kökenli: DHKP-C

Bakıldığında THKP-C yapılanmasının fikirlerine sahip çıkan tek terör örgütü olarak DHKP-C görülmektedir. Amaç olarak "Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisini (PASS)" savunur. Eylemleri daha çok silahlı ve bombalı eylemlerdir. Örgüt katı bir hiyerarşiye ve hücre sistemine sahiptir. Örgüt adını 1994 yılında eski Adalet Bakanı Mehmet Topaç'ın öldürülmesi ile duyurmuştur. 1996 yılında ise Özdemir Sabancı suikastı ve 2015 tarihinde Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'ın şehit edilmesi olayları ile büyük eylemlerine devam etmiştir. DHKP-C'de kendi içerisinde parti ve cephe olarak ayrılmaktadır. Burada değinilmesi gereken nokta "cephe" dedikleri yapı içerisinde örgütün milisler ve silahlı propaganda faaliyetlerini yürüten gruplardır. Milisler genelde yaşları yüksek olanlardan ve işlerinde belli bir seviyeye gelmiş insanlardan oluşurlar. Silahlı kanat ise ölmeye ve öldürmeye hazır kişilerden oluşarak illegal eylemlerin içerisinde bulunan kişilerdir.

I. C. 1. b. THKO kökenli: TİKB/TKEP-L

TİKB örgütünün kemikleşmiş bir militan kadrosu bulunmaktadır. İdeoloji olarak ise Arnavutluk Emek Partisi'nin düşüncelerini savunurlar. Eylemsel olarak silahlı halk ayaklanmalarını savunmaktadırlar.

TKEP-L örgüt yöneticileri tarafından THKO'yu yeniden canlandırmak için kurdukları örgütlenmedir. Bir zaman sonra fikir ayrılıkları neticesinde TKEP-L olarak ayrı bir örgütlenmeye gitmiştir. Eylemsel olarak silahlı halk savaşını savunur.

I. C. 1. c. TİİKP kökenli: TKP-ML/TİKKO/KP-İÖ/MLKP

TKP-ML/TİKKO, terör örgütü İbrahim Kaypakkaya tarafından kurulmuş ve devrim stratejisi olarak Mao'yu örnek almışlardır. Silahlı mücadeleyi savunur ve bu mücadelenin de kırdan kentlere doğru olduğunu belirtirler. TİKKO ise örgütün silahlı ve eylemlerini yapan kanadıdır.

KP-İÖ'de strateji olarak silahlı halk savaşını savunur ve Maoist bir terör örgütüdür.

MLKP'de strateji olarak silahlı halk savaşını savunur ve Maoist bir terör örgütüdür.

I. C. 2. Etnik ayrılıkçı Terör Örgütü PKK/KCK

1974 yılında Ankara Yüksek Öğrenim Derneği (AYÖD) içerisinde Abdullah Öcalan, Kesire Yıldırım, Haki Karaer, Cemil Bayık ve Kemal Pir tarafından PKK/KCK'nın kuruluşunun temelleri atılmıştır. Dönemin ideolojik hareketlerinden etkilenen grup "Kürtlere bağımsız bir devlet kurma" fikri ile ortaya çıkmışlardır. Terör örgütü bu doğrultuda, 1978 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde Abdullah Öcalan ve arkadaşları tarafından kurulmuştur. Terör örgütü tarafından Türkiye'nin de doğu ve güneydoğu bölgelerini kapsayan aynı zamanda Suriye, İran ve Irak'ı da içine alan Kürdistan adlı bir devleti kurma hayalleri vardır. Bu amacına ulaşmak için ise uzun süreli halk savaşını hedeflemiş ve kendisine Stratejik Savunma, Stratejik Denge ve Stratejik Saldırısı metot olarak benimsemişlerdir. Örgüt ilk silahlı eylemlerini ise 1984 yılında Şemdinli ve Siirt'te gerçekleştirmiştir.

Terör örgütü kurulduğu günden bu yana kendisini çeşitli isimler altında revize etme ihtiyacı duymuştur. 1978 yılında ortaya çıktığı andan itibaren "Kürdistan İşçi Partisi" (Partiya Karkeren Kurdistan-PKK) ismini benimseyen terör örgütü, 2002'de Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (Kongreya Azadi ü Demokrasiye Kurdistan-KADEK) ismini, 2003'te ise Halk Kongresi (Kongra-Gel) ismini, 2005

yılında Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (Koma Komalen Kurdistan-KKK) ismini ve 2007 yılında da Kürdistan Halklar Konfederasyonu (Koma Civaken Kurdistan- KCK) isimlerini kullanmıştır⁸.

Terör örgütü PKK/KCK, Türkiye'nin komşu ülkeleri tarafından birçok sefer desteklenmiş ve korunmuştur. 1998 ve 1999 yıllarında PKK/KCK'nın kurucusu olan Abdullah Öcalan Yunanistan ve Suriye'de bulunmuştur⁹. 1998 yılında terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın uzun yıllar kaldığı Suriye'nin başkenti Şam'da başlayan kaçış serüveni birçok ülkede de devam etmiştir. Terör örgütü lideri, Yunanistan, Rusya, İtalya, Tacikistan ve son olarak da yakalanıp getirildiği Kenya tarafından korunmuştur. 2004 yılında tekrar silahlı saldırıya başlayan PKK/KCK, 2005 yılından sonra kendisini revize etme ihtiyacı duymuştur. Örgüt bu doğrultuda kendi yapılanması içerisinde “öz yönetim”, “öz savunma” ve “demokratik özerklik” gibi bir takım yeni stratejiler takip etmiştir. 2015 yılı sonrası ise Esad'a karşı muhaliflerin uyguladığı “Şehir Çatışmaları” yöntemlerini Diyarbakır başta olmak üzere birçok yerde uygulamaya koymuştur¹⁰.

PKK/KCK terör örgütü son olarak kurmuş olduğu KCK yapılanması ile Türkiye, Suriye ve Irak'taki yasama, yürütme ve yargı organlarını tek bir çatı altında toplamıştır. Türkiye bölümüne de “Türkiye Meclisi” adı verilmekte olup içerisinde Demokratik Toplum Kongresi, Siyaset Akademileri, Öz Savunma Birlikleri, Kent Meclisleri ve Devrimci Yurtsever Gençlik Meclisleri gibi örgütlenmeler bulunmaktadır¹¹.

---

⁸Mehmet Özcan, **Terörün Matruşkası KCK**, İstanbul: Ankara Strateji ve Hayat Yayınları, 2012, s.49.

⁹Terörist başının Kenya'da paketlenip Türkiye'ye getirilmesinin üzerinden 21 yıl geçti, **Anadolu Ajansı**, 14.02.2020. [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/terorist-basinin-kenyada-paketlenip-turkiyeye-getirilmesinin-uzerinden-21-yil-gecti/1733834>] (Son Erişim Tarihi: 08.04.2020)

¹⁰Berat, İnci, “Diyarbakır Sur-Hendek Olayları, Öncesi, Sonrası ve Sonuçları”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:6, Sayı:39, Ağustos 2019, s.569.

¹¹Cenker Korhan Demir, “Etnik Ayrılcıkçı Radikalleşme: PKK”, **Ortadoğu Araştırmaları Dergisi**, C.9, Sayı.80, Mayıs-Haziran 2017. s.37.

Örgüt aynı zamanda faaliyette bulunduğu Irak ve Suriye gibi bölgelerde öğrenmiş olduğu eylem tarzlarını Türkiye’de de denemiştir. Özellikle barikatlar kurarak yol kapama, hendekler açma, engellerin tuzaklanması, bombalı düzenekler, pusu, sokak gösterileri ve intihar eylemlerini çok kullanmaya başlamıştır. Yapılan bu eylemler sonucunda ise güvenlik güçlerinin aşırı tepki vermesini sağlamaya çalışarak bölge halkını yanına çekmeye ve “kurtarılmış bölgeler” oluşturmayı hedeflemiştir¹².

Terör örgütü ilk zamanlardan itibaren “gerilla savaşına” büyük önem vermiştir. Gerilla savaşının bir hukuki dayanağı olabileceği gibi aynı zamanda işgal edilmiş topraklar üzerindeki bağımsızlık savaşçıları için de kullanılan bir terimdir. Fakat PKK/KCK terör örgütü bu kisvenin arkasına saklanarak eylemlerini ve mücadelesini dış dünyaya böyle yansıtarak uluslararası kamuoyundan destek bulmak ve Türkiye ile olan mücadelesinde kendini haklı göstermek istemektedir. “Çünkü gerilla savaşı başlatılması kolay, bastırılması zor, maliyeti düşük ve en önemlisi zayıf olan tarafın güçlüye karşı baş edebilmesini sağlayan özel bir savaş şekliydi¹³”. Aynı zamanda, PKK/KCK’nın yapmış olduğu baskın ve pusu gibi eylem tarzı gereği Mao’nun “vur kaç” sistemine dayandığı bilinmektedir¹⁴. Terör örgütü, Türk güvenlik güçlerini yıpratmayı, devlet otoritesini zayıflatmayı ve bunu yaparken de propaganda malzemesine dönüştürerek halkın moral gücünü bozup taraftarlarına moral vermeyi, maddi zararlar yaratmayı ve tüm bunların sonucunda siyasi hedeflerine biraz daha yaklaşmayı planlamaktadır¹⁵. Ancak PKK-KCK’nın sadece gerilla harbine bel bağlamadığı, terörle birleştirilmiş gerilla savaşı yürüttüğü gözden kaçırılmamalıdır¹⁶.

---

¹²Ibid.

¹³Erkan Çapar, **Türkiye’de İç Güvenlik Yönetimi ve Terörle Mücadele**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 185.

¹⁴Talha Köse, Merve Şahin, **PKK’nın Saldırı Türlerini Etkileyen Faktörleri**, Hüseyin Alptekin (Ed.), **PKK Terörünün Analizi**, Ankara: SETA Kitapları, 2019, s.145.

¹⁵İdris Güçlü, “Etnik Kökenli ve/veya Ayrılıkçı Terör Örgütlerinden PKK/Kongre-Gel’in Şiddet Yapılanması Üzerine Bir İnceleme”, **Polis Dergisi**, Terörle Mücadele Özel Sayısı, 2004, s.249.

¹⁶M. Ali Kışlalı, **Güneydoğuda Düşük Yoğunluklu Çatışma**, Ankara: Ümit Yayıncılık, 1996, s. 26.

“İlk zamanlarda Türkiye için sıradan bir iç güvenlik sorunu olarak görülen ve hafife alınan PKK/KCK’ya, donanımı, eğitimi ve personeli az olan Jandarma ile karşılık verilmek istenmiş ama yetersiz kalınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin (TSK) takviyesi ve mücadeleye tam sokulmadan başarı sağlanmaya çalışılmıştır. Polis teşkilatının da, örgütün kullanmış olduğu taktik ve eylemlerini bilmeyişi yüzünden ve yetersiz oluşu da ortaya çıkınca terör örgütü kısa sürede beklenmedik bir etkinliğe ulaşmıştır¹⁷”. Terör örgütünün ortaya çıktığı ilk zamanlarda örgütün eylem ve fikirlerinin bilinmediğinden kaynaklı tepkinin nasıl verileceği tahmin edilmese de sonrasında erken tedbirler alınmaya başlanmıştır. Bu tedbirler arasında, Özel Harp Dairesi’nin anti terörist operasyonlar için görevlendirilmesi, seçkin ve özel komando birliklerinin oluşturulması, Jandarma birliklerine terörle mücadele eğitimlerinin verilmesi gibi erken tedbirler bulunmaktadır¹⁸. Bu dönemde yakalanan teröristlerin sorgularından ortaya çıkan bir diğer konu ise askeri birliklerin teröristler tarafından devamlı gözetlenmesi ve izlenmesidir. Bu yüzden de birlikler içerisinde tim düzeni oluşturulmaya başlanmıştır. En fazla 8-10 kişiden oluşan bu gruplar terörist gruplardan daha güçlü ve onlardan daha hızlı hareket ederek güvenlik güçlerinin teröristler karşısında avantajlı konuma geçmesini sağlamıştır¹⁹. 2012 yılı öncesinde terör örgütü eylemlerinde mayın kullanırken, 2015 yılı sonrasında EYP (El Yapımı Patlayıcı) kullanımına geçmiştir. PKK/KCK terör örgütü özellikle, DEAŞ’ın eylem ve bombalı saldırılarını taklit ettiği aynı zamanda EYP’nin hazırlanış biçiminin kolay olması sebebi ile tercih ettiği düşünülmektedir²⁰.

---

¹⁷Ümit Özdağ, **Türk Ordusunun PKK Operasyonları**, İstanbul: Pegasus Yayınları, 2007, s. 18-19.

¹⁸Ibid.,51.

¹⁹Hasan Kundakçı, **Güneydoğu’da Unutulmayanlar**, İstanbul: Alfa Yayınları, 2004, s. 75-76.

²⁰Talha Köse, Merve Şahin, **PKK’nın Saldırı Türlerini Etkileyen Faktörleri**. Hüseyin Alptekin (Ed.), **PKK Terörünün Analizi**, s.173.

I. C. 3. Radikal Dini Terör Örgütleri

I. C. 3. a. Türkiye Hizbullah'ı

Hizbullah terör örgütünün yapısal örgütlenmesi Diyarbakır'da bulunan İlim ve Menzil kitap evleri çevresinde gerçekleşmiştir. İlim kitapevinin sahibi Hüseyin Velioglu, Menzil Kitabevi'nin sahibi ise Fidan Güngör'dür. 1980'li yıllarda bu iki ayrı örgüt bir arada faaliyet gösterirken liderlik tartışmaları ve fikir ayrılıkları sebebi ile bölünme gerçekleşmiş ve iki ayrı isim altında örgütlenme devam etmiştir. Hizbullah terör örgütünün amacı, "Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasal düzenini ve laik yapısını yıkarak yerine şariat hükümleri ile yönetilen bir İslam Devleti kurmak" olduğu görülecektir²¹. Özellikle örgütün 1990 yılları sonrasında, PKK/KCK terör örgütün faaliyetlerini arttırdığı bölgelerde halkın dini duygularını kullanarak insanları kendine çekmeye çalıştığı görülmektedir. Bu faaliyetlerinde de kendisine tehdit olarak gördüğü İlim Kitapevi ile çatışmalara girmiştir. Bunun sonucunda da iki örgüt arasında şiddetli çatışmalar yaşanmıştır.

2000 yılında İstanbul'da Hizbullah terör örgütüne karşı güvenlik güçlerince yapılan operasyonda örgütün lideri Hüseyin Velioglu ölü, diğer üst düzey örgüt temsilcileri de sağ olarak ele geçirilmiştir. Terör örgütü kendilerine yapılan bu operasyonun intikamını almak için ise 2001 yılında Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ve 5 Polis memurunu şehit etmişlerdir. Daha sonrasında ise örgüte yapılan operasyonlarda 70'e yakın kişinin cesedine ulaşılmıştır. Aynı zamanda 1991 yılında başlayan PKK/KCK - Hizbullah çatışmaları sonucunda her iki taraftan da kayıplar yaşanmıştır.

I. C. 3. b. İBDA-C (İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi)

Örgütün, Türkiye Cumhuriyeti'nin, üniter yapısını ve Anayasal düzenini yıkıp yerine federatif yapıda bir İslam Devleti kurulması yönünde amaçları bulunmaktadır.

---

²¹İşte Hizbullah Raporu, **Hürriyet**, 20.01.2000 [<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/iste-hizbullah-raporu-39127344>] (Son Erişim Tarihi: 07.12.2020)

Örgütün yöneticiliğini Salih Mirzabeyoğlu yapmaktadır. Örgüt genellikle adını yasadışı gösteriler yaparak duyurmuş ve birbirinden bağımsız hücre sistemi içerisinde de çalışmalarını sürdürmüştür.

I. C. 3. c. EL-Kaide

Birçok ülkede örgüt üyelerine sahip olup eylemlerini ve faaliyetlerini çok fazla ülkede yürüten El-Kaide küresel çapta bir terör örgütüdür. El Kaide terör örgütünün amaç olarak dünyadaki tüm Müslümanları tek bir çatı altında toplayarak şeriat hükümlerine göre yönetilen bir devlet kurma hayali vardır. Nihai olarak ise Batılı devletlerin ve Batı yanlısı Müslüman devletlerinin hükümetlerini yıkmak, aşırı radikal dini gruplarla işbirliği yaparak İslam topraklarından Batılı güçleri savaşarak onları yenilgiye uğratmak amaçları bulunmaktadır. Örgütün dünya görüşü ise Muhammed İbn-i Abdulvehhap tarafından ortaya çıkan Vehhabilik ekseninde cihad eylemlerinde bulunmaktadır.

Terör örgütünün eylem sahaları birçok ülkeyi ve eylem tarzları da birçok şeyi kapsamaktadır. Terör örgütünün hedefleri arasında Afganistan'ın, Sovyet işgalinden kurtarılması, Somali, Kenya, Tanzanya, Türkiye, Irak, Suriye, Cezayir ve birçok ülkede hem yerel devlet güçlerine karşı hem de bu ülkeler içerisinde bulunan Batılı güçlere karşı eylemlerini arttırmak vardır. Özellikle, 2001 yılında New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'ne yönelik yaptığı saldırıyla, örgüte tüm dünyadaki radikal dini gruplar tarafından sempati duyulmaya başlanmıştır. Bir bakıma bu tarihten sonra El-Kaide diğer terör örgütleri tarafından toplanma noktasına dönüşmüştür. Bazı terör uzmanları tarafından da “en iyi yapılanmaya sahip örgüt”²² olarak tanımlanmış ve gerek hücre yapılanması gerekse küresel çapta faaliyet imkânı bulunması kendisini terör örgütleri arasında farklı bir konuma yükseltmiştir. Örgütün dikkat çeken yanı küreselleşmenin imkanlarını kullanarak “cihad” fikrini her kesime ulaştırması ve militan bulmada zorlanmamasıdır.

---

²²Emin Demirel, **Dünya'da Terör**, İstanbul: IQ Yayıncılık, 2006, s.308.

I. C. 3. ç. DEAŞ (Devlet'ül Irak ve Şam)

Hiç kuşkusuz DEAŞ, 21.yüzyılın en kanlı ve insanlık suçlarına imza atan, El-Kaide ile birlikte küresel çapta organizasyon ve eylem yapabilme kabiliyeti olan bir terör örgütüdür. Örgütün temelleri Irak 'da atılmış olsa da kökeni Afganistan'a kadar gitmektedir. ABD'nin Irak işgaline karşı, 2003 yılında Ebu Musab el-Zerkavi tarafından Afganistan'da Tevhid ve Cihad örgütü olarak kurulmuştur. 2004 yılında da kendisini Irak El-kaidesi olarak tanımlamıştır. 2006 yılında örgütün ilk kurucusu olan Zerkavi'nin öldürülmesi ile yerine Ebu Eyub el-Mısri geçmiştir. 2006 yılında başka grupları kendi tarafına çekerek "Mücahidin Şura Konseyi"ni kurmuş ve sonrasında "Irak İslam Devleti" olarak adını değiştirmiştir. 2010 yılında ABD tarafından yapılan bir operasyonla El-Mısri ve Ebu Ömer Bağdadi'nin ölmesi ile örgütün liderliğine Ebu Bekir El-Bağdadi gelmiştir. 2013 yılında ise "Irak ve Şam İslam Devleti" IŞİD olarak revize olmuştur²³. DEAŞ'ın özellikle 2011 yılında Suriye'de yaşanan iç karışıklıktan yararlanarak kendisine alan bulması ve eylemsel faaliyetlerini arttırması önemlidir. Özellikle, DEAŞ'ın Suriye'de toprak sahibi olması ve Türkiye ile direk sınır hattında karşı karşıya gelmesi sonucunda sınır güvenliğinin yanında iç güvenliğini de tehdit eder bir duruma getirmiştir.

DEAŞ terör örgütü, Türkiye'yi hedef olarak ilk 11 Mayıs 2013 yılında Reyhanlı'da yapmış olduğu saldırı ile göstermiştir. Terör örgütünün sonraki saldırısı, Niğde Ulukışla'da yol kontrolü yapan Jandarmaya yönelik saldırısı ile devam etmiştir. Bu saldırıda iki asker şehit olmuş ve bir sivil de hayatını kaybetmiştir²⁴. Bu olaydan yaklaşık iki ay sonra ise Musul'un DEAŞ militanlarınca ele geçirilmesi ile Türkiye'nin Musul Başkonsolosluğu da örgüt militanlarınca basılarak saldırı girişimi yapılmıştır²⁵.

²³Dolunay Şenol, Sezgin Erdem, Elif Erdem, "IŞİD: Küresel Bir Terör Örgütü", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.26, Sayı.2, 2016, s.278.

²⁴Jandarma ekiplerine ateş açıldı: 2 şehit, 1 ölü, **Milliyet**, 20.03.2014 [<https://www.milliyet.com.tr/gundem/jandarma-ekiplerine-ates-acildi-2-sehit-1-olu-1854543>] (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020)

²⁵IŞİD, Musul'da Başkonsolosluğu ele geçirdi, **Hürriyet**, 12.06.2014 [<https://www.hurriyet.com.tr/dunya/isid-musulda-baskonsoloslugu-ele-gecirdi-26596063>] (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020)

Bu olay sonrasında DEAŞ militanlarınca esir alınan konsolosluk çalışanları MİT ve TSK tarafından yapılan operasyonla kurtarılmıştır. Bunlar olurken DEAŞ'ın, Ayn El Arap bölgesini abluka altına alması ve kuşatması ile olaylar Türkiye içine doğru sıçramıştır. DEAŞ terör örgütünün Türkiye'de büyük olayları arasında Haziran 2015 tarihinde HDP Diyarbakır Mitingi, Ekim 2015 Ankara Garı saldırısı, Ocak 2016 Alman Turistlere yönelik saldırı, Temmuz 2015 Suruç saldırısı, Haziran 2016 Atatürk Havalimanı saldırıları terör örgütünün en kanlı eylemleridir²⁶. Son olarak ise DEAŞ Türkiye'de en kanlı katliamlarından birini Ortaköy'de 2017 yılbaşı gecesi bir gece kulübüne saldırı gerçekleştirerek yapmıştır.

I. C. 3. d. FETÖ (Fetullahçı Terör Örgütü)

Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ) en net tanımlarından birini İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan 2019/4602 numaralı iddianamede görmek mümkündür²⁷: “*FETÖ/PDY cebir, şiddet ve diğer hukuk dışı yöntemleri kullanarak devlet otoritesini baskı altına almayı, zaafa uğratmayı, yönlendirmeyi, alternatif bir otorite olarak ortaya çıkmayı, devlet otoritesini ele geçirmeyi, sonuç olarak demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ni sona erdirerek yerine örgüt lideri Fetullah Gülen'in kendi doktrinlerine göre saptırılmış şer'i yasaların hâkim olduğu teokratik bir devlet kurmayı hedefleyen bir terör örgütüdür.*” denerek açıklanmıştır.

FETÖ²⁸ terör örgütünün, belli bir zamana kadar diğer terör örgütleri ile benzerliği olan bir yönü bulunmamaktadır. Legal alan içerisinde yapılanmaya çalışan ve siyasal amaç güden bir terör örgütüdür. Örgütün bu farklılığı öncelikle “stay-

²⁶Terör örgütü IŞİD'in Türkiye'ye yönelik gerçekleştirdiği saldırılar, **HaberTürk**, 11.07.2016 [<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1264903-teror-orgutu-isidin-turkiyeye-yonelik-gerceklestirdigi-saldirilar>] (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020)

²⁷Ferhat Ünlü, Nazif Karaman, Abdurrahman Şimşek, “FETÖ Yapılanması”, **Kriter Dergisi**, Sayı:37, Yıl:4, Temmuz-Ağustos 2019, [<https://kriterdergi.com/dosya-feto-ve-15-temmuz/feto-yapilanmasi>] (Son Erişim Tarihi: 10.03.2020)

²⁸İçişleri Bakanlığı, **Fetullahçı Terör Örgütü**, İç Güvenlik Stratejileri Dairesi Başkanlığı, Temmuz 2019, s.64-67

behind” gibi militanlarını geri planda ve saklı tutan, gerektiğinde aktif hale gelecek şekilde kurgulayan bir yapısının olmasıdır. İkinci olarak ise örgütün en tabanını oluşturan çok fazla sayıda destekçisinin olmasıdır²⁹. Özellikle, 2010’lu yıllara kadar “Hizmet Hareketi” adı altında faaliyet gösteren FETÖ, devleti ele geçirme amacı ile hareket etmiş ve devletin Emniyet, Yargı ve Silahlı Kuvvetleri gibi kurumların içine sızma hareketi göstermiştir. 15 Temmuz 2016 tarihinde sapkın din anlayışına sahip olan mensuplarının darbe girişimi ile örgüt nihai yüzünü ve gerçek amacının ne olduğunu ortaya çıkarmıştır. FETÖ’nün amaçları arasında Türkiye ve dünyada devletleri yönetecek küresel bir güce kavuşma arzusu ve küresel ölçekte büyük bir ekonomik yapı olma istediği ortaya çıkmaktadır. Örgüt faaliyetlerini gizlemek için ise hoşgörü, diyalog ve hizmet gibi kavramları kullanarak ön plana çıkarmış, gerçek hedeflerini gizlilik içinde yürütmüştür. Bu kurumların yanında örgüt Harp Okulları, GATA, Polis Kolejleri, Adalet Akademisi, Yargı Kurumları, MİT, ÖSYM, TÜBİTAK gibi belli başlı kurumlara da sızmıştır. FETÖ tarafından da bu kurumlar kritik olarak kabul edilmiş ve “Mahrem yerler” olarak tanımlanmıştır. Bakıldığında terör örgütünün bu kadar büyüebilmesinin arkasında karmaşık teşkilat yapısının ve dogmatik bir hiyerarşik tebaa anlayışının mevcut olduğu görülmektedir. Örgütün ekonomik olarak medya kuruluşları, holdingleri, STK’ları, sağlık ve eğitim kuruluşları gibi belli başlı kurumları olduğunu görülmektedir. Bu kurumlar FETÖ’nün görünen yüzü olurken, örgüt tarafından “imam” denilen kişilerle illegal olarak arka planda karanlık işler yürütülmekteydi. Örgüt yatay ve dikey olarak yönetilmiş ve coğrafik, sektörel, kurumsal olarak da kapsamlı bir yapılanmayı gerçekleştirmiştir. Örgüt içerisinde en alttan yukarı doğru çıkmaya çalışınca yapının çok fazla mahremleşme ihtiyacı duyduğu görülmektedir. Tüm terör örgütleri gibi FETÖ de üyelerini bir takım radikalleşme aşamalarından geçirmektedir. Örgüt üyelerine genellikle “biz” ve “onlar” ayrımını yaparak sempaticanlarına grup aidiyetini aşılamıştır. Örgüt tarafından sonrasında “biz” kavramı içi dindarlık, temizlik, ulvilik ve yücelik gibi değerlerle doldurularak örgüt mensuplarının üstün insanlar olduğu kendilerine anlatılmak

---

²⁹Polis Çalıştay Raporu, “Yeni Nesil Terör: FETÖ’nün Analizi”, No:10, Ankara: Polis Akademisi Yayınları 31, 2017, s.8

istenmiştir³⁰. FETÖ terör örgütünün diğer örgütlerden ayıran bir diğer özelliği de özellikle 15 Temmuz olmak üzere diğer eylemlerini üstlenmemesi ve yalanlayarak inkâr etmesidir.

FETÖ'nün gizli yapılanma modeline çeşitli iddianamelerde “hücre tipi zincir yapılanma” adı verilmiştir. Bu ifadeler ilk olarak 15 Temmuz'dan önce hazırlanmış olan Ankara Çatı İddianamesi'nde yer almıştır. Hücre tipi yapılanma, Hava Kuvvetleri Komutanlığı Mahrem Hizmetler İddianamesi'nin yanı sıra 4 bin 658 sayfalık Akıncılar Üssü İddianamesi, 2 bin 489 sayfalık Kara Havacılık İddianamesi ve Meclis 15 Temmuz Darbe Girişimini Araştırma Komisyonu raporunda da ayrıntılı biçimde işlenmiştir³¹. Örgüt yapılanmasının büyük bir bölümünü devlet kadroları içerisinde “Devair-i Devlet” adı altında yapmaktaydı. Devletin teşkilatlandığı her birimin başına da bir “imam” atanmış ve kurumlardaki kişilerin ve işlemlerin kontrolü de bu kişilerden sorulmuştur³². Terör örgütünün aynı zamanda en dikkat ettiği konuların başında devlet kadrolarında örgütlenirken takıyyeyi elden bırakmaması gelmektedir.

17-25 Aralık olarak bilinen olaylar ve yargılamalar, darbe girişimi olarak devam eden olayların başlangıcı olarak kabul edilmektedir. FETÖ'nün yargı ve askeri darbe girişimlerinin önlenmesinden sonra ekonomik darbe girişimlerine başvurabileceği tehdidin boyutunu gösterir niteliktedir³³. FETÖ, darbeye hazırlık olarak Atabeyler-Ergenekon-Balyoz davaları, Askeri Casusluk davası, 2012 MİT krizi, 17-25 Aralık Emniyet-Yargı darbe girişimi ve Selam-Tevhid Soruşturmaları ile köşe taşlarını döşemeye çalışmıştır. Son olarak 15 Temmuz 2016 yılında FETÖ/PKK işbirliği ile Türkiye'de bir darbe girişimi başlatılmıştır. Akıncı İddianamesi'ne göre, 15 Temmuz 2016 darbe günü gerçekleşen olaylar Akıncı Üssü'nde saat 16.00 civarında başlamış

---

³⁰Ibid., s.9

³¹Ferhat Ünlü, Nazif Karaman, Abdurrahman Şimşek, “ FETÖ Yapılanması”, **Kriter Dergisi**, [<https://kriterdergi.com/dosya-feto-ve-15-temmuz/feto-yapilanmasi>] (Son Erişim Tarihi: 10.03.2020)

³²İçişleri Bakanlığı, **Fetullahçı Terör Örgütü**, s.89

³³Polis Çalıştay Raporu, “*Yeni Nesil Terör: FETÖ'nün Analizi*”, s. 52.

ve ertesi günü saat 13:00 civarı sona ermiştir³⁴. Örgüt ile olan mücadele oldukça uzun, kapsamlı ve zor sürmektedir. Bunun sebebi olarak örgüt üyelerinin kendilerini gizleyebilmeleri ve farklı gruplara sızabilme ihtimallerinin olmasıdır. Örgütün neredeyse yurtiçi yapılanmasına yönelik tasfiyesi ve çökmesi sağlanırken, yurtdışı ve bağlantıları ile mücadele etmek zor olmaktadır. “Bu terör örgütünün çöküşünü hızlandıracak en önemli gelişme ise terörist başı Fetullah Gülen’in tasfiye edilmesi olacaktır. Kendi topluluğu üzerinde manevi etkisi ve nüfuzu çok yoğun olduğu için ve örgütü motive eden faktörlerin başında bu manevi bağ geldiği için lider tasfiyesi oldukça etkili olacaktır³⁵”.

15 Temmuz darbe girişimi sonrası birçok itirafçının ifadeleri ve geçmişte yaşanan terör olayları da FETÖ-PKK ilişkisini ortaya koymuştur. Bu işbirliği ile amaçlanan ise Türkiye’yi bir iç savaşa sürükleyerek kargaşa ortamının oluşmasının sağlanmasıdır. Zamanında PKK/KCK’ya yönelik yapılan operasyonlarda yanlış koordinatların verilmesi, sınırlardan PKK/KCK’lı teröristlerin geçişlerine müsaade edilmesi ve birçok toplumsal olayın bilerek FETÖ’cü Emniyet mensupları sebebiyle yaşandığı iddia edilmektedir³⁶. Gezi Parkı olayları³⁷, 6-7-8 Ekim olayları³⁸, Reyhanlı

---

³⁴İçişleri Bakanlığı, **Fetullahçı Terör Örgütü**, s.137.

³⁵Talha Köse, “*FETÖ ve PKK’nın Lider Kadrolarının Tasfiyesinin Terörle Mücadeleye Katkıları*”, SETA Perspektif, Sayı:137, Temmuz 2016, s.5.

³⁶Fahrettin Altun, Ha FETÖ Ha PKK, **SETA**, 13.08.2016, [<https://www.setav.org/ha-feto-ha-pkk/>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

³⁷FETÖ Gezi Parkı olaylarını fırsat olarak gördü, **Anadolu Ajansı**, 04.03.2019, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-gezi-parki-olaylarini-firsat-olarak-gordu/1409021>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

³⁸FETÖ, Yasin Börü’nün öldürülmesini beklemiş, **Memurlar.net**, 09.03.2017 [<https://www.memurlar.net/haber/652054/feto-yasin-boru-nun-oldurulmesini-beklemis.html>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

Saldırıları³⁹ ve Rus Büyükelçi Karlov suikastı⁴⁰ gibi büyük olayların arkasında FETÖ'nün örgüt mensuplarının olduğu söylenmektedir.

---

³⁹MİT'ten Reyhanlı saldırısının planlayıcısına operasyon, **Anadolu Ajansı**, 12.09.2008, [<https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/mitten-reyhanli-saldirisinin-planlayicisina-operasyon/1252682>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

⁴⁰FETÖ, Karlov suikastı tarihini özellikle seçmiş, **Anadolu Ajansı**, 27.11.2018, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-karlov-suikasti-tarihini-ozellikle-secmis/1322478>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

II. TÜRKİYE’NİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE KURUMLAR ARASI İŞBİRLİĞİ SÜRECİ

II. A. Terörle Mücadelede 2017 Yılı Öncesi Durum ve Sorunlar

Terörle mücadelenin doğru olarak yapılabilmesi için ülkedeki terörle mücadele stratejisinin doğru bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Aynı zamanda hazırlanan bu plan doğrultusunda her türlü terör eylemini de karşılayacak bir strateji olmasına dikkat edilmesi gerekir. Güvenlik güçleri ile terör örgütleri arasındaki çatışma ortamını tanımlamak gerekirse genelde düşük yoğunluklu çatışma (DYÇ) ortamı vardır. Bundan kasıt “konvansiyonel olmayan savaş modelidir” ki bunun da nedeni devletlerin silahlı güçlerine karşı düzenli bir orduları ve askeri disiplinlere sahip birlikleri olmadığı için bu yöntemleri ve teknikleri kullanmasıdır. Konvansiyonel olmayan savaşta taraflar, terörizm, kitle imha silahlarının geliştirilmesi, psikolojik harekât operasyonları gibi yöntemlere başvururlar⁴¹. DYÇ, ilk defa 1993 yılında Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş tarafından, PKK/KCK ile TSK arasındaki çatışmaları yansıtmak adına kullanılmıştır⁴². Terör örgütlerinin, DYÇ ile hedefledikleri ise karşılarındaki devleti ve devlet güçlerini siyasal olarak yıpratmak ve sarsmaktır. Kaldı ki, PKK/KCK terör örgütünün benimsemiş olduğu stratejik denge, stratejik saldırı ve stratejik savunmada aslen düşük yoğunluklu çatışma modeli olan gerilla taktiklerinin kullanıldığı bir yöntemdir. Özellikle 1980 askeri darbesi sonrası sıkıyönetim ilan edilmiş, 1987-2002 yılları arası ise bazı terör bölgelerinde OHAL Bölge Valilikleri oluşturulmuştur. 1985 yılında ise kırsal alanlarda terörle mücadelenin sağlanması ve Polis ile Jandarmanın dışında bir mücadele birimi olan

---

⁴¹Ibid., s. 180.

⁴²Atilla Şehirli, *Türkiye’de Bölücü Terör Hareketleri ve Devletin Aldığı Tedbirler*, İstanbul: Burak Yayınevi, 2000, s. 110.

“Geçici Köy Koruculuğu” sistemi devreye sokulmuştur. 1991 yılında ise terör suçlarını ve terör suçlarına karışan kişilerin cezalarının tatbiki için, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu çıkarılmıştır. PKK/KCK terör örgütü ile ilk başlarda düzenli ordu birlikleri ile yapılan mücadele zaman içerisinde özel birliklerin kullanılması ile farklı bir boyut almıştır. Bu kapsamda, Polis ve Jandarma Özel Harekât birlikleri kurulmuş, Özel Harp Dairesi ise Özel Kuvvetler Komutanlığına dönüştürülmüştür⁴³. Aynı zamanda bu dönemde terörle mücadele birimlerin personeli özel eğitimlerden geçirilmiş, teknolojik olarak kullandıkları silahlar da revize edilmiştir. Bunun yanında kırsal alanda faaliyet yürüten teröristlere yönelik yapılan tüm operasyonlar ile “alan hâkimiyeti” stratejisi seçilmiş ve uygulanmıştır⁴⁴.

1990’lı yıllar Türkiye için terörün tırmandığı yıllar olmuştur. Özellikle 1991 Körfez Savaşı ile birlikte Türkiye’nin Irak sınırında “uçuşa yasak bölgeler”in oluşturulması güvenlik sorununu ortaya çıkarmıştır. Türkiye açısından oluşan bu güvenlik sorunu iki tehdit unsurunu da içerisinde barındırmaktadır. İlk olarak, Irak’ın kuzeyinde uçuşa yasak bölgelerin PKK/KCK terör örgütünün faaliyet ve etkinlik alanlarının olması sebebi ile hareket serbesti bulmuş olmalarıdır. Bu tehdit yanında uçuşa yasak bölgenin dönemin Saddam Hüseyin’e bağlı askerlerce boşaltılması ve geride kalan ağır silahlar ve cephanelerin PKK/KCK terör örgütü eline geçmesidir. Ortaya çıkan otorite boşluğu neticesi ile PKK/KCK terör örgütü kendisine insan kaynağı, kaçakçılık sahası ve eylem sahası kazanarak Türkiye’ye doğrudan ciddi tehdit kaynağı olmuştur⁴⁵.

1990’lı yıllar sonuna doğru terörle mücadelede kurumlar arası koordinasyonun sağlanması için “İçişleri Bakanlığı” ve “Genelkurmay Başkanlığı” arasında 1997 yılında bir protokol (EMASYA) anlaşması yapılmıştır. Bu iki kurum arasında

---

⁴³Necati Alkan, **Türkiye’nin Terörizmle Mücadelesi**, İhsan Bal ve Süleyman Özeren (ed.), **Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele**, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Ankara 2010, s.104

⁴⁴İsmet Berkan, “PKK ile mücadele: 90’ların yoğunluğu geri geldi”, **Hürriyet**, 01.06.2016 [<https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ismet-berkan/pkk-ile-mucadele-90ların-yogunlugu-geri-geldi-40111638>] (Son Erişim Tarihi: 20.02.2020)

⁴⁵Mustafa Kibaroğlu, Yasemin Nun, “Türkiye’nin Irak’ın Yeniden Yapılandırılması İle İlgili Kaygıları”, **Global Strateji Dergisi**, C.3, Sayı.9, Bahar 2007. s.2-3.

imzalanan protokol uzun yıllar tartışma konusu olmuş ve gizliliği üzerinde yaşanan sorunlar sebebi ile kaldırıldığı tarih olan 2010 yılına kadar da tartışılmıştır. O gün için bunun bir ihtiyaç meselesi olduğu asker, Polis ve istihbarat kurumları arasında işbirliği ihtiyacının karşılanmasını sağlamaya çalıştığı bilinmektedir. Bugün de terörle mücadelede il düzeyinde bu ihtiyaç bir dizi koordinasyon toplantıları ile gerçekleştirilmektedir. Valilik koordinesinde ya da Emniyet ve Jandarma ile birlikte Sahil Güvenlik Komutanlıkları katılımı ile istihbarat ve eşgüdüm toplantıları aylık olarak bir ihtiyaç meselesi olduğu için devam etmektedir.

2000’li yıllar sonrasında ise örgütten kaçmalar ya da pişmanlık duyup gelmek isteyenler için “etkin pişmanlık” yasaları çıkarılmış ve daha sonrasında kalıcı hale getirilmiştir. Bu yıllar sonrasında özellikle, AB üyelik süreci kapsamında ölüm cezası kaldırılmış, farklı dillere yönelik yayın yasakları kaldırılıp, basın yayın kuruluşlarında bu dillere yönelik özgürlükler de tanınmıştır. Terörle mücadelede farklı bir alanın boşluğu hissedilmiş ve bu kapsamda, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu 8. maddesi ayrı bir kanun olarak 2013 yılında düzenlenerek yürürlüğe girmiştir. Siyasi düzeyde ise terörle mücadele amaçlı “Terörle Mücadele Yüksek Kurulu”, “Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı” gibi kurumlar zamanında oluşturulmuş sonrasında etkisiz kalarak kaldırılmışlardır. 2014 yılında ise Resmi Gazetede, “Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun” yayınlanarak “Çözüm süreci” başlatılmış ve 2015 yılına kadar bu süreç yürütülmeye çalışılmıştır. Türkiye’nin genel olarak 1980 ile 2015 yılları arası dönemi; Türkiye’nin terörle mücadelesinde daha çok teröristle mücadele şeklinde yapıldığı ve terörle mücadelenin diğer boyutları üzerinde çok fazla durulmadığına yönelik olduğudur. Bu dönemlerde, terörle mücadelede hükümet yetkililerince “son terörist kalıncaya kadar mücadele” şeklini savundukları ve uyguladıkları görülmektedir. Aynı zamanda mücadelenin genelde salt askeri güç unsurlarının kullanılarak gerçekleştirildiği göze çarpmaktadır.

Terörle mücadelede en önemli silahların başında elde edilen istihbarat bilgisi gelmektedir. Terör örgütlerinin hücre tipi yapılanma tarzları olması ve bunların birbirlerinden habersiz oluşu ile aynı zamanda kendi inisiyatifleri ile örgütten bağımsız hareket etmesi güvenlik güçlerini en zorlayan olayların başında gelmektedir. Bu durum karşısında terör örgütü üyelerinin kendilerini gizlemedeki bu başarısı,

istihbaratın terörle mücadeledeki başarısını zorlaştırmaktadır⁴⁶. Özellikle terörle mücadele eden birimlerin başında gelen Emniyet ve Jandarma teşkilatının TEM, PÖH ve JÖH birlikleri sağlam ve güvenilir istihbarat bilgisi sayesinde operasyonlarını yapmakta ve ona göre hareket etmektedirler. İstihbarat konusunda Türkiye'nin sorunlarından birisi çok başlılık olgusunun olmasıdır. Başta MİT sonrasında Emniyet ve Jandarma gibi kurumların da kendi hukuki düzenlemeleri içerisinde istihbarat çalışmaları yapabilen birimleri bulunmaktadır. Bir alanda birden fazla farklı kurumlar ve yapılar adı altında faaliyet gösteren kuruluşun bulunması karmaşaya, rekabete ve verimsiz faaliyetlere yol açabilmektedir. Özellikle aynı sorumluluk alanı içerisinde birden fazla kurumlarda ya da kendi kurumları içerisindeki birimlerde de sorunlar yaşanabilmektedir. Tüm bu kurumların istihbarat çalışmalarında bulunduğu vakit aynı kaynaklar üzerinden beslenerek gereksiz kaynak israfına yol açmakta oldukları da görülmektedir. Bunun yanında kendi kurumları içerisinde olsun ya da farklı kurumlar arasında bir de bilginin saklanması ya da eksik aktarılması ortaya çıkınca yapılacak olan işten bir başarı beklenmesi düşük ihtimaller içerisinde kalmaktadır. Bu bilgi saklamanın sebebi olarak ise kazanılacak olan başarının direk sahibi olmaya çalışma ya da bilginin değerlendirilmesi yapılmadığı için işe yarar bir bilgi olmayacağı düşüncesiyle aktarılacak kuruma söylenmemesidir. Tüm bu teşkilatların elde ettiği bilgiler bir havuzda toplanıp aktarılmadığı için de etkili bir koordine sağlanamadığı düşünceleri son zamanlarda tekrar revaçtadır. Geçmişte Emniyet ve Jandarma kurumları arasında bilginin ve bilginin işlenmesi yönünde bir koordine eksikliği olması sebebi ile bu iki kurumun yapmış olduğu çalışmalar ve operasyonlar çoğu kez karışmış ve birbirlerinin operasyonlarını zora sokmaya kadar gitmiştir. Örnekler vermek gerekirse, 2003 yılında Jandarma Suriye'de bir operasyon gerçekleştiriyor ve 22 kişinin yakalandığı bu operasyonda Emniyet tarafından öncesinde yakalananlar içerisinde takip edilen kişilerin olduğu ve bu kişilerin üst düzey kişilerle görüşüp örgüt yöneticilerine ulaşmayı amaçladığı ortaya çıkıyor. Bunun sonucunda ise Emniyet kendi planlarının ve operasyonlarının baltalandığını düşünerek Jandarmaya sitemde

---

⁴⁶Valerie A. Ormond, "The Role of Intelligence Analysis in the War on Terrorism", Nisan 2002 [https://www.researchgate.net/scientific-contributions/2005820140_Valerie_A_Ormond] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

bulunuyor⁴⁷. 2007 yılında ise bir Nevruz kutlamasında ortaya çıkan kargaşada gözaltına alınmalar yaşanmış ve bunun sonucunda ise alınan kişilerden çoğunun Emniyet, Jandarma ve MİT mensubu olduğu ortaya çıkmıştır⁴⁸. 2020 yılı ile birlikte bu artık ortadan kalkmış olsa da tamamen bu konu özelinde bir çözüm bulunmuş değildir. Aynı zamanda istihbarat koordinasyonunu düzenleyen bir yasa bulunmadığı için hangi bilgilerin kimlerle paylaşılacağı bilinmediğinden bu iş tamamen birimlerin ve personelin kişisel inisiyatiflerine bırakılmıştır⁴⁹. Bu iddiayı destekleyen neden MİT ve Emniyet ile birlikte Jandarma teşkilatının içerisinde ayrı ayrı olmak üzere bulunan istihbarat teşkilatlarıdır. Bunların arasına Genelkurmay istihbarat birimi de girdiği vakit koordinasyonun nasıl sağlanacağına yönelik sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu kurumsal sorun aslında 11 Eylül 2001 günü meydana gelen ve Dünya Ticaret Merkezine yapılan saldırıda ABD'nin istihbarat kurumları arasındaki koordinasyon eksikliğinde de ortaya çıkmıştır. Bu tarz problemlerin önüne geçilebilmesi için tüm birimlerdeki istihbarat kurumları birbirini tamamlayıcı pozisyonda olmalı ve *“istihbarat personeline konusunun profesyoneli olan uzmanlarla birlikte rotasyona girme imkânı sağlanmalıdır”*⁵⁰. İstihbarat alanındaki bunun gibi sorunlara yönelik birkaç fikir birliği bulunmakta olup, İstihbarat çalışmalarının ayrı ayrı yürütülmesinden ziyade tek bir çatı altında toplanması gerektiği ve oluşturulacak bu kurumunda tek bir çatı altında “iç güvenlik istihbarat örgütü” olarak çalışmasının sağlanması oluşturulabilir⁵¹. 2014-2018 yılları arasında oluşturulan Onuncu Kalkınma Planı “Güvenlik” başlığı altında iç güvenlik birimlerinin durum analizi yapılırken güvenlik hizmetlerinin ve mevzuatlarının iyileştirilmesi, kurumsal sorunların

---

⁴⁷Polisten Jandarmaya sitem, **Hürriyet**, 03.12.2003 [<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/polisten-jandarmaya-sitem-187247>] (Son Erişim Tarihi: 23.11.2020)

⁴⁸Erkan Çapar, **Türkiye’de İç Güvenlik Yönetimi ve Terörle Mücadele**, s. 306.

⁴⁹Ibid.

⁵⁰Savaş Biçer, “Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Sisteminde Geleneksel Anlayıştan Modern ve Değişen İhtiyaçlar Dönemine Geçiş”, **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 9, Sayı 2, Sonbahar 2017, s.444.

⁵¹Sefer Yılmaz, **Terörle Mücadelede: Yeni İç Güvenlik Yönetimi**, Ankara: Detay Yayıncılık, 2012, s.66-67.

giderilmesi ile koordinasyonun sağlanmasına yönelik bir takım problemlerin çözülmesine yönelik politikalar düşünülmüştür⁵².

15 Temmuz 2016 FETÖ terör örgütünün darbe girişimi sonrası Türkiye genelinde tekrar kamu düzeninin ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik acil tedbirler hayata geçirilmiştir. Bu tedbirlerden ilki devletin olağanüstü bir tehdit karşısında başvurmuş olduğu “OHAL” ilanıdır. Darbe girişimi sonrası etkili hukuk tedbirlerinin hayata geçirilmesine yönelik ise “Kanun Hükmünde Kararname (KHK)” düzenlemelerinin oluşturulması gerçekleştirilmiştir. Genel olarak bakılacak olursa oluşturulan KHK düzenlemeleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde, tutukluluk ve gözaltı sürelerinde, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu ve Terörle Mücadele Kanunu’nun çeşitli maddelerindeki hükümlerinde bir takım değişiklikler yapılmıştır. Bunun yanında 667 sayılı KHK ile terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca devletin güvenliğine karşı faaliyette bulunan kişilere ve yapılara karşı kamudan tasfiyeleri sağlanmıştır⁵³. Zamanında oluşturulan bu çerçevede 2013 ve öncesinde güvenlik birimleri arasında bir iyileştirme ve koordinasyon sorunun olduğu ve düzeltilmesi için adımların atılması gerektiği belirtilmiştir.

Özellikle 2016 yılında gerçekleşen FETÖ terör örgütünün darbe girişimi sonrası iç güvenlik birimleri olan Polis, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kurumları alınan tedbirlerden dolayı olumsuz şekilde etkilenmiştir. Kaldı ki sadece FETÖ terör örgütünün devlete ve kurumlarına vermiş olduğu bu zarar 15 Temmuz 2016 günü yaşanmış olmayıp Türkiye tarihinde daha geçmiş yıllara götürülerek incelenmesi gereken bir konudur. Bunun özelinde kamudan ihraçların ve tasfiyelerinde sadece darbe girişimi sonrası değil 17-25 Aralık 2013 günü FETÖ terör örgütünün yapmış olduğu yargı darbe girişimi sonrasında kamu kurumlarını ele geçirdiği anlaşıldıktan sonra ihraçların başlamasıdır. Darbe girişiminin Türkiye için unutulmaması gereken

---

⁵²Kalkınma Bakanlığı, “*Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018*”, Ankara 2013, s.36-37.

⁵³Darbe Girişimi Sonrası Alınan Tedbirler, **HaberTürk**, 27.05.2017, [https://www.haberturk.com/gundem/haber/1509651-darbe-girisimi-sonrasi-alinan-acil-tedbirler] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

konularından biri birçok vatandaşını ve güvenlik gücünü şehit vermesidir. Özellikle Ankara Gölbaşı'nda bulunan Polis Özel Harekât Başkanlığına, FETÖ terör örgütü üyesi bir pilotun kullanmış olduğu uçağın saldırısı sonucu yapılan bombalamada 7'si Havacılık Dairesi 44'ü Özel Harekât Polisi şehit olması olayı Türkiye için hafızalardan silinmeyecek bir olaydır⁵⁴.

Güvenlik kurumlarına yönelik olarak çıkarılan KHK'lar kapsamında Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. İç güvenlik kurumlarının personel temin etme yönünde yapılan değişiklikler sonucunda ise üniversite mezunu insanlardan sivil alımlar yapılmıştır. Bu süreçte yıpranan kurumlardan bir tanesi ise Polis Akademisi olmuştur. Emniyet teşkilatında yapılan ihraçlardan ötürü ara kadrolarda olmak üzere genel olarak personel eksikliği oluşmuştur. Bunun sonucunda Polis Akademisi artan eğitim ihtiyaçları konusunda çok fazla zorlanmıştır.

2016 yılı aynı zamanda dışarıda ve içeride yapılan operasyonların da yılı olmuştur. 2015 yılında başlayan Hendek operasyonları ve devamında sınır ötesi Fırat Kalkanı Harekâtları terör örgütlerine yönelik yapılmıştır. 2015 yılında PKK/KCK terör örgütünün şehir merkezlerinde eylemler başlatması neticesinde olaylar 2016 yılının ortalarına kadar sürmüştür. Terör örgütünün başlatmış olduğu bu saldırılara yönelik güvenlik güçleri tarafından üçayaklı bir mücadele stratejisi çizilmiştir: Bu mücadele yöntemleri şehirlerde hendeklerin kapatılması ve teröristlerin temizlenmesi, kırsal alanlarda askeri operasyonlar ve PKK/KCK'nın sınır ötesinde bulunduğu kamplara yönelik operasyonlardır⁵⁵. Hendek operasyonlarına yönelik yapılan terörle mücadele stratejisi yurt genelinde terör örgütlerine yönelik "savunmada değil taarruzda olma"ya yönelik genişlemiştir. İlk olarak sınır hatlarında bulunan terör

---

⁵⁴44 Polisi şehit eden darbeci pilottan "uyudum" yalanı, **Anadolu Ajansı**, 18.03.2019 [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/44-polisi-sehit-eden-darbeci-pilottan-uyudum-yalani/1421293>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

⁵⁵Murat Yeşiltaş, Sibel Düz, Rifat Öncel, Bilgehan Öztürk, "2016'da Güvenlik ve Terörle Mücadele", SETA, s.3 30.12.2016, [<https://www.setav.org/2016da-guvenlik-ve-terorle-mucadele/>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

örgütlerinin geçiş noktaları vurulmuş sonrasında önleyici taarruz stratejisi izlenerek kritik noktalardaki terör unsurları etkisiz hale getirilmiştir⁵⁶.

Türkiye'ye yönelik 2016 yılı, terör örgütleri tarafından; Ankara'da, Lice'de, İstiklal Caddesinde, Diyarbakır'da, Gaziantep'te, Çukurca'da, Van'da, Vezneciler'de, Atatürk Havalimanında, Şemdinli'de, Cizre'de, Beşiktaş Vodafone Park Stadında bombalı eylemler yaşadığı, Derik Kaymakamının makamında şehit edildiği, Rusya'nın Ankara Büyükelçisine suikast düzenlendiği ve Yılbaşı gecesi Ortaköy'de bir gece kulübüne yapılan saldırılarla sarsıldığı bir yıl olmuştur⁵⁷. Türkiye'nin ve güvenlik kurumlarının FETÖ, PKK/KCK, DEAŞ ve daha birçok terör örgütlerinin senkronize olarak gerçekleştirdiği saldırılara anında tepki vermesi zor olsa da zamanla öğrenilen mücadele ile başa çıkması gelecek yıllarda daha kolay ve daha iyi bir mücadele şekline dönüşeceği görülecektir.

II. B. Terörle Mücadelede 2017 Yılı Sonrası Güncel Durum

2016 yılı yaşanan peşi sıra terör olaylarının yanı sıra darbe girişimi sebebi ile Türkiye için uzun soluklu bir yıl olmuştur. Bu bölümde, Türkiye'nin 2017 ile 2020 yılları arası Terörle mücadelesi değerlendirilecektir. Bu değerlendirme yapılırken 2017 ve 2020 yılları arası Türkiye'nin terörle olan güncel mücadelesinin analizini yapmak adına resmi kuruluşların ve kişilerin basın açıklamaları ve bilgi paylaşımları esas alınmıştır.

2017 yılı Milli Güvenlik Kurulu (MGK) ilk toplantısında, FETÖ, PKK/KCK ve DEAŞ terör örgütlerine karşı yapılacak mücadelenin yanı sıra 2016 yılında meydana gelen İstanbul, Kayseri ve İzmir'deki terör eylemleri, Rusya'nın Ankara Büyükelçisi'ne yapılan suikast ve 2017 yılbaşı gecesi yapılan saldırıların da bir daha

---

⁵⁶Ibid., s.19.

⁵⁷Türkiye'de 2016'nın önemli olayları, **Sözcü**, 31.12.2016, [https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/turkiyede-2016nin-onemli-olaylari-1591751/] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

yaşanmaması için önlemlerin alınması masaya yatırılmıştır. Ocak ve Mart ayında yapılmış olan toplantılarda aynı zamanda bölücü terör örgütü ve uzantılarının muhatap alınarak silah yardımlarının yapıldığının altı çizilmiştir⁵⁸. Sonraki aylarda yapılan toplantılarda Türkiye'nin sınır güvenliği ele alınmış olup fiziki güvenlik sistemlerin kurulması yönünde görüş sunulmuştur. Terör örgütü PKK/KCK'nın finans kaynağı olan uyuşturucu madde imalatı ve kaçakçılığına dikkat çekilerek örgütün kötü yüzünün tekrar gün yüzüne çıkması sağlanmış ve FETÖ, PKK/KCK ve DEAŞ terör örgütleri ile mücadelede yurt kapsamında yapılan olağanüstü halin değerlendirilmesi yapılmıştır. 2017 yılının son aylarında yapılan toplantılarda FETÖ, PKK/KCK ve DEAŞ gibi terör örgütleri ile olan yurt içindeki mücadelenin kararlılıkla sürdürüleceğinin önemi üzerinde durulmuştur⁵⁹.

İçişleri Bakanlığının, 2017 Kasım ayında yapmış olduğu TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu sunumunda yıl içerisinde Türkiye'nin terörle olan mücadelesine yönelik veriler paylaşılmıştır⁶⁰. Bu veriler doğrultusunda İçişleri Bakanlığının terörle mücadelesinde; 2017 yılı içerisinde güvenlik personelindeki sayının arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. 2017 yılı bilgileri kapsamında terör örgütlerine yönelik yapılan operasyonlarla; FETÖ ile mücadelede 2019 yılına kadar 48 bin 739 kişi tutuklanmış, 19 önemli operasyon yapılmış ve mahrem yapı operasyonları ile örgütün tekrar organize olmasının önüne geçilmiştir. DEAŞ ile mücadele kapsamında yapılan operasyonlarda örgüte ait olan 14 dernek kapatılmış olup Türkiye'nin sınırlarından girişi yasaklanmış 53 bin 781 kişi tespit edilmiş ve 5 bin 540 kişi sınır dışı edilmiştir. Yıl içerisinde örgüte yapılan 838 operasyonla 146 DEAŞ'lı etkisiz hale getirilmiş ve 10 eylem gerçekleşmeden önlenmiştir. DHKP-C ile mücadele kapsamında 410 örgüt üyesi tutuklanmış ve 59 terörist etkisiz hale getirilmiştir. Yıl içerisinde ise toplamda 3

---

⁵⁸Milli Güvenlik Kurulu'nun 31 Ocak 2017 tarihli toplantısı, [<https://www.mgk.gov.tr/index.php/31-ocak-2017-tarihli-toplantisi>]

⁵⁹Milli Güvenlik Kurulu, 31 Mayıs, 17 Temmuz, 22 Eylül, 16 Ekim ve 28 Kasım 2017 tarihli toplantılar, [<https://www.mgk.gov.tr/index.php/kurumsal/mevzuat/37-milli-guvenlik-kurulu/giris-sayfalari>]

⁶⁰İçişleri Bakanlığı, "Bakan Soylu'nun, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Yaptığı Konuşma", 15.11.2017 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakan-soylunun-tbmm-plan-ve-butce-komisyonunda-yaptigi-konusma>] (Son Erişim Tarihi: 03.03.2020)

bin 69 teröristin etkisiz hale getirildiği söylenmiştir. 2017 yılında PKK/KCK terör örgütüne yönelik olarak katılımların geçen yıla oranla yüzde 83 oranında azaldığının altı çizilmiştir. Yıl içerisinde PKK/KCK ve DEAŞ'e yönelik 691 önemli olayın engellenerek 73 teröristin etkisiz hale getirildiği paylaşılmıştır. 2017 yılı içerisinde dikkat çeken bir diğer nokta 2018 yılında terörle mücadelenin "öngörü", "strateji" ve "tedbir" olarak üç önemli bakış açısıyla ele alınacağıdır. Bu ilkeler çerçevesinde amaçlanan ise "*Olay sonrası operasyon anlayışından kesintisiz operasyona geçiş; tehlikeyi kendi sahamızda değil, olduğu yerde bertaraf etmek; ekipman, araç-gereç ve personel kapasitesini arttırmak; yerli ve milli teknoloji kullanım oranını arttırmak; lojistik ve finansal kaynakların kurutulması; sınır güvenliğini arttırmak; terörizmle mücadelede ise istihdam ve ekonomik imkanları arttırmak; eğitim imkanlarını arttırmak; özellikle yerel yönetimlerin örgüt tarafından istismarını önlemek; vatandaşla teması arttırmak; güvenlik ve özgürlük dengesinde kişisel hak kayıplarının ortaya çıkmaması için azami gayret göstermek.*" olarak tanımlanmıştır. Burada gerçekleştirilmek istenen ise proaktif bir şekilde terörle mücadelede kararlılığın sürdürülmesidir. 2017 yılında önemli olan bir nokta da Emniyet, Jandarma ve Korucuların ortak olarak terörle mücadele etmesi ve operasyonlar gerçekleştirmiş olmasıdır. Bu ortak çalışma ile kırsalda 44 bin 681 operasyon yapılmış ve 2 bin 591 yol kontrolü yapılmıştır. PKK/KCK'nın en önemli finans kaynaklarından olan uyuşturucu ile de aktif olarak mücadelenin yapıldığı ve bu doğrultuda narkotik birimlerinin Emniyette yüzde 60 ve Jandarmada yüzde 50 oranında arttırıldığı görülmektedir.

2016 yılında meydana gelen peş peşe saldırılar sonucunda Türkiye terörle mücadelesini PKK/KCK, DEAŞ ve FETÖ üzerinde yoğunlaştırarak gücünü ve etki alanını artırma yoluna gitmiştir. 2017 yılı başında Türkiye'de gerçekleşen en önemli terör olayı hiç kuşkusuz yılbaşı gecesi yaşanan gece kulübüne yapılan saldırıdır. DEAŞ terör örgütünün talimatı doğrultusunda Özbekistan vatandaşı Abdulkadir Masharipov tarafından Ortaköy'deki bir gece kulübüne yapılan saldırıda 39 kişi hayatını kaybetmiş ve 79 kişi yaralanmıştır. Saldırı sonrası İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü TEM birimlerince özel bir ekip oluşturulmuş ve MİT ile birlikte koordineli şekilde çalışmalara başlanmıştır. Yapılan operasyonlar sonucunda İstanbul genelinde 152 adreste DEAŞ terör örgütüne yönelik aramalar başlatılmıştır. Saldırının yakalanması

için 7 bin 200 saatlik kamera görüntüleri izlenmiş ve 16 Ocak'ta Esenyurt'taki bir adrese düzenlenen operasyonla terörist yakalanmıştır⁶¹. Teröristin yakalanması için yapılan operasyonda önemli olan, ilk olarak istihbarat birimleri tarafından Konya'da bir DEAŞ'linin takibi yapılmış ve İstanbul'a gelmesi ile bu şahsın teröristle olan irtibatı neticesinde yakalanmasının gerçekleşmesidir. Özellikle 2016 yılında meydana gelen Rus Büyükelçisine yapılan suikast, İstanbul Beşiktaş Vodafone Park Stadı saldırısı ve yılbaşındaki bu saldırılarla 2017 yılı içerisinde yaşanan diğer terör olayları ile mücadelede bir başarı sağlandığı söylenmektedir. İcra edilen operasyonlar neticesinde istihbarat teşkilatı ve kolluk güçleri arasında artan işbirliği sonucunda gerçekleştirilen ortak operasyonlar sonucunda başarılar elde edilmiştir. Bu başarının altında yatan etkenin ise taktik istihbarata dayalı mücadelenin olduğudur⁶².

İçişleri Bakanlığına ait aranan teröristler listesinden 2017 yılı sonuna kadar PKK/KCK terör örgütünün sözde lider kadrolarından kırmızı listede yer alan 2, mavi listede yer alan 9, yeşil listede yer alan 21, turuncu listede yer alan 15, gri listede bulunan 146 olmak üzere toplam 193 PKK/KCK terör örgütü mensubunun etkisiz hale getirildiği görülmektedir. FETÖ/PDY terör örgütünün darbe kalkışması ve peşi sıra gerçekleşen terör saldırıları neticesinde, devlet kurumlarında hem yapısal hem de moral motivasyon açısından büyük travmalar yaşansa da, başta PKK/KCK terör örgütü olmak üzere Türkiye'nin terörle mücadelesi aksaksız ve hatta artan bir tempo ile devam etmiştir. Bu sebeplerle, Türkiye'nin 2017 yılındaki terörle mücadelesini "Önleyici Kolluk ve Kesintisiz Mücadele" şeklinde yorumlayan düşünceler de bulunmaktadır.⁶³ Önleyici Kolluk kuvvetleri ile şehirlerde yapılmış olan terör örgütlerine karşı operasyonlar yapılırken bir yandan örgütlerin eleman temin etmesinin

---

⁶¹Reina katliamının faili suskunluğunu koruyor, **Anadolu Ajansı**, 31.12.2018 [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/reina-katliaminin-faili-suskunlugunu-koruyor-1352783>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

⁶²Terörle mücadelede taktik istihbarat, **Yeni Şafak**, 16.01.2018 [<https://www.yenisafak.com/hayat/terorle-mucadelede-taktik-istihbarat-3004418>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

⁶³Erol Başaran Bural, "Türkiye'nin 2017 yılında Terörle Mücadele Stratejisi: Önleyici Kolluk ve Kesintisiz Mücadele", **21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü**, 2018, [<https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/terorizm-ve-terorizmle-mucadele/turkiyenin-2017-yilinda-terorle-mucadele-stratejisi-onleyici-kolluk-ve-kesintisiz-mucadele>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

önüne geçilmiş ve edinilen istihbaratlar sayesinde terör olayları olmadan önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Kış aylarında da devam eden kırsalda yürütülen operasyonlar neticesinde kesintisiz mücadelenin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Kesintisiz mücadele ile gerçekleştirilmek istenen ise terör örgütlerinin hareket ve imkân kabiliyetlerinin daraltılarak etkisiz hale getirilmesidir.

2017 yılı örgütlü suçlara yönelik Polis ve Jandarmanın uzman birimlerinde artışa gidilmesi yönünde karar alındığı bir yıl olmuştur. Terör suçlarına yönelik 21 üye devletle 51 işbirliği anlaşması imzalamıştır. 2016 Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, El Konulması ve Müsaderesi ile Terörizmin Finansmanı hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesinin onaylanması ile ulusal mevzuatını uyumlaştırmıştır. Kıyı bölgelerimizdeki düzensiz çıkışların engellenmesi adına Sahil Güvenlik Komutanlığına yeni görevler verilmiştir. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinin kurulmasıyla birimler arası işbirliği konusunda önemli bir adım atılmıştır⁶⁴.

2018 yılında ise tüm MGK toplantılarında Türkiye'nin karşı karşıya kalmış olduğu iç güvenliği tehdit eden riskler gözden geçirilmiş ve terörle mücadelenin tüm boyutlarıyla ele alınacağı söylenmiştir.

2018 yılı içerisinde İçişleri Bakanlığı koordinesinde, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Hava ve Kara unsurları ile birlikte Jandarma Özel Harekât (JÖH), Polis Özel Harekât (PÖH) ve Jandarma Komando Birlikleri tarafından İç Güvenlik Operasyonları çerçevesinde kırsalda 599'u büyük ve orta çaplı toplam 96 bin 745, şehirlerde 33 bin 895 olmak üzere toplam 130 bin 640 operasyon yapılmıştır. Operasyonlar neticesinde PKK/KCK, DEAŞ, FETÖ ve sol terör örgütlerine mensup toplamda 72 bin 239 kişi yakalanıp adli işlem yapılmıştır. İçişleri Bakanlığının arananlar listesinde olan 13 kırmızı, 6 mavi, 6 yeşil, 8 turuncu ve 44 gri kategoride aynı zamanda 30 üst düzey olduğu anlaşılan toplamda 107 kişi yakalanmıştır. Bu kategorinin dışında yapılan operasyonlar neticesinde toplam bin 746 terörist etkisiz hale getirilmiştir. Yıl içerisinde terör örgütlerinin finans kaynaklarını engellemek adına uyuşturucu,

---

⁶⁴İktisadi Kalkınma Vakfı, "2018 Yılı Türkiye Raporu", 2018 s.105-106.

akaryakıt ve tütün mamulleri kaçakçılığının engellenmesine yönelik büyük operasyonlar gerçekleştirilmiş ve örgütün geçim kaynaklarına büyük sekte vurulmuştur⁶⁵.

2018 TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda⁶⁶ Bakanlık tarafından yapılan sunumda; 2018 yılı içerisinde “İstihbarat Değerlendirme Analiz ve Koordinasyon Merkezi” yazılımı ve projesi de faaliyete geçmiştir. Bu proje ile terörle mücadelede görev yapan istihbarat birimlerinin arasındaki irtibatın ve koordinasyonun artırılması amaçlanmıştır. Özellikle İçişleri Bakanlığına bağlı tüm birimlerin, dijital altyapı koordinasyonu ve entegrasyonu ile aralarında bilgi, hatta personel ve ekipman paylaşabilmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Bakanlığın yapmış olduğu sunumda geçmiş yıllarda terörle mücadelede yapılan “olay sonrası operasyon” anlayışının terk edilerek “kesintisiz operasyon” anlayışına ve tehdidin Türkiye sınırlarında değil de “kaynağında ve olduğu yerde yok etme” stratejisine geçildiği söylenmiştir. Bu anlayış çerçevesinde yıl içerisindeki tüm terör örgütleri ile eş zamanlı olarak mücadele etme yoluna gidilmiştir. Örgüte yapılan operasyonların yanı sıra örgütten kaçıp teslim olanların da devam ettiğini ve 2017 yılında güvenlik güçlerine teslim olanların sayıları 380 iken 2018 yılında bu sayı 343 olarak tespit edilmiştir.

İç güvenlik kapsamında yıl içinde uyuşturucu ile mücadele de önemli bir paya sahiptir. Özellikle terör örgütü PKK/KCK buradan elde etmiş olduğu gelir kaynağı ile terör faaliyetlerini devam ettirmektedir. Bu kapsamda, 2018 yılı içerisinde karada ve denizde birçok operasyon gerçekleştirilmiştir. Bakanlık tarafından bu konuda ise Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığının personel ve teknik kapasitelerinin artırılması ve yeni teknolojilerle desteklenmesi yoluna gidilmiştir. Daha öncesinde sadece 50 ilde faaliyet gösteren Narkotik timleri 2018 yılı sonu ile 81

---

⁶⁵İçişleri Bakanlığı, “1 Ocak-31 Aralık 2018 Yılı Yürütülen Operasyonlar”, 31.12.2018 [<https://www.icisleri.gov.tr/1-ocak-31-aralik-2018-yili-icerisinde-yurutulen-operasyonlar>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

⁶⁶İçişleri Bakanlığı, “Bakan Soylu TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda Bakanlığımız 2019 Yılı Bütçesinin Sunumunu Yaptı”, 15.11.2018 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakan-soylu-tbmm-plan-ve-butce-komisyonunda-bakanligimiz-2019-yili-butcesinin-sunumunu-yapti>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

ilde faaliyete geçmiştir. Aynı zamanda diğer kolluk kuvvetleri arasında uyuşturucu özelinde terörle olan mücadelede koordinasyonun ve bilgi paylaşımının yapılması için “Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı (KİHBİ)” aracılığı ile bilgiler toplanıp paylaşılmaktadır⁶⁷.

2018 yılı Mart ayından itibaren ise, Zeytin Dalı Harekâtı ile eş zamanlı olarak Hakkâri/Şemdinli ilçesinin güneyinde ve Irak’ın kuzeyinde yer alan, PKK/KCK terör örgütünün barınma alanlarından Hakurk’a yönelik operasyon başlatılmıştır. İç güvenliğin sağlanmasına yönelik büyük katkısı olan bu operasyonla Türkiye’nin sınır güvenliğinin sağlanması ve sınırlarımız içerisinde faaliyet gösteren örgüt mensupları ile Irak’ın kuzeyindeki teröristlerin irtibatlarının kesilmesi amaçlanmıştır⁶⁸. 2018 yılı içerisinde önemli olaylardan biri de 2013 yılında, Reyhanlı’daki saldırıyı düzenleyen Yusuf Nazik isimli terörist MİT’in düzenlediği operasyonla ele geçirilmesidir. Teröristle mücadeleye iştirak eden TSK ve kolluk kuvvetleri 2018 yılında terör örgütünün yurt içindeki barınma alanlarına yönelik operasyonlarını sürdürerek, terör örgütü elemanlarının lojistik ve barınma maksadıyla kullandıkları sığınak ve mağaraları tespit etmiş bu alanları kullanılamaz hale getirmişlerdir⁶⁹. Terörle mücadele sadece sahada değil sosyal medya üzerinden de kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda 2018 yılında 26 bin 996 sosyal medya hesabı ile terör örgütü propagandası yaptığı tespit edilen 13 bin 517 kişi adli makamlara teslim edilmiştir⁷⁰.

---

⁶⁷İçişleri Bakanlığı, “Bakan Soylu Van’da Gerçekleştirilen “Kaçakçılık İstihbarat Koordinasyon Kurulu” Toplantısına katıldı”, 13.09.2018 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakan-soylu-vanda-gerceklestirilen-kacakcilik-istihbarat-koordinasyon-kurulu-toplantisina-katildi>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

⁶⁸Erol Başaran Bural, “Türkiye’nin 2018 Yılında Terörle Mücadelesi: Etkin İstihbarat, Önleyici Vuruş, Kaynağında Kurut”, **21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü**, 2018, [<https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/terorizm-ve-terorizmle-mucadele/turkiye-nin-2018-yilinda-terorle-mucadelesi>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

⁶⁹Ibid.

⁷⁰Ibid.

Genel olarak 2018 yılında PKK/KCK'nın aktif olarak tehdit olması neticesinde sınır ötesi operasyonlar yapılarak terör örgütünün faaliyetlerinin kısıtlanmasına gidilmiş ve ülke içerisinde olası saldırılarının önüne geçilmek istenmiştir. Bu anlamda Afrin'de gerçekleştirilen Zeytin Dalı Harekâtı ve Irak'ın kuzeyine yapılan "Kararlılık Harekâtı" 2017 yılında benimsenen "taarruz" anlayışının devamı niteliğindedir⁷¹. Yıl içerisinde de DEAŞ'a karşılık "kapsayıcı" güvenlik stratejisi bağlamında operasyonlar düzenlenmiş ve önemli ölçüde örgüte ait malzemeler ve örgüt mensubu gözaltına alınmıştır⁷². Genel olarak 2017 yılındaki etkin strateji izlenmiş ve operasyonlar bu doğrultuda yapılmıştır. DEAŞ konusunda dikkat çeken bir nokta ise yakalanan örgüt mensuplarının birçoğunun yabancı olması ve bu doğrultuda örgütün Türkiye'nin içerisindeki yabancı terörist savaşıncısının azaldığı yönünde yorumlanmasıdır. Örgüte karşı gerçekleştirilen operasyonlarla üst düzey yöneticiler ele geçirilmiştir. 2018 Şubat ayında, örgütün sözde medya sorumlusu olan örgüt yöneticisi kişileri İstihbarat ve Terörle Mücadele Polislerinin başarılı operasyonları sonucu yakalanmıştır⁷³. Kasım ayı içerisinde de TEM ve İstihbarat birimlerince yapılan operasyonlarla örgütün üst düzey yöneticileri yakalanmıştır⁷⁴. DEAŞ'a karşı yapılan en büyük operasyon ise Şubat ayında İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve TEM birimlerince 10 ilçede eş zamanlı olarak 77 yabancı uyruklu olmak üzere 82 şüpheli yakalanmıştır⁷⁵.

Sonuç olarak 2018 yılında terörle mücadele konusunda oldukça etkili şekilde mücadele edilmiş ve terör örgütlerine karşı kesintisiz operasyon stratejisi izlenerek tehditler kaynağında ve oluştuğu yerde önlenmeye çalışılmıştır. Yıl içerisinde aynı zamanda güvenlik kuvvetlerinin kapasitelerinin artırılması ve teknik seviyelerinin de

---

⁷¹SETA, "2018'de Türkiye", İstanbul Aralık 2018, s.165.

⁷²Ibid.

⁷³Terör Örgütü DEAŞ'ın sözde "Medya Bakanı" Yakalandı, **Sabah**, 4.02.2018 [https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/02/04/teror-orgutu-deasin-sozde-medya-bakani-yakalandi] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

⁷⁴Trabzon'da Terör Operasyonu, **Milliyet**, 20.11.2018, [https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/trabzon/trabzonda-teror-operasyonu-13166404] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020).

⁷⁵İstanbul'da Dev DEAŞ Operasyonu, **Milliyet**, 3.02.2018, [https://www.milliyet.com.tr/gundem/son-dakika-istanbulda-dev-deas-operasyonu-82-gozalti-birden-2603201] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020).

yükseltilmesine gidilmiştir. Müşterek operasyonlar kapsamında TSK, MİT ve kolluk kuvvetlerinin ortak operasyonları neticesinde başarılı operasyonların da sağlandığı görülmektedir.

2019 yılı Türkiye'nin Terörle Mücadelesinde, PKK/KCK, DEAŞ, FETÖ ve DHKP-C gibi örgütlerle mücadelede başarılı geçen önemli yıllarından biri olmuştur. Bu yıl gerçekleştirilen operasyonların arkasındaki başarı ise kolluk kuvvetleri arasındaki koordinasyon, istihbarat ve operasyonel paylaşımları ile eşgüdümlü yenilikçi fikirlerden dolayı olmuş, aynı zamanda siyasi kararlılıkla başarı kendiliğinden gelmiştir⁷⁶. Bakanlık tarafından da 2019 yılı uyum ve koordinasyon noktasında birimler arasında etkin geçen bir yıl olduğu belirtilmiştir. Şöyle ki Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik arasında birbirleri arasında veri paylaşımının, bilgi paylaşımının yapıldığı bunun yanında Polis ve Jandarmanın kullanmış olduğu veri tabanlarının birleştirilmesi yönünde önemli adımların atıldığı bir yıl olarak belirtilmektedir⁷⁷. 2019 yılında iç güvenlikten sorumlu kolluk kuvvetlerince PKK/KCK'ya yönelik 3 bin 35, DEAŞ'e yönelik bin 24 ve DHKP-C'ye yönelik 26 operasyon icra edilmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı (MSB) tarafından da 2019 yılı terörle mücadele operasyonları kapsamında⁷⁸, kolluk kuvvetleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri olarak vatan topraklarının güvenliği konusunda birlikte çalışıldığından bahsedilmiştir. Kolluk kuvvetleri tarafından yıl içinde toplam 31'i büyük olmak üzere, 119'u orta çaplı, 150 operasyon gerçekleştirilmiştir. Bu operasyonlar neticesinde, bin 789 terörist etkisiz hale getirilmiş ve 255 terör mensubu da teslim alınmıştır. Yıl içindeki operasyonlar neticesinde çok sayıda örgüte ait olan silah, patlayıcı ve çok sayıda sığınak

---

⁷⁶Necdet Özçelik, "Terörle Mücadelede 2019 Farkı", **Kriter Dergisi**, Sayı:42, Yıl:4, Ocak 2020, [<https://kriterdergi.com/siyaset/terorle-mucadelede-2019-farki>] (Son Erişim Tarihi: 11.03.2020)

⁷⁷TBMM, Plan ve Bütçe Komisyonu, 20 Kasım 2019, **Tutanak Dergisi**, Dönem: 27, Yasama Yılı:3, s.11.

⁷⁸Milli Savunma Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği faaliyetler ve gündemdeki konular hakkında basın bilgilendirme toplantısı, 27.12.2019 [<https://www.msb.gov.tr/SlaytHaber/27122019-04384>] (Son Erişim Tarihi: 11.03.2020)

kullanılmaz hale getirilmiştir. MSB, FETÖ terör örgütü ile olan mücadelesinde ise 2019 yılı içerisinde 3 bin 559 personel ihraç edilmiş olup, 356 emekli personelin de rütbelerinin geri alındığını belirtmiştir.

DEAŞ terör örgütüne yönelik, İçişleri Bakanlığının inisiyatifinde MİT koordinasyonu ile Emniyet ve Jandarmanın yaptığı operasyonlar ile örgüte yıl içerisinde büyük darbeler vurulmuştur. Bu operasyonların başarılı bir hale gelmesinin sebebi, “Operasyonel Bilgi Paylaşım Sistemi (OBİPAS)” ve “Milli İstihbarat Koordinasyon Kurulu (MİKK)” gibi sistem ve kurumlarla tesis edilerek işlevsel hale gelen istihbarat koordinasyonu sayesinde elde edilen istihbarat üstünlüğünün önemli rol oynamasıdır⁷⁹. Özellikle şehirlerde örgütün uyuyan hücrelerine ya da sempatanlarına yönelik Emniyet Teşkilatı’nın İstihbarat, Terörle Mücadele ve Polis Özel Harekât birliklerinin ortak çalışmaları neticesinde birçok örgüt üyesi yakalanmış ve haklarında işlem yapılmıştır.

Emniyet birimleri tarafından “ByLock”, “büfe ankesör”, “örgüt evi”, “sınav soruşturmaları” gibi başlıklarda 2019 yılı içerisinde pek çok operasyon icra edilmiş; gaybubet, hijyen, ışık evi yapılanması, finans yapılanması gibi pek çok yapılanma alanları da çözülmüştür. 2019 Kasım ayı itibarıyla 559 bin 64 kişiye işlem yapılmış, 261 bin 700 gözaltı, 91 bin 287 tutuklama gerçekleşmiştir⁸⁰.

Aşırı sol örgütlere yönelik ise, 2019 yılı içerisinde 397 operasyon gerçekleştirilmiştir. Özellikle, DHKP-C terör örgütüne yönelik yapılan bu operasyonlar Emniyet teşkilatının İstihbarat ve Terörle Mücadele birimlerinin ortak çalışmaları neticesinde yapılmıştır. Örgüte yapılan operasyonların ise İstanbul, Tunceli ve Malatya gibi illerde hücre tipi şeklinde olduğu görülmüştür⁸¹. Özellikle 2019 yılı DHKP-C ve MLKP gibi terör örgütlerinin kırsal alanlardan silindiği bir yıl

---

⁷⁹Necdet Özçelik, “Terörle Mücadelede 2019 Farkı”.

⁸⁰TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 20 Kasım 2019, Tutanak Dergisi, Dönem:27, Yasama Yılı:3, s.15.

⁸¹Ibid.

olmuştur. Yine bu örgütlerin şehir yapılanmalarına yönelik üst düzey yöneticilerine operasyonlar yapılmış ve örgütsel çalışmalarına darbe vurulmuştur.

İçişleri Bakanlığı tarafından 2019'da, PKK/KCK terör örgütü tarafından 669 saldırının gerçekleştirildiği ve bunun üzerine 2019'un ilk on ayında toplam bin 144 terörist etkisiz hale getirilmiş ve operasyonlarda İnsansız Hava araçlarının kullanımı ile 363 nokta imha edilmiştir. Bu yıl ki operasyonlarda ise terör örgütlerinin yaşam alanları ve sahaları baskı altına alınıp kontrol altında tutulmaya çalışılmıştır⁸². Aynı zamanda yıl içerisindeki "Kıran" operasyonları kapsamında 121 terörist etkisiz hale getirilmiş ve 229 mağara ve sığınak imha edilmiştir.

17 Ağustos tarihinde, "Kıran-1" operasyonu Hakkâri, Şırnak, Van illerinde Jandarma ile Polis Özel Harekât ve Güvenlik Korucularının ortak katılımı ile toplam 129 operasyonel timin görev alması ile başlamış⁸³ ve 21 Aralık'ta, "Kıran-11 Diyarbakır-Lice Bölgesi Narko-Terör Operasyonu" ile son bulmuştur⁸⁴.

2019 yılı içerisinde gerçekleştirilen Kıran operasyonları İl Jandarma Komutanlıkları bünyesinde Jandarma Komando, Jandarma Özel Harekât ve Polis Özel Harekâtın yanında Güvenlik Korucularından oluşan timlerle icra edilmiştir. Yapılan bu operasyonlar aslında 27 Mayıs'ta başlatılan ve Irak'ın Kuzeyi Hakurk bölgesinde başlatılan Pençe 1, 2 ve 3 operasyonlarının devamı olarak gelmiştir. İçişleri Bakanlığının ara ara açıklamış olduğu resmi rakamlara göre PKK/KCK terör örgütü üyelerinin yurtiçindeki faaliyetlerinin geçen yıllara oranla azaldığı söylenmektedir. Aynı zamanda 2016 yılı sonrası ve 2020 yılı ile çok sayıda terör örgütü üyesi ya kaçarak ya da teslim olarak örgüt saflarından ayrılmıştır. İcra edilen operasyonların yanında terörle mücadelede yıl içerisinde birçok Jandarma üs bölgeleri, Polis güvenlik

⁸²TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 20 Kasım 2019, Tutanak Dergisi, Dönem:27, Yasama Yılı:3, s.13.

⁸³Jandarma Genel Komutanlığı, "Kıran Operasyonu", 19.08.2019 [<https://www.jandarma.gov.tr/kiran-operasyonu>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

⁸⁴Diyarbakır Lice'de 'Kıran 11' operasyonu, **Sözcü**, 21.12.2019 [<https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/diyarbakir-licede-kiran-11-operasyonu-5522296/>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

noktaları ve yol kontrol noktalarındaki artış ile terörle mücadelede topyekûn bir saha ve alan baskısı oluşturulmuştur. Bu operasyonların ve Emniyet Genel Müdürlüğünün etkin çalışmaları sonucunda Aralık ayı içerisinde PKK/KCK terör örgütü yöneticisi olan ve örgütün patlayıcı teminini yapan, “Porsipi” kod adlı “İshak Özçaktı” isimli terörist yakalanmıştır⁸⁵. Bu operasyon öncesi Kasım ayı başında, Diyarbakır merkezli bir operasyonda iki örgüt mensubunun yanında büyük bir eylem için kullanılacak bomba malzemeleri de ele geçirilmiştir⁸⁶.

İçişleri Bakanlığının terörle mücadelesinde yıl içerisinde yapmış olduğu çalışmaların yanında terörü besleyen, lojistik ve psikolojik destek veren yapılarla, sosyal ve ekonomik olarak da mücadelesi bulunmaktadır. Bu kapsamda terör bölgelerine yönelik nitelikli personel gönderilmiş ve bölgenin sorunlarına yönelik çözüm bulmaya çalışılmıştır⁸⁷.

Terör örgütlerinin en büyük finans kaynaklarından olan uyuşturucu ile mücadeleye yönelik de 2019 yılı içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca büyük operasyonlar yapılmıştır. 2019 yılı içerisinde toplam 148 bin 828 uyuşturucu operasyonu yapılmış olup operasyonlarda 219 bin 970 şüpheli gözaltına alınırken, gözaltına alınanların 25 bin 931’i tutuklanmıştır. 2019 yılı aynı zamanda yapılan operasyonlarla tek seferde ele geçirilen bazı uyuşturucu madde yakalamalarıyla da tarihi rekor yıl olarak kayda geçmiştir⁸⁸.

---

⁸⁵PKK'ya büyük darbe: Porsipi kod adlı İshak Özçaktı yakalandı, Milli Gazete, 23.12.2019 [<https://www.milligazete.com.tr/haber/3433780/pkkya-buyuk-darbe-porsipi-kod-adli-ishak-ozcakti-yakalandi>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

⁸⁶EGM, “Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Tarafından Gerçekleştirilen Operasyonda 2 Örgüt Mensubu Patlayıcılarla Birlikte Yakalandı”, 04.10.2019 [<https://www.egm.gov.tr/diyarbakir-emniyet-mudurlugu-tarafindan-gerceklestirilen-operasyonda-2-orgut-mensubu-patlayicilarla-birlikte-yakalandi>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

⁸⁷TBMM, Plan ve Bütçe Komisyonu 20 Kasım 2019, Tutanak Dergisi, Dönem:27, Yasama Yılı:3, s.13.

⁸⁸İçişleri Bakanlığı, “Terörün Finansmanı Uyuşturucuya 2019 Yılında Ağır Darbe Vuruldu”, 11.01.2020 [<https://www.icisleri.gov.tr/terorun-finansmani-uyusturucuya-2019-yilinda-agir-darbe-vuruldu>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

Kurumlar arasındaki işbirliği sürecinin önemine yönelik müşterek operasyonlar kapsamında, Nisan 2019 tarihinde Türk bayraklı bir balıkçı teknesinin Türkiye'ye doğrudan yüklü miktarda uyuşturucu madde getirebileceği Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından öğrenilmiştir. Bu kapsamda operasyona Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın da katılması ile "Birlik Operasyonu" düzenlenmiştir. Uyuşturucu maddenin Türkiye sınırlarına girmeden denizden operasyon yapılmasına karar verildikten sonra devreye Sahil Güvenlik Komutanlığı girmiş ve operasyon başarılı bir şekilde sonuçlanmıştır⁸⁹.

Terörle mücadelede silahlı ve insansız hava araçlarının kullanılması ile örgütün lider kadrosuna yönelik başarılı operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Terör örgütünün üst düzey yöneticilerine karşı gerçekleştirilen bu operasyonlarla⁹⁰: Trabzon'un Maçka ilçesinde 2017'de yılında terör örgütü tarafından şehit edilen Eren Bülbül'ün katili olan kırmızı kategoride aranan "Zeynel" kod adlı "Mehmet Yakışır" isimli terörist 2018 yılında düzenlenen bir operasyonla etkisiz hale getirilmiştir. Kırmızı kategoride aranan birçok insanın ve güvenlik görevlisinin şehit olmasına neden olan "Atakan Mahir" kod adlı İbrahim Çoban ise 2018 yılında Tunceli'de yapılan operasyonda öldürülmüştür. Asker ve Polislere yönelik birçok saldırı düzenleyen "Türk Tarık" adlı Barış Öner isimli terörist ise güvenlik güçlerinin yapmış olduğu başarılı operasyonlar neticesinde etkisiz hale getirilmiştir. Yine örgütün üst düzey yöneticilerinden olan ve Botan saha sorumlusu olarak kırmızı listede aranan "Masiro" kodlu Bedirhan Abo da 2018 yılında etkisiz hale getirilmiştir.

Terör örgütü PKK/KCK, güvenlik güçlerinin saldırıları doğrultusunda bir strateji olarak grup sayılarını azaltma yönüne gitmiştir. Aynı zamanda örgüt mensuplarınca sürekli gizlenme ve görüntü vermeme baskısı da örgüt içerisinde korkuyu diri tutmaktadır. Örgütten kaçmaların ya da yakalanma gibi etmenlerin yaşanması da grup içerisinde düzeni bozmaktadır. Bu düzen bozulmasının sebebi

---

⁸⁹Sahil Güvenlik Komutanlığı, "Birlik Operasyonu", **Sahil Güvenlik Dergisi**, Ankara: Haziran 2019. s.58.

⁹⁰Hüseyin Alptekin, Tuğba Sezgin, Muhammet Akkuş, "PKK Terörü ile Mücadelede Yaşanan Can Kayıpları". Hüseyin Alptekin (Ed.), "PKK Terörünün Analizi", s.74-75.

kaçan ya da yakalanan örgüt mensubunun örgüt hakkında bilgi vermesidir. Böyle bir durumda örgüt sayısal olarak azalıp bulunduğu yeri değiştirme ve uzaklaşma isteği duyacaktır. Güvenlik güçlerinin almış olduğu istihbarat ile birlikte icra etmiş olduğu operasyonlarla grup korkuyu kapılarak ve kayıplar vererek tükenme noktasına gelmektedir. Operasyonlarda kullanılan İHA ve SİHA gibi araçlarla özellikle örgüt mensupları üzerinde büyük bir baskı oluşturulmaktadır. Bu baskı sonucunda görüntü vermemek adına oldukları yerde uzun bir süre hareketsiz kalmaları örgüt mensupları üzerinde çaresizliğe yol açmakta ve psikolojileri üzerinde olumsuz etkiler bırakmaktadır. Terörle Mücadelede, İHA ve SİHA gibi araçların kullanımı örgüt üyeleri üzerinde ölüm korkusu, çözümler ve örgüte olan bağlılıklarında ciddi zedelenmeler yaşanmaktadır. Etkin olmaya çalıştıkları bölgelerde ise daha küçük gruplara ayrılmaya çalışmaları ve bunun sonucunda örgüt ile sosyalleşmenin azalması ve hiyerarşinin sekteye uğraması gruplarda çözülmeye ve eylemlerinde yapılamaz hale gelmesine sebebiyet vermektedir. Havadan belirsiz bir şekilde gelen saldırılarla diğer örgüt mensubu arkadaşlarının halini gören ve her an ölüm korkusuna giren örgüt üyelerinin tümünde de örgüte karşı olan inançlarında bir azalma söz konusu olmaktadır. Terör örgütlerinin en önemli özelliklerinden biri de eylem inisiyatiflerini ellerinde bulundurmalarıdır. Güvenlik güçlerine nereden ve ne zaman geleceği belli olmayan bu tehditler günümüzde İHA ve SİHA gibi araçların sayesinde anında cevap verilmekte ve tehdit oluşmadan müdahale edilmektedir. Bu sayede terör örgütleri kendisinde gördüğü eylem inisiyatiflerini kaybetmiş ve her an hedef olup yok olacağını bilmiştir. Bu sebepten ötürü kırsal özelinde örgüt mensupları bu araçlara karşı görüntü vermemeye yönelik çaba sarf etmektedirler.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta ise Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün "İstikbal Göklerdedir" sözünün son zamanlarda Türkiye için bir strateji olarak takip edildiğinin ve bu yönde savunma sanayisinin çalışmalarını yaptığıdır. Burada asıl önemli olan ise, Türkiye'nin hava gücünü ve kabiliyet imkânını bir strateji ve doktrin etrafında sistemleştirmesinin gerekliliğidir. Kaldı ki bunun yanında, 2019 yılı terörle mücadelede Türkiye'nin en aktif olduğu yıllardan biri olmuştur. Müşterek operasyonların ve kararlılıkla sürdürülen operasyonlara bir de kurumlar arasında başarılı koordinasyon eklenince mücadele en üst seviyelere kadar çıkmıştır.

İçişleri Bakanlığı tarafından 2020 yılında özellikle PKK/KCK terör örgütüne yönelik büyük risklerin ortaya konulup, topyekûn örgütle büyük bir mücadeleye girileceğinin ve örgütün tüm kadrolarının Türkiye sınırları dışına çıkartılacağı bir yıl olacağı mesajı verilmiştir⁹¹. 2020 yılının ilk altı ayı geride bırakıldığında ise; kırsalda 49 bin 622, şehirde 5 bin 573 operasyon yapılmıştır. Bu operasyonlarda mavi listede 1, yeşil listede 1, turuncu listede 13, gri listede 21 ve listede olmamakla birlikte sözde üst düzey oldukları tespit edilen 4 olmak üzere toplam 40 teröristin de aralarında bulunduğu 562 terörist etkisiz hale getirilmiş, 12 bin 607 kişide gözaltına alınmıştır⁹². Yurt genelinde PKK/KCK terör örgütünün ortadan kaldırılmasına yönelik 2020 yılı içerisinde terör bölgelerinde değişik tarihlerde “Yıldırım Operasyonları” kapsamında çok sayıda terörist etkisiz hale getirilmiş ve örgüte ait olan sığınak, depo gibi birçok alan da imha edilmiştir⁹³. 2020 yılı içerisindeki önemli birkaç operasyondan biri olan operasyonda, Diyarbakır Dürümlü’de 16 vatandaşın hayatını kaybettiği ve 2016’da Elazığ İl Emniyet Müdürlüğüne yapılan saldırının da faili **olan ve** turuncu kategoride aranan İzzet Yiğit etkisiz hale getirilmiştir⁹⁴. Bunların yanı sıra örgütten kopmaların yaşandığı ve geri dönüşlerin fazlaştığı bir yıl da olmuştur. Özellikle PKK/KCK terör örgütünün telsiz konuşmalarından örgütün Türkiye içerisinde aktif faaliyet gösteren terörist sayılarında azalmaların olduğu ve aynı zamanda katılımların da neredeyse bittiği gözlemlenmiştir⁹⁵. DEAŞ’a yönelik ise yıl içerisinde 152 operasyon

---

⁹¹Terörle Mücadelede 2020 Bambaşka Bir Yıl Olacak, **Polis Dergisi**, 11.03.2020, [https://polisdergisi.pa.edu.tr/terorle-mucadelede-2020-bambaska-bir-yil-olacak-1453-haber] (Son Erişim Tarihi:22.11.2020)

⁹²İçişleri Bakanlığı: 2020’nin ilk 6 ayında 562 terörist etkisiz hale getirilmiştir, **Anadolu Ajansı**, 03.07.2020, [https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/icisleri-bakanligi-2020nin-ilk-6-ayinda-562-terorist-etkisiz-hale-getirilmistir/1898140] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

⁹³2 ilde Yıldırım-14 Zori Operasyonu, **HaberTürk**, 28.10.2020 [https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-2-ilde-yildirim-14-zori-operasyonu-basladi-2850723] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

⁹⁴İçişleri Bakanlığı, Bakanımız Sn.Soylu Turuncu Kategorideki Yakalanan Terörist ile İlgili Açıklama Yaptı, 11.06.2020 [https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-soyulu-turuncu-kategorideki-yakalanan-terorist-ile-ilgili-aciklama-yapti] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

⁹⁵Terör örgütündeki “çözülme” telsiz konuşmalarında, **Anadolu Ajansı**, 19.11.2020 [https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teror-orgutundeki-cozulme-telsiz-konusmalarinda/2048776] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

gerçekleştirilmiştir⁹⁶. DEAŞ'a yönelik yapılan operasyonlar arasında en önemlisi ise Adana'da yapılan operasyonla örgütün sözde "Türkiye Emiri" olduğu söylenen kişinin yakalanmasıdır. Yıl içerisinde FETÖ terör örgütüne yönelik olarak da birçok il düzeyinde eş zamanlı operasyonlar yapılmış olup çok sayıda kişi gözaltına alınmış ya da tutuklanmalar gerçekleştirilmiştir. Sol terör örgütlerine yönelik olarak ise biri kırmızı kategoride diğeri gri kategoride iki TKP/ML-TİKKO örgüt üyesi yapılan operasyonlar neticesinde etkisiz hale getirilmiştir⁹⁷. Yine aynı yıl içerisinde Emniyet'in TEM ekiplerince çeşitli illerde çok sayıda MLKP üyesine operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Son olarak 2020 yılı sonunda bakanlık tarafından yapılan açıklamalarda; yurt içindeki sayının 320'ye düştüğü ve "*terörün kaynağında yok etme, kesintisiz operasyon, savunma değil taarruz, güvenlik istikrarı ve terörizmle mücadeleyi işin merkezine yerleştirilmesi*" stratejisi ile başarıların katlanarak geleceğinin açıklaması yapılmıştır. Tüm yıl genelinde ise 2020 yılının genel sayısal verilerine şöyle bir bakarsak, 76'sı büyük, 307'si orta, 99 bin kırsal ve 2 bin 900'ü şehirlerde olmak üzere toplam 102 bin iç güvenlik operasyonu yapılmış, bu operasyonlarda toplam 809 terörist etkisiz hale getirilmiştir⁹⁸. Yıl içerisinde aynı zamanda terörün finansmanı konusunda kaçakçılık ve uyuşturucu ile mücadelede de büyük başarılar sağlandığı görülmektedir.

Türkiye'nin terörle olan mücadelesinde 15 Temmuz 2016'dan 2020 yılına kadar yurtiçinde 632 sözde üst düzey terörist etkisiz hale getirilmiş olup bunların 39'u

---

⁹⁶İçişleri Bakanlığı, Bakanımız Sn. Soylu: DEAŞ'ın 2020'de 152 Terör Eylemi Engellendi, 24.09.2020 [https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-suleyman-soylu-deasin-2020de-152-teror-eylemi-engellendi] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

⁹⁷İçişleri Bakanlığı, Kırmızı ve Gri Kategoride Teröristler Etkisiz Hale Getirildi, 09.09.2020 [https://www.icisleri.gov.tr/kirmizi-ve-gri-kategorideki-teroristler-etkisiz-hale-getirildi] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

⁹⁸Bakan Soylu: Yurt içindeki terörist sayısı 320'ye düştü, **Haberler.com**, 26.11.2020 [https://www.haberler.com/icisleri-bakani-suleyman-soylu-911-kilometrelik-13760214-haberi/] (Son Erişim Tarihi: 22.12.2020)

kırmızı, 28'i mavi, 29'u yeşil, 70'i turuncu, 318'i gri, 148'i de liste dışından oluşmaktadır⁹⁹.

2020 yılı içerisinde terörle mücadelede teknolojik gelişmelerin ve yeniliklerin yaşandığı bir yıl olmuştur. Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Özel Harekât Başkanlığı içerisinde “Sanal Taktik Eğitim Merkezi” açılmıştır. Bu merkez ile birlikte terörle mücadele eden personel giyilebilir teknoloji ile sanal operasyonlar gerçekleştirebilmektedir. Bu teknoloji sayesinde terörle mücadele içerisinde bulunan personel hareket ve operasyon kabiliyetlerinin artırılması ile gerçek çatışma risklerine girmeden eğitimlerini sağlamaktadır¹⁰⁰.

Türkiye'nin geçmiş yıllardaki terörle mücadelesinde kullanmış olduğu İHA ve SİHA'ların öneminden bahsetmiş olmakla birlikte 2020 yılı da insansız hava araçların iç güvenlik operasyonlarında etkin kullanıldığı bir yıl olmuştur. Özellikle Jandarma ve Emniyet'in her geçen gün iç güvenlik operasyonları kapsamında insansız hava araçlarını daha fazla kullandığı görülmekte olup sadece 2020'nin ilk üç ayında İHA ve SİHA'lar havada 2 bin 85 saat kalarak kullanılmıştır¹⁰¹.

Türkiye 2020 yılı ile birlikte terör örgütleri ile mücadeleye yönelik Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatları içerisindeki birimlerini ve uzman personel sayısını arttırmaya yönelik devamlı çalışmalarda bulunmuştur. Bunun yanında kurumların kullanmış olduğu silah ve araçların devamlı olarak yerli üretim teknolojik malzemelerle modernizasyonu sağlanmakta olup personel için meslek içi eğitimlerinin de devamlı yapılması yönünde çalışmaktadır.

---

⁹⁹Bakan Soylu FETÖ ile Mücadeledeki rakamları açıkladı, **Sondakika.com**, 26.11.2020, [https://www.sondakika.com/haber/haber-son-dakika-haberleri-icisleri-bakani-suleyman-soylu-18-temmuz-2018-den-13760180/] (Son Erişim Tarihi: 22.12.2020)

¹⁰⁰Özel Harekat Polisleri çatışma şartlarına sanal ortamda hazırlanıyor, **Anadolu Ajansı** 15.05.2020 [https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ozel-harekat-polisleri-catisma-sartlarina-sanal-ortamda-hazirlaniyor/1842129] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

¹⁰¹İHA ve SİHA'lar teröristlerin korkulu rüyası oluyor, **Anadolu Ajansı**, 07.03.2020 [https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ihave-sihalar-teroristlerin-korkulu-ruyasi-oluyor/1757756] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

II. C. Terörle Mücadelede Yer Alan Kurumların Görev ve Sorumlulukları

İç güvenliğin ve kamu düzeninin sağlanması kolluk kuvvetleri olan şehir merkezlerinde Polis teşkilatları tarafından, kırsalda ise Jandarma tarafından sağlanmakta olup sahil ve karasularımızın güvenliğinden ise Sahil Güvenlik Komutanlığı sorumlu bulunmaktadır. Bu kurumlar bakanlık düzeyinde İçişleri Bakanlığına bağlı olmaktadır. Bakanlığın görev ve yetkileri ise genel olarak, Türkiye'nin bölünmez bütünlüğünü, yurdun iç güvenliğini ve asayişini temin etmek ile kendisine bağlı olan kolluk kuvvetlerinin koordinesini sağlamak olarak görülmektedir. Bakanlığın aynı zamanda, sınır, kıyı ve karasuların emniyeti ile her türlü kaçakçılığın önlenip takibi ve suç işlenmesini önlemek gibi önemli görevleri de bulunmaktadır.

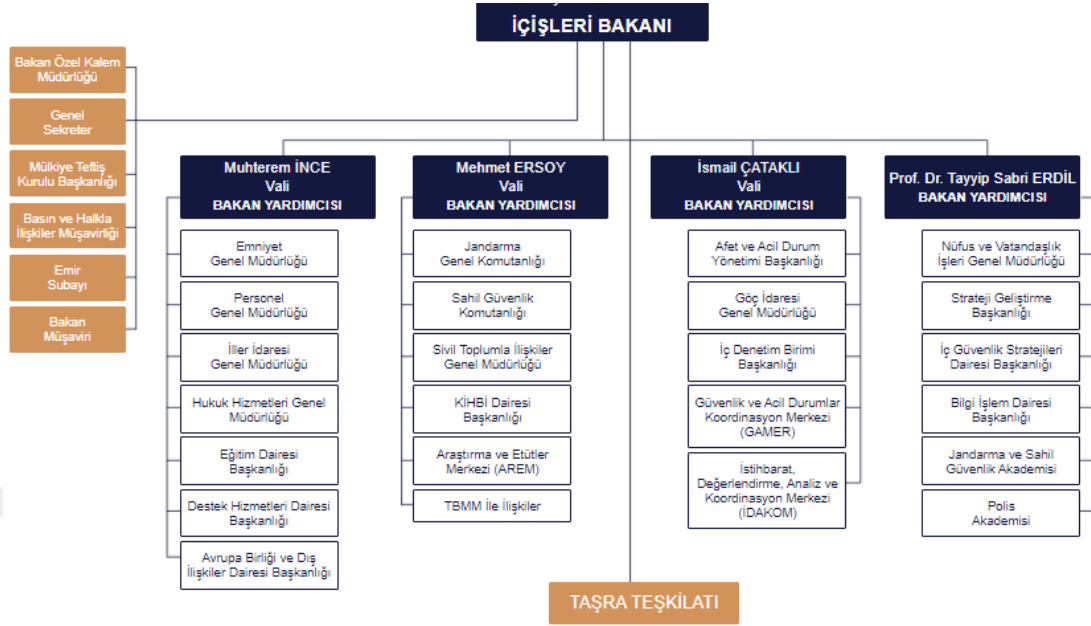
Bakanlığın önemli görev alanları olan; iç güvenlik kuruluşlarının idare edilmesi, iç güvenliğin ve kamu düzeninin sağlanması, sınırlarımızdan kıyılara ve karasularımıza kadar güvenliğinin sağlanması ve her türlü kaçakçılığın men edilmesi gibi görevleri de bulunmaktadır. İçişleri Bakanlığının bu görev tanımları içerisinde günümüzü ilgilendiren önemli meselelerin ele alınmayışı sebebi ile eleştirilmiş ve görevleri arasında siber mücadele, kritik tesis ve altyapı muhafaza, biyolojik-kimyasal ve nükleer güvenlik, iç güvenlik istihbaratı gibi konularına da yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu meselelerin bakanlık görevleri arasında olmayışının sebebi olarak ise iç güvenlik konularında bakanlığın bir revize ihtiyacı ve değişime gitme ihtiyacını kendinde hissetmemesi olarak belirtilmiştir¹⁰².

Aşağıdaki tablo C.1'de görüleceği üzere Bakanlık iç güvenliğin sağlanması ve görevleri arasında bulunan işleri yapabilmek için Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi kurumları bulunmaktadır.

---

¹⁰²Sefer Yılmaz, **Terörle Mücadelede: Yeni İç Güvenlik Yönetimi**, s.41.

ŞEKİL 1 - C.1- İçişleri Bakanlığı Teşkilat Şeması

“KAYNAK: İçişleri Bakanlığı, Teşkilat Şeması, [<https://www.icisleri.gov.tr/teskilat-semasi-2019>] (Son Erişim Tarihi:02.02.2020)”

Güvenlik güçleri arasındaki önemli bir tespit görev alanı ve yetki-emir-komutaya dayalı belirsizliklerin olmasıdır. Genel olarak kanunlarda güvenliğin ve asayişin sağlanmasında temel yapı Polis teşkilatınınmış olsa da iç güvenlikte Jandarma ile birlikte çalışma yapmaktadır. Hukuksal olarak zamanında yapılan düzenlemelerle dönemin sayısal yetersizlikleri ve fiziki şartları nedeniyle Jandarma sorumluluk sahasına bırakılan Polis dışındaki yerler, bugün için artık şehir içi denebilecek statüdedir¹⁰³. Bu noktada Polis ve Jandarma arasında yaşanan sorunların başında olayın olduğu yerin kimin görev sorumluluk alanı içerisinde kaldığına yönelik olmasıdır. Aynı zamanda, Jandarma bölgesi olmasına rağmen vatandaşların Polise giderek müracaatlarda bulunmaya çalışmasıdır. Bunun sebebi olarak vatandaşın başvurmak istediği konunun Polisi ilgilendirdiğini düşünmesi ya da şehrin içinde kalmış olmasından dolayı Polise ulaşabilmenin daha kolay görülebilmesidir.

¹⁰³Bilal Akyüz, “Türkiye’de İç Güvenlik Algısının Değiştirilmesi: İç Güvenlik Teşkilatı’na Yönelik Yeni Yapılanma Modeli”, *Savunma Bilimleri Dergisi*, C. 14, Sayı 1, Mayıs 2015, s. 76-77.

Terörle mücadele eden kurumların karşılaştığı diğer bir diğer durum tespiti günlük faaliyetler sırasında karşılaştığı sorunları çözme kapasitesidir. Bu problemin ise iki temel sebebi bulunmaktadır: Birincisi kurumlara yeterince inisiyatifin tanınmaması ve çözümün merkez teşkilattan beklenmesi, ikinci sebep olarak kurumların hukuki durumlarından kaynaklı takdir hakkının kısıtlanmasıdır. Terörle mücadele eden güvenlik güçlerinin ayrıntılı, kapsayıcı ve kısıtlayıcı hukuki düzenlemeleri bu kurumların gündelik sorunlarını çözmeye sınırlı kalmaktadır¹⁰⁴. Bu doğrultuda kurumlara yönelik yerelde inisiyatif tanınacak mevzuatların yapılması gerekmektedir.

İç güvenlikten sorumlu olan Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adli, mülki ve askeri görevlerinin yanında adli amirlerine bağlı olması yine Polis teşkilatının da kendi görev ve üstlerinin yanında adli amirlerinin de olması hepsinin birden fazla emir ve talimat aldığı mercileri ortaya çıkarmaktadır. Bu durumlarda kolluk personeli bunlardan hangisine öncelik vereceği ve aynı konuda birbiriyle çelişen iki talimat aldıklarında hangisinin muteber kabul edileceği tartışma konusu olabilmektedir¹⁰⁵.

II. C. 1. Emniyet Genel Müdürlüğü

Emniyet Genel Müdürlüğü hukuksal olarak 2559 sayılı ve 3201 sayılı kanunların kendisine vermiş olduğu yetkileri kullanarak çalışmalarını yürütmektedir. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK) ile polisin görev ve yetkilerinin düzenli bir şekilde hazırlanması yanı sıra karşılaşılabilecek sorunları gidermek, yasal olarak korunmasını sağlamak yer almaktadır. Aynı zamanda bu kanunun oluşturulmasında Osman Sulhi Aksu, Atatürk'ün Polisin yeniden yapılandırılması ve yasal düzenlemelerin yapılması konusunda ne kadar titiz olduğunu anlatırken; Atatürk'ün bizzat PVSK'yı dikte ettiği

---

¹⁰⁴Erkan Çapar, **Türkiye'de İç Güvenlik Yönetimi ve Terörle Mücadele**.

¹⁰⁵Sefer Yılmaz, **Terörle Mücadelede: Yeni İç Güvenlik Yönetimi**, s.64.

belirtilmektedir¹⁰⁶. Polisin görev ve yetkilerini genel hükümler halinde belirleyen bu kanun ayrıca, Polise önleyici görev ve işlenmiş suçlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapma görevleri yüklemiştir¹⁰⁷.

Polisin mevzuattaki görev tanımı: “*PVSK Madde 1, Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder*” diyerek Polisin tanımını yapmaktadır. Aynı Kanun (PVSK, Madde4/A) Polise durdurma ve kimlik sorma yetkisi ile birlikte tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi içinde kendisine (PVSK, Madde 9) önleme araması hakkı vermektedir. Polise silah kullanma yetkisini ise PVSK’nın, “Zor ve Silah kullanma” başlığı altında açıkça verilmektedir. PVSK 16. maddesi Polisin görevini yaptığı sırada karşıdan gelecek olan zor kullanmaya karşı direnişi kırarak ölçüde; bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları oluştuğunda silah kullanabilir diyerek belirtmektedir. Burada önemli olan ve belki de en tartışmalı konu Polisin silah kullanma derecesini kendisinin tayin etmesidir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün, İstihbarat çalışmalarına imkân ve yetki veren kanun maddesi ise PVSK-Ek Madde 7’de tanımlanmaktadır. Kanun maddesine göre Polis, ülkesi sınırları içerisinde emniyet ve asayiş sağlamak için istihbarat faaliyetlerinde bulunur ve istihbaratı toplayarak bu bilgileri kullanır diyerek anayasal güvencesini oluşturmuştur.

3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu’nun, 4 Haziran 1937 yılında kabul edilmesi ile 2049, 2050 ve 2531 sayılı kanunların yerine geçerek zamanın şartlarına göre bir düzenlemeye gidilmiştir. Kanun içerisine bakılacak olursa Emniyet teşkilatının merkez ve taşra kuruluşları ile görevlerini düzenlemiş olup aynı zamanda

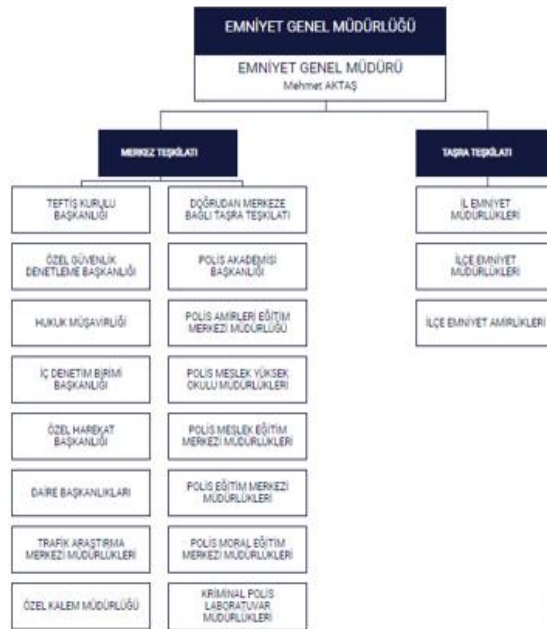
---

¹⁰⁶Osman Sulhi Aksu, “Atatürk’ün Polis Sevgisi”, **Polis Emeklileri Dergisi**, Sayı:485, İstanbul, 1992, s. 23-24.

¹⁰⁷Ali Dikici, “*Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türk Polis Teşkilatı (1923-1938)*”, s.732. [https://www.academia.edu/4076746/Cumhuriyetin_Ilk_Yıllarında_Türk_Polis_Teşkilatı_1923-1938] (Son Erişim Tarihi: 13.02.2020)

personelin eğitim, özlük hakları ve giyimine kadar düzenlemeler getirmiştir. Ayrıca Emniyet teşkilatının bölümleri, meslek dereceleri, mesleğe kabul ve tahsil şartları, meslekten çıkma ve çıkarılma ve disiplin ile ilgili hususlar tekrardan belirlenmiştir. Kanun ile birlikte Polis meslek rütbeleri 15 farklı sınıfa ayrılmıştır. Kanunun önemli getirisi ise idari ve adli olarak ayrılan Polise her türlü adli işlemlerini adli mercilerin gözetimi altında yapması, böylece doğabilecek kişi hak ve özgürlükleri ihlallerinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır¹⁰⁸. Kanunun birinci ve üçüncü maddesine baktığımızda iç güvenlikten sorumlu olan Polis ve Jandarmanın bağlı ve sorumlu olduğu kişinin İçişleri Bakanı olduğu görülmektedir. Aynı kanunun sekizinci maddesinde Polisi idari, siyasi ve adli kısımlara ayırdığını ve madde dokuz ile tanımlarını yaptığını görmekteyiz. Kanunun on üçüncü maddesi Emniyet teşkilatının içerisinde yer alan rütbeleri, meslek derecelerini ve görev unvanlarını tanımlamaktadır. Emniyet teşkilatının yapısı, 3201 sayılı Kanun'un 16. maddesinde, merkez ve taşra teşkilatı olarak ikiye ayrılmıştır.

ŞEKİL 2 - C. 1. 1- Emniyet Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması

“KAYNAK: Emniyet Genel Müdürlüğü, “Teşkilat Şeması”, [<https://www.egm.gov.tr/teskilat-semasi>] (Son Erişim Tarihi: 13.02.2020)”

¹⁰⁸Ali Dikici, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türk Polis Teşkilatı (1923-1938)”, s.736.

Emniyet Genel Müdürlüğü teşkilatı geneline bakıldığında birçok birim ve başkanlıklar bulunmaktadır. Bunların içerisinde bu araştırmanın konusu olan ve terörle mücadelede bulunmuş ve bir fiil çalışmaları olan Polis Özel Harekât Başkanlığı, Terörle Mücadele Dairesi Başkanlığı, İstihbarat Başkanlığı, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı ve Narkotik Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı bulunmaktadır.

Özel Harekât Başkanlığı,¹⁰⁹ ilk şube müdürlüğü olarak Asayiş Daire Başkanlığı bünyesinde 1983 yılında kurulmuştur. 1987 yılında ise Terörle Mücadele ve Harekât Daire Başkanlığı bünyesine katılmış, 1993 yılında Özel Harekât Şube Müdürlüğünden, Özel Harekât Daire Başkanlığına son olarak 2017 yılında Özel Harekât Başkanlığına dönüştürülmüştür.

Özel Harekât Polisinin icra etmiş olduğu görev tanımı ise, “*Terör örgütlerinin gerçekleştirdiği silahlı eylemler ile eylemleri yapan teröristleri etkisiz hale getirmek... Devletin hayati çıkarlarına yönelik risk ve tehditler ile mücadele etmek, Devletin varlığını ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü kayıtsız ve şartsız korumaktır*¹¹⁰” olarak açıklanmıştır.

Terörle Mücadele içerisinde her zaman PÖH birliklerinin ayrı bir yeri bulunmaktadır. Gerek eğitimlerinin ve operasyonlarının zorluğu gerekse ruhsal ve psikolojik olarak işlerinin yoğun stres altında yaşanması onları ayrı ayrı sınamaktadır. Bu birlikler özellikle, terör örgütlerinin eylemsel olarak faaliyetlerinin şehirlerde azalması sebebi olarak örgüt militanlarının en çok çekindiği kolluk gücü olarak görülmektedir. Aynı zamanda Türkiye'nin göstermiş olduğu başarılı operasyonlar

---

¹⁰⁹Emniyet Genel Müdürlüğü, Özel Harekât Başkanlığı, “Kuruluşumuz”, [<https://www.egm.gov.tr/ozelharekat/kurulusumuz>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020)

¹¹⁰Ibid.

sonucunda diğer dünya ülkeleri tarafından Özel Hareket Başkanlığından kurs talebinde bulunmaktadır¹¹¹.

Emniyet Genel Müdürlüğünün en önemli birimlerinden biri olan İstihbarat Başkanlığı'nın, kendisine çizmiş olduğu görev tanımı; “Türkiye'nin bölünmez bütünlüğüne, anayasal düzenine ve genel güvenliğine dair iç ve dış güvenliğe yönelik ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunarak çalışmalar yapabileceği” şeklinde belirtilmiştir¹¹².

İstihbarat Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak ilk 1937 yılında “Önemli İşler Müdürlüğü” olarak kurulmuş ve temelleri atılmıştır. 1951 tarihinde, ideolojik akımlar kontr-espiyonaj ve her türlü kaçakçılık konularında haber toplamak üzerine “Özel Büro” oluşturulmuştur. 1971 yılında dönemin getirdiği ideolojik çatışmaların ve olayların artması ile müdürlük düzeyinden, “Önemli İşler Daire Başkanlığı'na” dönüştürülmüştür. Kurum 1971 yılında görevi olan ismi alarak “İstihbarat Başkanlığı'na” çevrilmiş ve sonrasında 1983 yılında “İstihbarat Daire Başkanlığı” adını alarak tüm Emniyet Müdürlüklerinin bünyesinde oluşturulması kararlaştırılmıştır¹¹³.

İstihbarat Daire Başkanlığı yetkilerini ve çalışmalarını daha öncede belirtilen 2559 sayılı PVSK Ek Madde 7'den almaktadır. Türkiye'de örgütlü suçlarla mücadele ve devlet güvenliğini tehdit eden siyasi suçlarla ilgili istihbarat çalışmalarını mevzuata uygun olarak merkezde Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı, taşrada ise merkeze bağlı olan İstihbarat Şube Müdürlükleri bulunmaktadır.

---

¹¹¹Özel harekâtların kahraman polisleri, **TRT Haber**, 19.08.2020 [https://www.trthaber.com/haber/ozel-haber/ozel-harekatlarin-kahraman-polisleri-510015.html] (Son Erişim Tarihi: 14.10.2020).

¹¹²Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Başkanlığı, “Misyon ve Vizyonumuz”, [https://www.egm.gov.tr/istihbarat/misyon-ve-vizyonumuz] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020).

¹¹³Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Başkanlığı, “Tarihçe”, [https://www.egm.gov.tr/istihbarat/istihbarat-tarihce] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020).

Terör örgütlerinin kullanmış olduğu finans kaynaklarının ve işbirliği içinde olduğu suç örgütleri ile mücadele için Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı bulunmaktadır.¹¹⁴ Başkanlık görevi içerisinde organize suçlar kapsamında, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı ile mücadelede bulunmaktadır. Günümüzde küreselleşmenin terörizme olan katkılarından biri de organize suç örgütleri ve terör örgütlerinin birlikte çalışmaları ve işbirliği içerisinde olmalarıdır. Özellikle terör örgütlerinin en büyük kazanç kapısının uyuşturucu ve silah kaçakçılığı olduğu düşünülünce organize suç örgütleri ile olan bağlantısı da aynı anda düşünülecek bir mücadele alanı olarak önemlidir.

Başta uyuşturucu madde kaçakçılığı olmak üzere her türlü sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçları, bilişim suçları, silah mühimmat, tarihi eser, nükleer madde ile uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasal maddelerin kaçakçılığı ile organize suçlarla mücadele görevini üstlenen Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, toplumu kısıtacı altına alan kaçakçılık konusu ile mücadele eden kuruluşların başında gelmektedir¹¹⁵. Burada mücadelesi yapılmaya çalışılan suçların her birinin terör örgütlerinin de geçim kapısı olduğunu unutmamak gerek ama özellikle nükleer madde kaçakçılığı gibi bir konuda Türkiye'nin ve güvenlik güçlerinin daha dikkatli olmasında fayda vardır.

Türkiye'nin uyuşturucu ile olan mücadelesi, Birleşmiş Milletler (BM) Uyuşturucu ve Suç Ofisi verilerine göre de Türkiye afyon, eroin, amfetamin, Ecstasy ve marihuana yakalamasında Avrupa birincisidir. Türkiye uyuşturucu ile olan mücadelesinde hem nitelikli personel ve ekipmanları ile hem de kullandığı teknoloji ile yapmış olduğu operasyonlarda başarılı sonuçlar almıştır. 2019 yılı itibari ile Narkotik personeli sayısı Emniyet'te yüzde 9 artarak Narkotim'leri 81 ilde teşkilatlanması tamamlanmıştır¹¹⁶.

---

¹¹⁴Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, [<https://www.egm.gov.tr/kom>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020).

¹¹⁵Ibid.

¹¹⁶TBMM, Plan ve Bütçe Komisyonu 20 Kasım 2019, s.17.

Terörle en etkili şekilde mücadele eden kurumların başında gelen Terörle Mücadele Daire Başkanlığı, “*kanunlarda terör suçu olarak nitelenen suçların işlenmesine engel olunması ve bu suçları işleyenlerin yetkili yargı makamları önüne çıkartılması temel görevi*”¹¹⁷ denilerek görev alanını çizmiştir. Başkanlık vizyon olarak ise, “*Terörle Mücadele alanında iç güvenliğin sağlanmasında güven veren, etkin bir koordinasyon ve harekât merkezi*”¹¹⁸ olarak tanımlamaktadır. Başkanlığın en önemli birimlerinden biri olan ve terörle mücadelede en aktif şekilde görev alan “Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri” birimi bulunmaktadır. Birimin en önemli çalışma alanı terör örgütlerinin eleman temin etmesinin önüne geçilmesi ve örgütlerin kandırdıkları elemanları tekrar topluma kazandırma gibi çalışmaların yapılması izlemektedir. Bu çalışmalar içerisinde gençlere yönelik “Gezi Faaliyetleri, Sportif Etkinlikler ve Kültürel Faaliyetleri barındıran çalışmalar yapılmakta olup Sosyal Faaliyetlerde gençlerin sosyal ihtiyaçlarının terör örgütleri tarafından istismar edilmesini önlemek ve gençlere yeni ilgi alanları sunmak” olarak faaliyetler bulunmaktadır. Aynı zamanda öğrencilere, sivil toplum kuruluşlarına ve vatandaşlara yönelik bilgilendirme faaliyetleri kapsamında konferanslar icra edilmekte ve terör örgütlerinin faaliyetlerine karşı toplumun tümü bilgilendirilmektedir. Birimin belki de en önemli faaliyetlerinden birisi de terör örgütleri tarafından kaçırılan ya da kandırılan örgüt mensuplarının aileleri ile görüşmeler yapılarak kişinin ailesine ve devletine teslim olmasının sağlanması ve topluma tekrar kazandırılmasıdır. Ailelerle yapılan görüşmelerin önleyici olarak bir amacı da “çocuklarını terör örgütlerinden nasıl koruyabilecekleri ve terör örgütüne katılan çocuklarını nasıl kurtarabilecekleri” hakkında bilgiler verilerek bilinçlendirilmesidir. Özellikle, terör örgütlerinin en çok hedefinde kandırılan gençler olunca birimin en büyük hedef kitlesi de onlar olmaktadır ve birimin çalışma alanı sebebi ile kendisini terörle mücadelede ayrı bir mücadele alanı içerisinde konumlandırmaktadır. 2016 ile 2020 yılları arası örgütten kaçan ve devlete teslim olanların sayısındaki artış göz önüne alınca birimin yapmış olduğu çalışmalar terörle mücadelede önemli bir yeri olduğunu göstermektedir. Kaldı ki, terör

---

¹¹⁷Emniyet Genel Müdürlüğü, Terörle Mücadele Daire Başkanlığı, “Tarihçe”, [<https://www.egm.gov.tr/tem/tarihce>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020).

¹¹⁸Ibid.

örgütlerince yapılan yalan yanlış propagandasının tersine çevrilmesinde birimin yapmış olduğu çalışmalar ve faaliyetler ile örgüt sekteye uğratılmaktadır.

Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri kapsamında özellikle 2016 yılının ikinci yarısından bugüne kadar ikna yolu ile örgütten ciddi kopmalar sağlanmış ve bu da terörle mücadelede caydırıcılığın ne anlama geldiğini ortaya koymaktadır.

II. C. 2. Jandarma Genel Komutanlığı

Kolluk hizmetlerinde temel bir yapı taşı olan Jandarma personelinin bu zamana kadar hem askeri örgütlenme içerisinde bir ordu mensubu hem de kolluk personeli olma vasfını bir arada taşımış olmasının getirdiği bir dizi temel özellik bulunmaktadır¹¹⁹. TSK personel sistemi kurulduğu günden 2016 yılına kadar bünyesinde Jandarma personeli de bulundurmıştır. 6755 sayılı Kanunla değiştirilerek kabul edilen 668 sayılı Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnamesi ile 926 sayılı TSK Personel Kanunu içerisinde çıkarılarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu içerisine ayrı bir sınıf olarak alınmış ve Jandarma için köklü bir değişim söz konusu olmuştur¹²⁰.

Jandarma Genel Komutanlığının (JGK) kendisini, “*emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren, silahlı genel kolluk kuvvetidir*”¹²¹ olarak tanımlamıştır. Komutanlık hiyerarşik olarak İçişleri Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak çalışmaktadır. JGK, 2803 sayılı Kanun ve Yönetmeliğe göre genel olarak mülki, adli ve askeri olarak üç şekilde görevi bulunmaktadır. Mülki görevleri bakımından “emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri

---

¹¹⁹Erdem Özgür, **Devlet ve Jandarma: Güvenlik ve Kolluk Perspektifinde Jandarma Personel Sistemi**, Gazi Kitapevi, Ankara 2019 s.66.

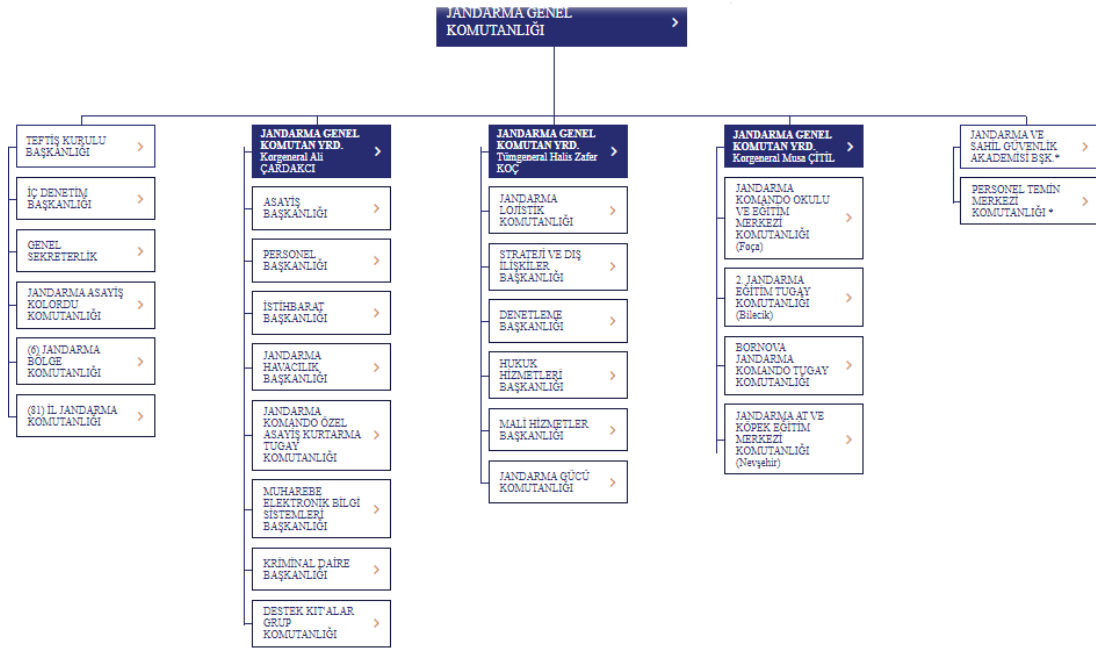
¹²⁰Ibid., s.75

¹²¹Jandarma Genel Komutanlığı, “Hakkımızda”, [<https://www.jandarma.gov.tr/hakkimizda>] (Son Erişim Tarihi: 20.02.2020)

almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak¹²² vardır. Adli görevleri olarak, işlenmiş suçların kanunlarda belirtilen işlemlerini ve takibini yapmak, askeri görevleri bakımından da kanunların ve Cumhurbaşkanlığı'nın kendisine verilen askeri hizmetlerini yerine getirmek vardır.

JGK, emniyet ve asayiş sağlamak için yetkilerini 2559 sayılı PYSK ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'ndan alır. JGK'nın genel olarak sorumluluk alanı “*Polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir. Ancak, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler, Jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilir*” olarak belirlenmiştir.

ŞEKİL 3 - C. 2. 1- Jandarma Genel Komutanlığı Teşkilat Şeması

“KAYNAK: Jandarma Genel Komutanlığı, “Teşkilat Şeması”, [\[https://www.jandarma.gov.tr/teskilat-semasi\]](https://www.jandarma.gov.tr/teskilat-semasi) (Son Erişim Tarihi: 20.02.2020)”

¹²²Jandarma Genel Komutanlığı, Hakkımızda.

2016 yılında TSK'nın yapısında bir takım değişiklikler yaşanmıştır. İç güvenlik hizmetleri yönünden İçişleri Bakanlığına, savunma hizmetlerinde ise Milli Savunma Bakanlığına karşı sorumlu olan Jandarma Genel Komutanlığı, İçişleri Bakanlığına bağlanarak sivilleştirilmesi söz konusu olmuştur. Sözleşmeli personel istihdamı ve zorunlu askerliğin kaldırılması son olarak ise askeri eğitim müfredatının tekrar düzenlenerek askeri liselerin kaldırılması bu sürecin devamıdır¹²³. Bu sınırlamaların hayata geçirilmesi hem TSK içerisinde hem toplum nezdinde de bir takım rahatsızlıklar yarattığı gözlemlenmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı terörle olan mücadelesini Jandarma Özel Asayiş Komutanlığı (JÖAK), Jandarma Özel Harekât (JÖH) ve Jandarma Komando birlikleri ile sağlamaktadır. Bunu yaparken de Jandarma Genel Komutanlığı, terörle mücadeleyi etkin, verimli ve hızlı bir şekilde yerine getirmek, çağın gelişen imkân ve teknolojilerinden faydalanarak, terörle mücadeleyi başarılı kılmayı hedeflemektedir. Jandarma teşkilatının iç güvenlik harekâtında kullanmış olduğu birlikler İl Jandarma Komutanlıklarına bağlı ilçe Jandarma Komutanlıkları ve Jandarma Komando birlikleridir. Jandarma teşkilatının önleyici birimleri aynı zamanda terörist unsurlarının bulunabileceği yerlerde keşif, pusu, taktik gibi faaliyetleri yerine getirmektedir. Her türlü iklim ve arazi şartlarına uyarak teröristlerle yakın çatışma ve düşman bölgesine sızarak düşmanı etkisiz hale getirebilirler. Jandarma komando birlikleri iç güvenlik harekâtlarında temel taktik birliği olarak görev yapmaktadırlar. Jandarma komando timleri ise en küçük muharebe birlikleridir.

Jandarma Genel Komutanlığı yukarıdaki operasyonel birimlerinin yanında terörle olan mücadelesini, Terörle Mücadele Daire Başkanlığı birimi ile de çalışmalarını sürdürmektedir. Komutanlık bu birimi ile her türlü terör olaylarının önlenmesi, izlenmesi ve araştırılması için çalışmalarını yapmakta olup gerekli tedbirlerinin alınması ile operasyonlarını düzenlemektedir. Görevleri arasında, gerçekleşmiş önemli terör olaylarını inceleyerek nedenlerini tespit etmek, muhtemel

---

¹²³Erdem Özgür, **Devlet ve Jandarma: Güvenlik ve Kolluk Perspektifinde Jandarma Personel Sistemi**, s.54.

gelişmeler ve alınması gereken tedbirler konusunda da ilgili birimlerini uyarmak bulunmaktadır.

Görüleceği üzere Emniyet Genel Müdürlüğündeki benzer birimlerinin aynısını Komutanlık içerisinde de görmekteyiz.

Jandarmanın ile ilgili en büyük tartışmalardan diğeri, 2016 yılında neredeyse tamamen İçişleri Bakanlığına bağlanmasıdır. Bu değişikliğe yönelik, bir fark yaratmayacağını düşünenler de, değişikliğin iyi yönlerinin ve kötü yönlerinin olduğunu görenler de vardır. Özellikle, Jandarmanın görevi gereği Polis dışında kalan kırsal alanlardaki görevi belli başlı zorluklar içermesidir. Görev yerleri bakımından arazi yapısının sarp, iklim koşullarının sert yaşandığı ve engebeli yerler olması sebebi ile Polise nazaran faaliyetlerinde farklılıklar oluşmaktadır. Aynı zamanda coğrafi özelliklerin ve genellikle örgüt mensuplarının kırsal alanlarda bulunması ve eylem tarzları da düşünüldüğünde Polise göre kullandıkları silah ve teçhizatları da farklılık göstermektedir. Polise göre daha farklı bir eğitim ve daha ağır silahlar ile araçlara sahip olması onun yine bir nebze askeri statülü kolluk olarak görülmesini de sağlamaktadır. Fakat bundaki neden olarak çalışma koşullarının ve görev yerlerinin zorluğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeplerden ötürü Jandarmanın askeri niteliğinin devamlılığı görev ihtiyaçları açısından temel bir şart oluştuğunu düşünenler vardır. Fakat yine de İçişleri Bakanlığı bünyesinde askeri nitelikli bir kolluk imajının yerine getirilmesini engelleyen bir durumun olmadığına yönelik de düşünceler mevcuttur.¹²⁴

JGK, kolluk gücü olarak kurulduğu tarihten 2016 yılına kadar silahlı kuvvetlerin bir parçası iken bu durum 668 sayılı KHK ile askeri statüsü kaldırılarak son bulmuştur. Bundan sonrası için ise, JGK 657 sayılı Devlet Memurluğu Kanunu altına alınmış ve 2803 sayılı Jandarmanın Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu ile yapılan düzenleme ile eğitim ve öğretime ilişkin oluşturulan sistemlerde ise tekrar askeri bir nitelik taşıdığı

---

¹²⁴Ibid., s.116.

görülmüştür. Bunların yanında personelin tümü 926 sayılı TSK Personel Kanuna tabi olarak çalışmakta ve rütbe terfi işlemleri de buna göre yapılmaktadır¹²⁵.

Jandarmanın temel görev tanımı iç güvenlik ve kolluk faaliyeti olmasının yanında kendisine, 2803 sayılı Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu madde-8 ile Jandarmanın seferberlik ve savaş durumlarında, Cumhurbaşkanı kararıyla TSK'nın emrine gireceğidir. Aynı kanun maddesinin devamında, Jandarmanın, Genelkurmay Başkanlığı'nın talebi ile İçişleri Bakanlığından ve illerde ise valinin onayıyla askeri görevleri de yapabileceği söylenerek, JGK'nın aslında askeri görevlerinin de devam ettiği açıkça belirtilmiştir. Bunun yanında belirli görevlerde ve yapılanma gereği, JGK silahlı kuvvetlerle birlikte çalışabilmekte, onlara emir komuta edebilmekte veya emir alabilmekte, amir durumunda olabilmektedir Buna örnek olarak ise Van'da konuşlu bulunan Asayiş Kolordu Komutanlığı bu duruma göre bir yapılanma olarak ortaya çıkarılmıştır¹²⁶.

Bu sebeplerden ötürü, Jandarmanın askeri niteliğine yönelik alınması gereken bir diğer konu hukuk düzleminde aslında bu konunun devam etmesidir. 2803 sayılı Kanunda yer alan Jandarmanın “askeri kolluk” tanımı kaldırılmış olsa da, personelin özlük ve görev ihtiyaçlarını düzenleyen mevzuatta bu görülmemektedir¹²⁷. 2016 yılı değişikliğinden bir yıl sonra 2017 yılında ise, TSK, JGK ve Sahil Güvenlik Komutanlığı sağlık yönetmelikleri ortak hükümlerle yürürlüğe girmiştir. Son olarak ise 28 Kasım 2018 yılında yürürlüğe giren “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolde” değişiklikten sonra ilk defa Jandarma için “askeri personel” tanımı

---

¹²⁵Ibid., s.105.

¹²⁶Ibid., s.106.

¹²⁷Bu konuya yönelik ÖZGÜR; 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 4678 sayılı TSK'da İstihdam Edilen Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar hakkındaki Kanun, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, 7471 sayılı TSK Giyecek ve Teçhizat Kanunu ve 5143 sayılı TSK İlk Nasıp İstihkaklarına İlişkin Kanun, TSK Seferberlik Yönetmeliği gibi birçok mevzuattaki devamlılık sadece özlük haklarında kazanılmış hakların devamı ile açıklanabilecek bir basitlikte olmadığını söylemektedir. Erdem Özgür, **Devlet ve Jandarma: Güvenlik ve Kolluk Perspektifinde Jandarma Personel Sistemi**, s.107.

kullanılarak oluşturulmuştur¹²⁸. Bu sebepler çerçevesinde Jandarmanın hukuksal olarak askeri statüsünün devam ettiği düşünülmektedir. Aynı zamanda toplumun büyük bir kısmı içinde Jandarma için “Mehmetçik” algısı oluşmuş iken ve toplum nezdinde Jandarma-asker ayrımının yapılmayışı kurumun yerini ve imajının da değişmeyeceğinin göstergesidir.

Bunların yanında Polisin görevi olarak görülen suç üzerine odaklanma şekli Jandarmada bu görevin yanında kendisine ulusal güvenliği sağlama gibi bir görevi olduğu düşüncesi de hâkimdir. Jandarmanın görev alanı olan kırsal kesimler ise devletin elinin en ücra yerlere gitmesini ve vatandaşının güvenliğini her yerde sağlanması için Jandarmaya ayrı bir konum vermektedir. Bu doğrultuda terörle mücadelenin karakoldan başlamak üzere tüm seviyelerde yapılması, Jandarmanın görevlerinin bir kat daha arttırmaktadır¹²⁹.

II. C. 3. Sahil Güvenlik Komutanlığı

Sahil Güvenlik Komutanlığının yetki ve sorumluluklarını 2692 sayılı Kanun, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile diğer mevzuat hükümlerinden almaktadır.

Sahil Güvenlik Komutanlığının görev ve yetkileri, 21 Ocak 2017 tarihli ve 29995 sayılı resmi gazete ile yayımlanan Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Bu çerçevede Sahil Güvenlik Komutanlığının görevleri “Mülki Görevler”, “Adli Görevler” ve “Askeri Görevler” olmak üzere 3 ana başlık altında toplanmıştır. Bu görevler yönetmeliğin “Görev Sınırı” başlığı altında 8. maddesinde yazılmaktadır. Adli görevleri, işlenmiş suçlara ilişkin

---

¹²⁸Bu protokol ilk olarak 2012 yılında Moğolistan’ın başkenti Ulanbatur’ da imzalanmış olup, 25 Nisan 2018 tarihinde uygun bulunduğu dair kanun çıkarılmış [<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/04/20180425M1-18.htm>] ve 28 Kasım’da da Resmi Gazetede yayınlanmıştır. [<https://www.aksam.com.tr/guncel/turkiye-ile-mogolistan-askeri-egitim-ve-ogretim-alaninda-is-birliyi-yapacak/haber-797730>]

¹²⁹Erdem Özgür, **Devlet ve Jandarma: Güvenlik ve Kolluk Perspektifinde Jandarma Personel Sistemi**, s.158.

olarak adli işlemlerin yapılmasının sağlanmasıdır. Mülki görevleri arasında ise halkın can ırz ve malının korunması, suç işlenmesinin önlenmesi ve kamu düzeninin sağlanması, kamunun huzurunu ve sükûnunu bozan, kanunlara aykırı eylemlere engel olunması, her türlü kaçakçılığın önlenmesine çalışma ve emniyet ve asayişin sağlanmasında, suçların ortaya çıkarılması, işlenmiş suçlarda da failerin tespiti ve yakalanması maksadıyla istihbarat toplanması, diğer istihbarat ve kolluk birimleri ile işbirliği ve bilgi paylaşımının yapılması gibi belli başlı görevleri bulunmaktadır.

Askeri görevleri arasında ise, “*Seferberlik ve savaş hallerinde Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek bölümleri ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrinde görev icra etmek ve Bakanın izni ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’nca planlanan eğitim ve tatbikatlara asıl görevlerini aksatmayacak şekilde katılmak*” olarak belirlenmiştir.

Komutanlık kendi genel görev yelpazesini tanımlarken “kolluk, güvenlik ve denizcilik” olarak da tanımlamaktadır. Kolluk görevleri ile Emniyet ve Jandarma ile koordineli şekilde emniyet ve asayişini sağlamak, güvenlik görevleri ile Türkiye Cumhuriyeti’nin milli menfaatlerini ve varlığına yönelik her türlü tehdidi önlemeyi amaçlamaktadır. Denizcilik görevinde de “*Türkiye Cumhuriyeti topraklarını çevreleyen ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimimiz altında bulunan kıyı şeridi ile "Mavi Vatan" diye adlandırdığımız deniz alanlarında...*” Türkiye’nin menfaatlerinin korunmasına yönelik çalışmalar yapmasıdır¹³⁰.

---

¹³⁰Sahil Güvenlik Komutanlığı, “*Stratejik Plan 2019-2023*”, s.16

ŞEKİL 4 - C. 3. 1- Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat Şeması

“KAYNAK: Sahil Güvenlik Komutanlığı Konuş/Kuruluş Durumu, “Stratejik Plan 2019-2023”, s.24.”

Sahil Güvenlik Komutanlığı, terörle mücadelede daha etkin ve başarılı olabilmek için kendisine bazı hedefler belirlemiştir. Bu hedefler; deniz yoluyla yurt içine girmeye çalışan veya yurt dışına çıkmaya çalışan teröristleri engellemek ve denizde meydana gelebilecek terör olaylarına karşı güvenlik ve emniyeti sağlamak olarak belirlemiştir. Aynı zamanda Sahil Güvenlik Komutanlığı, denizde ve denizden terörle olan mücadelesinde başarının ve izlenmesi gereken adımların tespitine gitmiştir.

Yapılan araştırmalar neticesinde öz eleştiriye sahip olan kurum arasında öncelikli olarak Sahil Güvenlik Komutanlığı gelmektedir. Komutanlık, “2019 yılı İdare Faaliyet Raporu’nda,¹³¹ “Yapılan risk analizlerinin görevlendirme ve faaliyetlerdeki etkisinin artırılması ihtiyacı olduğunu, İstihbarat ediniminde yaşanan sorunlar ve görevlere etkisinin önemine dikkat çektiği ve Kaçakçılık ve organize suçlarla mücadelede etkinliğin artırılması” ihtiyacının yaşandığını belirtmektedir. Bunun yanında, “Yüzer birlik personelinin idari iş yükünün fazla olması, Kara birlikleri ve karargâhlarda mevcudun kadroyu karşılama oranının düşük olması, Nitelikli personelin kurumdan ayrılma eğiliminde olması” gibi etmenlerin sorun olduğunu söylemektedirler. Bunların yanında komutanlığın güçlü yanları olarak; 7/24 görev yapabilme yeteneklerinin olması, alanında profesyonel personelin sahip olduğu

¹³¹Sahil Güvenlik Komutanlığı, “2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu”, s.45.

tecrübe ve bilgi birikiminin varlığı ve teknik destek birliklerinin olması olarak tanımlanmıştır.

Sahil Güvenlik Komutanlığı kendi zayıf ve güçlü yanlarına ele alarak kurumsal kabiliyet ve kapasitesinin arttırmak için bazı mevzuat değişikliklerine¹³² ve Komutanlığın değişen hukuki statüsüne yönelik Sahil Güvenlik Görev Stratejisi¹³³ hazırlamaya ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir.

II. D. Terörle Mücadele Eden Kurumların İşbirliği Süreçleri

Kurumlar arasında iş bölümü ve işlevsel farklılaşma eşgüdümü zorunlu hale getiren etkidir ve işbölümünün yoğun olduğu birimlerde eşgüdüm ihtiyacı da fazla olmaktadır. Burada önemli olanın her kurumun birbirleri arasında ve her kurumun da kendi içerisindeki uyumun en üst seviyede tutulması ve birbirleri arasında koordinasyonun sağlam olmasıdır¹³⁴. Özellikle kurumlar kendi içlerindeki eşgüdümü sağlam olarak sağladıklarında başarısızlık oranını da en az seviyeye indireceklerdir. Bir önceki bölümde anlatılanlarla söylenmek istenen; Türkiye'nin terörle olan mücadelesinde farklı kurumlar ve birimler olduğudur. Gerek bu kurumların farklı hukuki, yetki ve görev alanları olması, gerekse farklı uzman personelin ve bunların kullanmış olduğu araçların değişiklik göstermesi sebebi ile bunların arasında eşgüdüm önemli bir yer almaktadır.

Kolluk kuvvetleri arasında bilginin kullanımından önce bilginin yönetimi önemli bir süreçtir. Özellikle kolluk kuvvetleri arasında bilginin iletimi ve koordinasyon süreci ve paylaşımı terörle mücadelede önemli bir hal almaktadır. Burada söz konusu olan istihbaratın paylaşımı terörle mücadele eden birimlerin başarısını doğrudan etkileyen etmenler arasındadır. Polis ve Jandarma görev alanlarının ayrı olması,

---

¹³²Ibid., s.46.

¹³³Sahil Güvenlik Komutanlığı, “*Stratejik Plan 2019-2023*”, s.51.

¹³⁴Erkan Çapar, **Türkiye’de İç Güvenlik Yönetimi ve Terörle Mücadele**, s. 272-273.

yürütülen soruşturmalar ve operasyonlar sonucunda birbirlerinin görev sahalarına girme olasılıklarını ortaya çıkarabilmektedir¹³⁵. Terör örgütleri ise örgütsel eğitimlerinin birçoğunu kırsal alanlarda ya da şehirden ve gözden uzak yerleri seçerek yapmaktadırlar. Örgütsel eğitimlerini tamamlayan örgüt üyeleri ise sonrasında eylemsel faaliyetlerini gerçekleştirmek için kırsal alanlarından şehirlerdeki faaliyet alanlarına geçmektedirler. Örgüt üyeleri bu hareketleri süresince Jandarma sorumluluk alanlarından Polis görev sahasına doğru hareket etmektedir. Bu örnekte Jandarmanın öncesinde yapmış olduğu örgüt üyeleri ya da grubu hakkındaki istihbarat bilgisi ve fiziki takiplerinde Polis ile birlikte bilgi ve operasyon paylaşımı ortaya çıkmaktadır¹³⁶. Burada önemli olan terörle mücadele eden kolluk kuvvetlerinin kendi içerisindeki bürokratik süreç ve yürütmüş olduğu işin zorluğu bir yana diğer kolluk birimleri ile bilgi ve operasyon yapma konusu da önemli bir etmen olarak ortaya çıkmaktadır.

Çatışmaların yoğun olduğu dönemde, İdil'de bulunan ve operasyon birliklerini yerinde gözlemleyen Bülend Özen, “çözüm süreci döneminde operasyon icra yetkilerinin valilerin “mutlak” olmasına bırakılmasını ve valiliklerin teröristle mücadele harekâtına aşırı dahiline sebep olduğunu belirtmiştir. Polisin ve Jandarmanın Valilerin gözetimi altında çalışması ile istihbarat gayretlerinin birleşmesine de imkân sağlamıştır. Öncesinde, Jandarmanın klasik istihbarat faaliyetleri İl Jandarma Komutanları ve Bölge Komutanları seviyesinde kullanışlı olur iken; şehirdeki yapılanma ve istihbarat faaliyetleri de Polisin bünyesinde tüketilir olduğunu belirtmiştir. Operasyonlar anlamında ise hendek çatışmaları EGM, JGK, TSK'nın profesyonel görev timlerini ortaya çıkarmış ve JÖH ile PÖH birliklerinin görev uyumlarının kusursuz olduğu görülmüş olup geri bölgede her türlü lojistiği işleten TSK ile koordinasyon en üst seviyeye çıkarıldığını belirtmiştir. Hendek operasyonlarının işbirliği konusunda ise birliklerin, ateş destek unsurları, cep telefonu seyyar baz istasyon araçlarına varıncaya kadar kurulan düzen, personelinin çok çabuk

---

¹³⁵PKK şehirde ve kırsalda güvenlik güçlerinin kısırcasında, **Anadolu Ajansı**, 19.03.2017, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/pkk-sehirde-ve-kirsalda-guvenlik-guclerinin-kiskacinda-774877>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

¹³⁶Teröristler şehirde de kısaçta, **Anadolu Ajansı**, 14.01.2017, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teroristler-sehirde-de-kiskacta/726943>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

şartlara uyum sağlayabildiğini göstermesi açısından da çok önemli olduğunun altını çizmiştir¹³⁷.

Müşterek operasyonlar kapsamında, 2019 Nisan ayında kolluk kuvvetleri arasında icra edilen “Birlik Operasyonu” kurumlar arasındaki işbirliğini ve koordinasyonunu göz önüne çıkarmıştır. Terörün finansmanına yönelik yapılan ve uyuşturucu madde kaçakçılığına yönelik operasyonlar öncesinde Emniyet ve Jandarma güçleri, sonrasında Sahil Güvenlik güçlerinin katılımı ile başarılı bir operasyon icra edilmiştir. Operasyonun en önemli özelliği kara sularında Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik birimlerinin güçlerini birleştirerek ve uyum içerisinde hareket etmesidir¹³⁸. Kaçakçılık konularında da terör örgütlerinin finans kaynaklarına yönelik Polis ve Jandarma birliklerince başarılı ortak operasyonlar yapılmıştır¹³⁹.

Özellikle Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türkiye’de denizcilik alanında görev ve faaliyet icra eden kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla kurulacak olan koordinasyonun önemini farkına varmıştır. Bu doğrultuda diğer denizcilik alanındaki otoritelerin yanı sıra Kıyı Emniyet Genel Müdürlüğü ve diğer kolluk kuvvetleri ile stratejik ve operasyonel seviyede işbirliğinin ve koordinasyonunun tesis edilmesini hedeflemektedir¹⁴⁰.

Genel olarak iç güvenlik birimlerinin çalışma alanları ve koşulları farklılık göstermiş olsa da birbirleri arasındaki eş güdüm ve iş birliği esastır. Kaldı ki, iç güvenlikten sorumlu olan herhangi bir birimin sorumluluk alanının dışında suça rastlaması durumunda suça müdahale etmesi gerekliliği ve sonrasında bölgenin esas

---

¹³⁷Bu kısım bir fiil terörle mücadele içerisinde bulunmuş Harp Akademisinden kurmay subay olarak mezun olmuş ve Yarbay rütbesinde emekli olmuş Sn. Bülend Özen ile 10.02.2020 günü mail üzerinden yapılan mülakat sonucunda oluşturulmuştur.

¹³⁸Sahil Güvenlik Komutanlığı, “Birlik Operasyonu”, **Sahil Güvenlik Dergisi**, s.58.

¹³⁹Şırnak’ta Polis ve Jandarmadan ortak kaçakçılık operasyonu:40 gözaltı, **Takvim**, 17.02.2020 [<https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/02/17/son-dakika-sirnakta-polis-ve-jandarmadan-ortak-kacakcilik-operasyonu-40-gozalti>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

¹⁴⁰Sahil Güvenlik Komutanlığı, “*Stratejik Plan 2019-2023*”, s.39.

sorumlusuna haber verilerek alanın muhafaza edilmesi tümünün yükümlülüğü altındadır¹⁴¹. Yapılan müşterek operasyonların dışında da her kurumun kendi operasyonlarında diğer kurumlardan istihbarat, personel ve donanım desteği almaktadır. Örnek vermek gerekirse terör örgütlerine yönelik olarak Polisin ya da Jandarmanın yürütmüş olduğu bir tahkikat gereği alınacak kişilerin veya arama yapılacak yerlerin birbirlerinin görev sahası içerisinde bulunabilmektedir. Böyle bir durumda kurumlar birbirlerini haber ederek koordinasyon ve işbirliği oluşturarak birlikte çalışabilmektedirler. 2020 yılı ile birlikte geçmiş dönemlerde yaşanan çeşitli koordinasyon sorunlarının artık kalmadığı kurumların yıllar içinde yapmış oldukları operasyonlardan anlaşılmaktadır.

---

¹⁴¹Alper Bilgiç, “Türkiye’de İç Güvenlik Yapılanmasında Çoklu Genel Kolluk Sisteminin Kurumsallaşması”, **İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 6 (2), Ekim 2019, s.296

III. TÜRKİYE’NİN TERÖRLE MÜCADELE STRATEJİSİ VE ÖNERİLER

III. A. Türkiye’nin Terörle Mücadele Konsepti ve Stratejisi

Terörün karakteri ve çevre koşulları farklı olduğundan her ülkeye uyarlanabilecek standart stratejilerden bahsetmek zordur ancak devletlerin uyguladığı tedbirler ya bastırmak için caydırıcı güç kullanımını ya da sosyal reformlar yaparak, istihbarat ve diplomasiyi kullanarak veya müzakere ederek yumuşak güç kullanımını kapsamaktadır.¹⁴² İç güvenliğin etkin bir şekilde sağlanması için ise elde edilen tecrübelerle belirlenen ihtiyaçların (teknolojik ve örgütsel) belli bir plan dâhilinde karşılanması gereklidir. İç güvenlik; görev ve fonksiyonları tam olarak belirlenmiş, süreç ve yöntem odaklı, kapsamlı bir yaklaşımla, merkezi sevk ve idare edebilecek bir teşkilat ile etkin olarak sağlanabilmektedir.¹⁴³ Bu tanımdan kasıt terörle mücadelede bulunan aktörlerin kapsamlı bir yaklaşım içerisinde bir bütün olarak hareket etmesi demektir.

Terörizmin amacının kamu politikalarını etkilemek olduğunu ve hedeflerin de genellikle siviller olduğunu düşündüğümüzde kamu güvenliğinin önemi bir kez daha anlaşılmaktadır¹⁴⁴. Bu doğrultuda, İçişleri Bakanlığı hazırlamış olduğu Güvenlik Terimleri Sözlüğünde, kamu güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olan birimlerin

---

¹⁴²Mustafa Coşar Ünal, “The Basics of Terrorism and Counterterrorism”, **Routledge Handbook of Criminology**, 2011, s. 274.

¹⁴³Bilal Akyüz, “Türkiye’de İç Güvenlik Algısının Değiştirilmesi: İç Güvenlik Teşkilatı’na Yönelik Yeni Yapılanma Modeli”, s. 67.

¹⁴⁴İçişleri Bakanlığı, **Güvenlik Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Yayınları, 2017, s. 386-387.

terör olaylarının gerçekleşmesini belirlerken şu üç temel göstergeden yararlandığını söyler: genel tehdit göstergeleri, yerel tehdit göstergeleri ve spesifik tehdit göstergeleri. Genel tehdit göstergeleri bir ülkede ekonomik ve siyasi olarak kötü gidişatın bir terör tehdidinin ortaya çıkabilme ihtimalinin ne derece yeterli olabileceğinin tahmin edilmiş şeklidir. Yerel tehdit göstergeleri ülke genelinde değil de daha küçük bölgelerde ortaya çıkan muhalif sesler, suç oranları, toplumsal hareketler gibi etkenlerin bölgesel düzeyde analizidir. Spesifik tehdit göstergesi ise terör eylemlerinin belirli bir tehdit karşısında ne kadar savunmasız kalacağını değerlendirilmesi ile ortaya çıkmasıdır¹⁴⁵. Bu üç tehdit düzeyinden ilki olan genel tehdit göstergeleri kanun koyucu ve siyasi karar alıcıların daha çok alanı içerisinde olup dikkat edilmesi ve önlem alınması gereken alandır. Son iki tehdit düzeyi güvenlik güçlerinin önleyici ve müdahaleci tepkilerinden kaynaklı olup faaliyetlerini ve çalışmalarını yakından ilgilendiren analiz düzeyleridir.

2020 yılına doğru insansız hava araçlarının kullanımı ve kurumlar arasındaki başarılı istihbarat ve operasyon koordinesi ile terör örgütlerinin lider kadrolarına yönelik büyük başarılar gerçekleştirilmiştir. Bu operasyonlar sayesinde yerelde ve eylemsel faaliyette bulunacak örgüt mensupları ile lider kadrolarının iletişimi kesilmiş ve tüm örgüt mensuplarının psikolojik üstünlüklerinin oluşması engellenmiştir. Özellikle yakalanan teröristlerin söylemlerinde bunu destekler nitelikte bilgilere ulaşılmış ve örgüt yöneticilerinin eylem yapmalarında çekimser oldukları ve örgüt yöneticileri arasında korkunun hâkim olduğu görülmüştür¹⁴⁶. Örgüt militanlarının yapılan operasyonlar neticesinde hava araçlarından korunmak için şemsiye, termal giysiler ve çeşitli kamuflaj giysileri ile yakalandıkları da olmuştur. Kaldı ki son zamanlarda Türkiye'nin savunma sanayisinde yaşanan büyük gelişmeler sayesinde sahada kullanılan donanım ve araçlar sayesinde terörle mücadelede başarılar sağlanmıştır.

---

¹⁴⁵Ibid.

¹⁴⁶'Pusucu' terörist, Jandarmanın pususuna düştü! PKK'lıların şoke eden görüntüleri, **Hürriyet**, 21.08.2019 [https://www.hurriyet.com.tr/gundem/pusucu-terorist-jandarmanın-pususuna-dustu-41307900] (Son Erişim Tarihi: 13.11.2020)

Bugün Türkiye'nin iç güvenlikten sorumlu kurumları terör örgütlerinin şehir yapılanmaları ile mücadele ederken bir yandan da kırsal alanda bulunan teröristlere yönelikte arkası gelen planlı operasyonlar icra edilmek suretiyle devam etmektedir. İç güvenlik kapsamında bu operasyonlar yapılırken sınır ötesi operasyonlarla tehdit Türkiye sınırlarına gelmeden etkisiz hale getirilmeye çalışılmıştır. 2016 yılı sonrası Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı ve Pençe Harekâtları ile terör örgütlerinin tehdit seviyeleri Türkiye sınırları ötesinde yapılan harekâtlarla etkisiz hale getirilmiştir. İç güvenlik operasyonları kapsamında şehirlerde Emniyetin, kırsalda Jandarmanın koordinesinde Kıran ve benzeri operasyonlarla terör örgütleri ile etkin ve kararlılıkla mücadele edilmiştir. Aynı zamanda terör örgütlerinin şehirlerde ve kırsal alanlarında bulunan örgüt üyeleri ile mücadele edilirken sınır ötesi operasyonlarla örgüt yöneticilerinin kendilerini güvende hissettikleri konumlarına yapılan saldırılarla örgüt içerisinde karmaşa ve iletişimsizlik de yaşanmaktadır. Bu açıdan terör örgütleri ile içeride ve dışarıda yürütülen operasyonların devamlılığı ve sürdürülebilirliği önemlidir. Ülke güvenliği sınırlarda başladığından, sınırları kontrol altına almak ve güvenliğini sağlamak tehdidi uzaktan engellemenin birinci ve en hassas temelidir¹⁴⁷.

Genel olarak, Türkiye'nin terörle mücadelesi ve strateji tartışması uzun yıllar TSK içerisinde bulunmuş ve Yarbay rütbesinden emekli olmuş olan Bülend Özen'e sorulduğunda ilk sorunlardan birinin "stratejik çerçeveleme problemi" olduğunu söylemiştir. Bundan kasıt öncelikli olarak terörle mücadelede aktör tanımlamasının değil de hedef seçiminin yapılması gerektiğidir. Radikalleşmiş aktörleri, yani tehditti tanımlamadan kurumların performansını ve eksikliklerinin tespitinin pek mümkün olmadığı anlayışı hâkimdir. Düşmanı tanımlayabilmek için ise terörle mücadeleye çok yönlü bakmanın önemli olduğu ve bunun sonucunda terörle mücadele eden aktörlerin ya da siyasi karar alıcıların bu doğrultuda bir terörle mücadele konseptini geliştirmesi gerekliliği önemlidir. Terörle mücadele eden kurumların kendi özelinde bir mücadele konsepti geliştirmeleri için aşağıdaki başlıklar altında hedefin özelliklerinin tanımlanması için kendilerine bir yol haritası çizmesi gerekmektedir:

---

¹⁴⁷Bilal Akyüz, "Türkiye'de İç Güvenlik Algısının Değiştirilmesi: İç Güvenlik Teşkilatı'na Yönelik Yeni Yapılanma Modeli", s. 76.

Demografik çerçeve: Terör örgütlerinin demografik analizinin kurumlar tarafından yapılmasının gerekliliği ve bu yapılırken güncelliğinin korunmasına dikkat edilmelidir. Burada önemli olanın PKK/KCK gibi terör örgütlerinin belli bir etnik grubun haklarını savunduğu ve bunu gündeme taşıdıklarıdır. Gerçek şudur ki, PKK/KCK terör örgütü Kürt kimliğini kullanarak kendisini bir yalana yasladığıdır. Örgüt, içerisinde Batılı ya da Ermenistan gibi ülkelerin de vatandaşlarını bulundurmaktadır. Bu sebepten terör örgütlerine katılım gösteren militanların uyruklarının ve inançları gibi somut bilgilerinde oluşturulması gereklidir.

Sosyokültürel çerçeve: Bölgenin kültürel dinamiklerinin neler olduğu ve teolojik, etnik ve devlete aidiyet parametrelerinin araştırılması. Devletin kuruluş ilkelerinde bölge insanının kendisinden devlette ne bulabildiğinin bilinmesi ve bu doğrultuda devlet-vatandaş ilişkisinin en üst seviyede hissettirilmesi gerekliliğinin araştırılması.

Tarihi çerçeve: Sadece terörün değil, cumhuriyetin kurulduğu günden bugüne kadar teröre kaynaklık eden iç sorunların kökenleri konusunda araştırmanın yapılarak problemlerin saptanması.

Coğrafi çerçeve: Terör örgütlerinin faaliyet alanlarını coğrafi olarak saptamanın yanında bu doğrultuda o coğrafik bölgelere yönelik planlamaların yapılması.

Ekonomik çerçeve: Terörün varlığından gelir sağlayan yasadışı tüm işlerin (uyuşturucu yetiştirme-satış, insan-yakıt kaçakçılığı vb.) durdurulması ve mücadelesi için öncelikli çalışmaların yapılması ve bu konuya ağırlık verilmesi.

Politik çerçeve: İktidara gelen hükümetlerin iç politikaya yönelik endişeleri ve seçim kaygıları gibi hususların dönemsel olarak değişiklik göstermemesi ve kurumlar üzerinde siyasi baskıların kaldırılmasının gerekliliği.

Bugüne kadar söylenenlerin yanında terörle mücadelede bir stratejinin varlığı için yukarıdaki çerçevelerin çizilmesi ve bu doğrultuda yapılacak olan hedeflerin tespitinin bilinmesi gereklidir. Diğer önemli husus, “mücadelenin seviyesini tespit

probleminin” saptanamamış olmasıdır. 1984’ten itibaren başlayan aktif mücadele birçok safha geçirdi ama bir türlü değişmeyen gerçek, “terörle mücadele” edilmediği; “teröristle mücadele” edildiği gerçeğidir. Bilindiği üzere teröristle mücadele terörle mücadelenin sadece bir parçası ve en sert kısmı olmaktadır. Yukarıda bahsedilen stratejik analiz başlıklarının her biri terörle mücadelenin de ana bir koludur. Terörle mücadelede en önemlisi askeri tedbirler gibi gözükse de ancak polis ve asker kadar eğitimciler, bürokratlar, sağlıkçılar, kültür-sanat-spor ve diğer tüm kurumların gücüyle devletin varlığının bölgeye tam anlamıyla enjekte edildiği takdirde bu işin doğru yürütüldüğünden bahsedilebilir¹⁴⁸.

Bu noktada anlaşılması gerekenin devletlerin terörle mücadelede klasik ve geleneksel yöntemleri mi uygulaması, yoksa çözümler üzerinde düşünülüp önlemler mi alması gerektiğidir. Geleneksel yöntemlerin kullanıldığı ve şiddetin ön planda olduğu dönemleri yaşamış bir ülke olarak yeni çözümlerin üretilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Geleneksel yöntemlerle terörün siyasal, sosyal ve ekonomik nedenleri geniş bir perspektifle ele alınmadığı gibi terör eylemine veya örgütüne katılmış kişilerin psiko-sosyolojik durumları da göz önünde bulundurulmamaktadır¹⁴⁹. Terör örgütlerinin katılım nedenlerine bakılacak olursa; PKK/KCK özelinde katılımlar genellikle gençlerin olduğu ve aile baskısı, geçim sıkıntısı, toplum tarafından dışlanma duygusu ve kaçırılma gibi gerekçeler olarak öne çıkmaktadır¹⁵⁰. Katılımların çok düşük bir oranı genellikle ideolojik olmaktadır. Dini terör örgütlerine katılım gösteren kişilerin durumları ise daha farklı olmaktadır. Bu kişiler başta dini duygularının zayıflığından kaynaklanan zaafıtan dolayı örgütler tarafından kandırılmaktalar ya da yaşamış oldukları toplumlar tarafından ötekileştirilmektedirler. Bu sebeplerin yanında intikam alma, kimlik ve heyecan arayışları da bulunmaktadır. Bir şekilde radikalleşmiş

---

¹⁴⁸Bu kısım bir fiil terörle mücadele içerisinde bulunmuş Harp Akademisinden kurmay subay olarak mezun olmuş ve Yarıbay rütbesinde emekli olmuş Sn. Bülend Özen ile 10.02.2020 günü mail üzerinden yapılan mülakat sonucunda oluşturulmuştur.

¹⁴⁹Abdulkadir Baharçiçek, Gökhan Tuncel, “Terörle Mücadelenin Zorlukları ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi”, s.7

¹⁵⁰PKK gençleri böyle kandırıp dağa kaçırıyor, **Milliyet**, 06.09.2019. [<https://www.milliyet.com.tr/gundem/pkk-gencleri-boyle-kandirip-daga-kaciriyor-6028793>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

kişilere yönelik olarak devletlerin yapması gereken cezai tedbirlerin yanında kişilerin toplumla olan entegrasyonunun sağlanması ve ruhsal durumlarının rehabilite edilmesidir. Sonuç olarak terörle mücadelenin ilk araçlarından biri olarak kişilerin radikalleşmesinin önlenmesi kabul edilebilir ve kişinin şiddete başvurmadan buna yol açan nedenlerin ortadan kaldırılması düşünülebilir. Türkiye 2020 yılına kadar olan süreçte PKK/KCK terör örgütünden gençlerin kaçarak teslim olmalarını bir takım politik ve topluma kazandırma siyaseti ile başarmıştır.

Terörle mücadele içerisinde bulunan devletlerin en önemli güç kaynağı ve desteği ise kendi vatandaşlarında oluşan güven ve devamlılık desteğidir. Devletler kendi halklarından aldıkları destek neticesinde terörle mücadelesinde top yekûn bir mücadele ve bütünleşme sağlayabilirler. Furkan Şen, olası terör saldırılarına karşı hükümetler güçlü bir karşılık vermezse eğer terörü önleyeceklerine yönelik güven halk nezdinde sarsılacaktır demektir. Bu sebepten kamuoyunun tehdit algısı ve devletin vermiş olduğu karşılık önemlidir. Terörizmle mücadelede bir diğer önemli koşul vatandaşın hükümete güvenmesi ve desteğini sürdürerek alınacak önlemlere katlanmasıdır. Burada önemli bir yansıma da vatandaşın terörle mücadelede hükümete güvenmesi sonucu, Polise ve orduya da güvenmesinin beraberinde gelme hissiyatıdır. Şen, terörle mücadelede artık çok yönlü bir mücadelenin bulunması gerektiği ve bunun toplumsal bütünleşme ile de perçinlenmesi gerektiğinin önemini vurgular. Özellikle terörle mücadele için alınan askeri ve polisiye tedbirlerin yanında sosyal ve siyasi tedbirlerinde gerekli olduğu önemlidir. Bu nedenlerden ötürü de toplumsal bütünleşme sağlanması için çalışmaların yapılması, aksayan yönleri varsa tespit edilerek sorunların giderilmesi sağlanmalıdır¹⁵¹. Sonuç olarak terör örgütlerinin nihai amaçlarından biri de toplumlar üzerinde korku salmak ve oluşturmuş olduğu korku ile devletleri vatandaşlarının gözünde zayıf göstermektir. Böyle durumların önüne geçmek için devletlerin terörle olan mücadelelerinde kararlılık ve vatandaşları ile bütünleşmiş bir bağ terör örgütleri için karşı koyamayacağı bir güç ilişkisi ortaya çıkaracaktır.

---

¹⁵¹Furkan Şen, **Siyasal Şiddet ve Terörizm**, Ankara: Kilit Yayınları, 2018, s.232-244, 345.

Mehmet Kurum, “PKK/KCK terör örgütünün özelindeki değerlendirmesinde, mücadele için örgütün güvenli ortamlarının hedef alınması ve buna yönelik bir strateji izlenmesini önermektedir. Devletin, örgütün bu olası güvenli ortamlarına yönelik yapacağı stratejinin önemine dikkat çekmektedir. Bu güvenli ortamlar bilişsel, fiziki, finansal, siber ve hukuki olarak beş başlık altında toplanmıştır”. Mehmet Kurum, bilişsel olarak; terör örgütü PKK’nın kuruluşundan bugüne kadar tarihsel olarak, Kürtlerin hep ezildiği ve sömürüldüğüne yönelik tezler ortaya atmış ve bugün de Türkiye tarafından kendilerinin siyasal baskılar altında kalarak sömürüldüklerini anlatarak taraftar bulmaya çalıştığından bahsetmektedir. Bu anlatımların sonucunda ise örgüt tarafından Kürt vatandaşlarına yönelik, söylem yoluyla ayrı bir devlet kurması gerektiği mesajını vermeye çalışmaktadır. Örgütün, “Kürt kimliği” üzerinden yapmış olduğu bu bilişsel ayrımcılığın önüne geçilecek tarzda stratejiler yaparsa bu noktada önemli bir hal almaktadır. Örgütün, fiziki güvenli ortamlarının hedef alınması ise mücadelede diğer önemli bir boyut olarak gözükmektedir. Örgütün, yurtiçi ve yurtdışında güvenli ortamlarının olduğu bilinen bir gerçektir. Kırsalda ya da şehirlerde örgütün yaşam alanlarına yönelik operasyonlar icra edilmektedir. Avrupa’nın çeşitli ülkelerinde dernekler ve basın kuruluşları ile örgüt güvenli ortamlarını oluşturmakta ve bilişsel olarak da faaliyetlerine devam etmektedir. Bu sebeplerden ötürü devletler bazında uluslararası zeminde etkili ve sürekli bir işbirliğinin kurulması örgütlere yaşam alanlarının engellenmesini sağlamaktadır. Uyuşturucu ticareti başta olmak üzere birçok kaçakçılık faaliyetleri ile örgüt kendi güvenli finans ağlarını sağlamaya çalışmaktadır. Hangi terör örgütü olursa olsun insan kaynağı ve para kaynağı kurutulduğu takdirde yaşama imkânları bulunmamaktadır. Bu doğrultuda gerek hukuki gerekse tüm kurumların örgütlerin finans kaynaklarının engellenmesi için canla başla çalışması gerekmektedir. Bir diğer stratejik alan ise, örgütün sanal ortamda hep aktif olma isteği ve kitlelere ulaşma arzusu her ne kadar engellenmeye çalışılsa da korsan site ve yayınlarla devam etmesidir. Özellikle, örgüt yurtdışı kaynaklı birçok sanal platform üzerinden çalışmalarını sürdürmektedir. Bunların yanında, PKK/KCK ve uzantılarının demokratik zeminleri kullanarak, siyasi partiler kurarak Türkiye’de ve Avrupa ülkelerinde örgütlenme, propaganda yapma, uluslararası camiayı etkileme ve siyasi haklar koparma yoluna giderek kendi hukuki güvenli ortamların da yarattığı

görülmektedir¹⁵². Mehmet Kurum, tarafından tespitleri yapılarak anlatılan güvenli ortamlar teröristler için yaşamsal alanlar olarak görülürken, devletler için ise terörle mücadelede strateji belirlemede bir yol haritası olarak uygulanabilir.

Bu minvalde terörle mücadelenin sadece askeri araçlarla değil siyasi, hukuki, sosyal, psikolojik, kültürel, ekonomik vb. birçok faktörün değerlendirilerek stratejik iletişim yaklaşımı ile ele alınması gerekliliği önemlidir¹⁵³. Bu konsept ile birlikte bir bütün olarak icra edilecek operasyonlarda, örgütlerin fiziksel anlamda yok edilmesinden ziyade örgüt üyelerinin motivasyonlarının, irade ve kararlılıklarının kırılması amaçlanmaktadır¹⁵⁴.

Terörle mücadelede bir konsept oluşturulması için “kaynak bağımlılığı¹⁵⁵” kuramından da yararlanılabilir. Mehmet Ali Tekiner ve Uğur Demirci, örgütlerin içinde buldukları çevre ile olan ilişkileri neticesinde birçok bağımlılık unsuruna sahip olduklarını söylemektedirler. Özellikle terör örgütleri için insan ve finans kaynaklarının öneminin bilinen bir gerçek olması sebebi ile ayrı ayrı ele almaktan ziyade bu iki kaynağın diğer kaynaklarla yönetilebilmesinin önemine dikkat çekmişlerdir. Burada önemli olan ise terörle mücadele eden birimlerin örgütlerin kaynak ihtiyaçlarını belirlemesi ve buna göre mücadele stratejilerini oluşturmalarıdır. Kaynağın sunduğu bir diğer analiz düzeyi ise örgüt içerisinde de kullanılabilir olmasıdır. Örgüt içerisinde örgütün kaynaklarını temin etme noktasında gücü elinde tutan kişi her daim örgüt için yönetici pozisyonunda olabilmektedir. Bu noktada örgütlerin finans, silah ve insan gibi benzeri kaynaklarını takip ederek örgütlerin

---

¹⁵²Mehmet Kurum, **Terörist Örgütlerin Güvenli Ortamları ve PKK**, Ankara: Nobel Bilimsel Ödüller, 2017, s.249-258.

¹⁵³Rıza Güler, Rifat Serav İlhan, “Stratejik İletişim ve Politik Psikoloji Bağlamında Terörizmle Mücadele Yöntem ve Uygulama Alanları”, **Milli Güvenlik ve Askeri Bilimler Akademik Dergisi**, C.2, Sayı:8, 2015, s.66.

¹⁵⁴Ibid., s.78

¹⁵⁵Bu kuram Mehmet Ali Tekiner ve Uğur Demirci'nin “Terör Örgütleri İle Mücadele: Kaynak Bağımlılığı Kuramı Perspektifi” adlı makalesinde “Kuram:Jeffrey Pfeffer ve Gerald R.Salancik'in 1978 yılında yayımlamış oldukları “*The External Control of Organizations- Örgütlerin Dışsal Denetimi*” adlı eseri ile ele alınmaktadır. (https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1496213).

içerisindeki yöneticilere ulaşılması kolay hale gelebilmektedir¹⁵⁶. Kaynak bağımlılığı kuramı, terör örgütleri arasındaki güç savaşını da göstermesi açısından önemlidir. Bugünün özelinde uzun yıllardır Suriye’de terör örgütleri arasında yaşanan güç savaşları için bile kaynak bağımlılığı kuramı açıklayıcı olabilmektedir. Mehmet Ali Tekiner ve Uğur Demirci; araştırmalarında öncelikli olarak terör örgütlerinin mali kaynakları tespit edilerek terörün finansmanın önüne geçilmesinin gerekliliğinden bahsetmektedirler. Sonrasında terör örgütlerinde insan unsurunun önemli bir yer olduğu ve örgüte katılımların engellenmesi için çalışmaların yapılması gerekliliğinin önemine de dikkat çekmişlerdir. Operasyonlar sonucunda örgütlerden ele geçirilen silah ve mühimmatların çoğunun Çin, ABD ya da Rusya menşeli ülkelerin malları olduğu görülünce örgütlerin silah kaynaklarının engellenmesi için çalışmaların yapılması önemlidir. Örgütlerin eğitim kampları için alanlara ve propaganda için ise iletişim kanallarına ihtiyacı olacağı için bu kaynakların da engellenmesi önem arz etmektedir. Bu ve buna benzer birçok kaynak bağımlılığına ihtiyacı olan terör örgütlerinin kaynaklarının tespitine gidilerek bir strateji izlenebileceği düşünülebilir.

Terörle mücadeledeki diğer bir yaklaşım ise terörle mücadelede sorunların birden fazla olabileceği fakat bunlardan en önemlisinin ne olduğunun bilinip onun üzerinde yoğunlaşmanın sağlanması gerekliliğidir. Bu noktada Hasan Basri Yalçın, terörün kökenlerine yönelik “indirgemeci” bir yaklaşımla terörün sebepleri arasında olan doğru bir noktaya odaklanarak stratejinin izlenmesi gerekliliğinden bahseder. Hasan Basri Yalçın, bu konuda örgütler için asıl motivasyon kaynağının maddi imkanlara sahip olmasından geçtiğini ve terörle mücadelenin de klasik bir güvenlik meselesi olduğu için klasik güvenlik araçları ile mücadele edilmesi gerektiğini belirtir. Bu nedenle terörle mücadelede öncelikli mesele terörün finans kaynaklarına yönelik olan mücadeledir. Yalçın, PKK/KCK’nın çözüm sürecinde kimlik ya da mağduriyetlerin giderilmesi gibi amaçlarının olmadığı bu süreci gücünü toparlamak için kullandığı ve sonunda bir silahlı mücadeleye giriştiği gerçeğini söylemektedir¹⁵⁷.

---

¹⁵⁶Mehmet Ali Tekiner, Uğur Demirci, “Terör Örgütleri İle Mücadele: Kaynak Bağımlılığı Kuramı Perspektifi, *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, C.17, Sayı:2, 2015, s.37-64.

¹⁵⁷Hasan B. Yalçın, *Terörle Mücadeleye Stratejik Bakış*, Fahrettin Altun ve Hasan B. Yalçın (ed.), *Terörün Kökenleri ve Terörle Mücadele Stratejisi*, SETA Kitapları, İstanbul 2018, 19-52.

Terörle mücadele stratejileri oluşturulurken önemli alanlardan bir diğeri de terörü besleyen nedenlerin ortadan kaldırılmasıdır. Bu nedenler arasında birçok fikir yürütülebilir ve ekonomik, politik, sosyal sorunlar vb. gibi birçok neden sayılabilir. Fakat önemli noktalardan biri kişilerin herhangi bir terör örgütüne yönelik sempati duymasının ve radikalleşmesinin önüne geçilerek engellenmesinin sağlanması da bir strateji gereğidir. Bu noktada kişiler terörist olmadan ve teröre varacak eylemlerinin durdurulması bir takım yumuşak güç unsurlarının ortaya çıkması ile engellenmektedir. Her terör örgütünün farklı bir ideolojisi ve farklı bir siyasi söylemi bulunmaktadır. Bu söylemler sonucunda etkilenen, kandırılan ya da kendisinde bulunan sebepler yüzünden kişiler örgütlere katılma isteğinde bulunabilmektedir¹⁵⁸. Bu noktada radikalleşmeye yakın bireylere yönelik “önleyici strateji” doğrultusunda hareket edilmelidir. Son zamanlarda özellikle üzerinde durulan bu konu Emniyet’in terörle mücadele birimlerinden olan “Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri¹⁵⁹” ile Polis Akademisinin radikalizmle mücadeleye yönelik akademik çalışmalarında görülmektedir¹⁶⁰. Özellikle, terörle mücadele birimlerince yapılan bu çalışmalar ile terörle mücadelenin sadece sert güçle yapılmayacağı bunun yanında yumuşak gücün de önemli olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Emniyet bu birim sayesinde terör örgütlerine sempati duyanlara, radikalleşmesinin önüne geçerek örgüte katılmayı amaçlayanlara ve örgüte katılıp da pişman olanlara yönelik çalışmalar yapmaktadır. Bunların yanında risk grupları olarak görülen eğitim çağındaki gençlere yönelik de bilgilendirici çalışmalar bulunmaktadır¹⁶¹. Bu çalışmalara katılan ve kazanılan kişilerden alınan geri bildirimlerin ise geçmiş yıllarda yapılan kötü imajları sildiği ve akıllarındaki kötü algılardan arındığı görülmüştür. Bir diğerkonu, terör örgütlerinin devletin işkenceci, katil ya da sömürücü olduğuna dair ithamlarına yönelik tersi

---

¹⁵⁸İçişleri Bakanlığı, PKK’dan Kaçanlar Yaşadıklarını Yol Ayrımı’nda Anlattı, 18.11.2020, [https://www.icisleri.gov.tr/pkkdan-kacanlar-yasadiklarini-yol-ayriminda-anlatti] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

¹⁵⁹Emniyet Genel Müdürlüğü, BÖF, [https://www.egm.gov.tr/tem/bof] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

¹⁶⁰Polis Akademisi Raporları, [https://www.pa.edu.tr/raporlar.html] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

¹⁶¹Cumhuriyet Üniversitesi, Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri Devam Ediyor, 11.03.2020, [https://www.cumhuriyet.edu.tr/haber/8746-bilgilendirme-ve-onleme-faaliyetleri-devam-ediyor] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

propagandanın yapılmasıdır. Bugün terör örgütlerinden kaçarak teslim olan örgüt üyelerinin söylemlerinde; “örgütten kaçıp giderseniz devletin sizi öldüreceği söylemi”, “ailelerinizin dışlanacağı” ve “artık devletin sizi kabul etmeyeceği” gibi söylemlerin olduğu görülmektedir¹⁶². Fakat yapılan uygulamalar sonucunda örgütten kaçarak güvenlik güçlerine teslim olan ve pişman olan insanlara devlet elini uzatmış ve onları vatandaşı olarak tekrar kabul etmiştir. Burada önemli olan tüm bu süreçleri yaşayanlara yönelik devletin elini uzatıp korumasında olmalarıdır. Kendilerine terör örgütlerinden gelecek zararlardan, sosyal hayatlarında bir iş bulup yaşamlarını sürdürmelerine kadar devlet yardım etmektedir. Bu tarz uygulamalar ile devlet hem vatandaşını korumakta hem de önleyici stratejiler izleyerek terör örgütlerinin insanları kandırarak eleman kazanmasının önüne geçmektedir. Özellikle “Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri” çerçevesinde gençlerin bilgilendirilmesi ve onlarla yakın temasların kurulması önemlidir. Kaldı ki, FETÖ terör örgütü gibi örgütlerin eğitim kurumları üzerinden eleman kazanmayı çalışması düşünülürse bu husus bir kat daha önemli bir hal almaktadır.

III. B. Türkiye'nin Terörle Mücadelesine Yönelik Görüş ve Öneriler

İç güvenlikten sorumlu olan kurumların kendi ülkeleri dışında yaşanan terör olaylarının da analizini yapmasında fayda bulunmaktadır. Dünyanın neresinde olursa olsun her terör saldırısı iç güvenlikten sorumlu olan kurumlar için birer ders niteliğindedir. Unutmamak gerekir ki iç güvenlikten sorumlu kurumlar ne kadar önlem almış olsa da teröristler ve terör örgütleri bu önlemlerin üstesinden gelmek için çalışmalar yapacaklardır. Gelişmiş teknolojileri, hücre tipi yapılanmaları ve her unsuru saldırı aracı olarak kullanabilecek imkânları olup karmaşık yapıları ile hareket edebilen terör örgütleri her zaman güvenlik güçleri için tehdit olabileceklerdir¹⁶³. Örgütlerin her durumda ve zamanda kendisini yenileyebilmesinin yanında terörle

---

¹⁶²PKK'nın Diyarbakır annelerinden rahatsızlığı terörist ifadelerinde, **TRTHaber**, 3.08.2020, [<https://www.trthaber.com/haber/gundem/disislerinden-abdye-pkkypg-ile-petrol-anlasmasi-tepkisi-506369.html>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

¹⁶³Sefer Yılmaz, **Terörle Mücadelede: Yeni İç Güvenlik Yönetimi**, s.88.

mücadele eden birimlerin de kendilerini revize etmesinin önemi büyüktür. Özellikle, küreselleşme olgusu ile birlikte terör örgütlerinde yaşanan değişimlere karşı güvenlik kuvvetlerinin de kurumsal yapılanmalarını buna göre sağlamaları gerekmektedir. Bu noktada terörle mücadele özelinde hızlı karar alabilen ve inisiyatif kullanabilen yapılara ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun en ihtiyaç duyulan alanı ise terör bölgeleri özelinde kırsal alanda bulunan güvenlik güçlerinin ihtiyaçları arasında hissedilir olmasıdır. Oluşturulacak bu birlikler terör örgütlerinin eylem ve taktiklerini çok iyi bilen, onlar gibi düşünebilecek olan ve tehditle karşılaştığında anında yok edebilme gücü ve kuvveti olan yapılar olması önemlidir.

İç güvenlik alanındaki sorunların üstesinden gelinebilmesi için çok yönlü bir çalışmanın ve çok taraflı kesimlerin iç güvenlik yönetimine katılmasının sağlanmasına yönelik fikirler mevcuttur. Sefer Yılmaz, eğitim, din, kültür ve ekonomi gibi diğer toplumsal sistemlerle birlikte hareket edilmesini ve toplumun bütün kesimlerinin mümkün olduğunca iç güvenlik alanı içerisine dâhil edilmesini savunmaktadır. Profesyonellik katmak adına “Toplumsal Polislik ve Danışma Kurulları”nın toplumsal referansla oluşturulmasını önermektedir. Toplum Polisliği felsefesi ile iç güvenliğin sadece kolluk güçlerinin işi olmadığını topluma yansıtılması ile birlikte toplumun tümünün iç güvenlik alanında sorumluluk sahibi olmasının sağlanması açısından önemlidir. Danışma kurulları ile birlikte ise, iç güvenlikten sorumlu kamu temsilcileri ile belediye başkanlarının, yargı mensuplarının, parlamenterlerin, bilim insanlarının, düşünce kuruluşu temsilcilerinin hatta şehit ve gazileri ile terör mağdurlarının da kurul içerisinde yer alması ile oluşturulmasının amaçlanması önem arz etmektedir¹⁶⁴.

Terörle mücadele eden personelin sıkıntı yaşadığı konuların başında gelen belki de en önemlileri arasında olan mesleki gelecek kaygılarının olmasıdır. Terörle mücadelenin zorluğu bir yana çalışma ortamlarının stresli ve üzerlerindeki sorumluluğunda büyük olması personel üzerinde yıpranma oluşturmaktadır. Bu problemlerin yanında uzun yıllar terörle mücadele etmiş olan personelin bir de önüne yargılanma gibi bir problem ortaya çıkınca kişilerde endişe ve yıpranma üst seviyede

---

¹⁶⁴Ibid., s.74-77.

yaşandığı görülmektedir. Arkadan gelen ve terörle mücadele eden personelin de yaptıkları işten veya bir gün herhangi bir olaydan dolayı yargılanabilecekleri endişeleri oluşabilmektedir. Böyle bir ortam içerisinde personelde oluşan bu ruh hali terörle mücadele personelinin çekimsiz olmasını ve sorumluluk almayarak mücadelede başarısızlık gibi bir sorunu ortaya çıkarabilmektedir. Uzun yıllar terörle mücadelede bulunmuş ve ömrünü bu mücadeleye adanmış kişilerin yaşadıklarına bakınca terörle mücadelede bulunan personelin zorlukları görülmektedir. Özellikle, PKK/KCK ve DHKP-C gibi aşırı uç terörist örgütlerle çok iyi ve etkin şekilde mücadele etmiş kişilerin problemler yaşadıkları görülmektedir. Bu kişilerle yapılmış olan sözlü mülakatlarda; Terörle olan mücadelelerinde de hiçbir hukuksal ve insanlık dışı bir müdahalede bulunmamış ve kanunların kendisine vermiş olduğu yetkileri kullanan kişilerin gün gelince haksız bir şekilde yargılandıkları günler olmuştur. Bu yargılanmaların çoğu yakalanan teröristlerin kendisini yakalayan terörle mücadele personeline yönelik iftiralar atması ve personele suç yüklemesi ile oluşmaktadır. Yaşanan bu tarz olaylardan bir kesit vermek adına şunlar söylenebilir: Yakalanan terörist kendisinin yargılama safhasında savcılara ya da mahkemeye karşılık işkence gördüklerini, haksızlığa uğradıklarını ve asılsız bahaneler uydurarak terörle mücadele eden kişileri zan altında bıraktığı görülmektedir. Bu beyan üzerine savcılar ya da mahkemeler tarafından ciddiye alınan söylemler personelin çağrılarak ifadesinin alınmasına hatta teröristle aynı dosya içerisinde yargılanmasına sebep olabilmektedir. Buraya kadar yapılanlardan terörle mücadele eden personelin sadece yargılanması için çalışıldığı görülebilir. Fakat buradaki amaç terörle mücadele eden personelin deşifre edilmesi ve zan altında bırakılarak motivasyonlarının düşürülmesidir. Mahkemeye çıkarılan ya da dosyada isimleri ve adres bilgileri bulunan personel deşifre edildikten sonra ise terör örgütleri tarafından eylem yapılacak hedefler arasında olarak belirlenebilmektedir. Bu gibi durumlarla karşılaşmış deşifre olmuş birçok terörle mücadele personeli, sonrasında teröristler tarafından evlerinin önünde saldırıya uğrayarak şehit olmuşlardır. Saldırlardan bir şekilde kurtulan personelin ise uzun yıllar bir gün tekrar hedef olabilecekleri endişesi ile yaşadıkları tahmin edilebilmektedir. Bunun gibi yaşanan birçok olayın yanında örgütsel yargılamalarda, mahkemeler tarafından terörle mücadele polisleri mahkemelere tanık olarak ya da teröristle karşı karşıya getirilmek amaçlı çağrılmaktadır. Burada yargı mensuplarına her ne kadar terör örgütlerinin bu tarz davranma amaçlarının sebebi anlatılsa da bu

yapılanların hala terörle mücadele eden personel tarafından günümüzde de yaşandığı görülmektedir. Yaşanan bu durumlar karşısında terörle mücadelede bulunan personelin, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu 20.maddesinin¹⁶⁵ ilk fıkrasının uygulanmadığına yönelik şikâyetleri oluşmaktadır. Bu tarz durumların yaşanması aynı zamanda terörle mücadele eden personelin bir gün bu tarz olaylarla karşılaşma ihtimallerini ortaya çıkarmakta ve terörle mücadelede başarılı bir mücadele vermeye de engel olmaktadır¹⁶⁶.

İhsan Bal, eski güvenlik konseptlerine bağlı kalarak terörün ulusal ve uluslararası boyutlarıyla ve yeni suç örgütlenmelerine karşılık mücadele etmek olanaksızdır. Aynı zamanda 11 Eylül saldırıları terör örgütlerinin kullanmış olduğu silahların ve planlarının ne kadar büyük olduğunu göstermesi açısından da önemlidir. Bugün terör örgütlerinin sadece bombalı ya da silahlı eylemlerine karşı değil enerji santrallerine, kritik alt yapı tesislerine, iletişim ve internet saldırılarına da hazırlıklı olunması gerektiğini göstermektedir¹⁶⁷. Bu doğrultuda kritik tesis ve sistemlerin muhafazası konusunda stratejiler geliştirmek ve uygulamak, iç güvenlikten sorumlu kuruluşların da görev alanlarından biri olmalıdır¹⁶⁸. Hazırlıklı olmakta her zaman fayda olacağından kritik alt yapı ve sistemlerimizin tespiti yapılarak iç güvenlikten sorumlu birimlerimiz tarafından güvenliği sağlanmalı ve acil müdahale durumunda bir plan üzerinde çalışılıp stratejiler belirlenmelidir. Bu tarz saldırıların yanında en önemli

---

¹⁶⁵3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu madde 20- “Terörle mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adli, istihbarî, idarî ve askerî görevliler, kolluk görevlileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları, terör suçlularının muhafaza edildiği ceza ve tutukevlerinin savcıları ve müdürleri, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapmış hâkim ve savcılar, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 250 nci maddesiyle yetkili kılınmış ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar ile bu görevlerinden ayrılmış olanlar ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olanlar hakkında gerekli koruma tedbirleri Devlet tarafından alınır”.

¹⁶⁶Bu paragrafta kullanılan ifadeler emekli olmuş ve 1990 yıllar da Emniyet ve Jandarma içerisinde bulunarak terör örgütleri ile mücadele etmiş kişilerle yapılan mülakatlarda dile getirdikleri hususlara dayanmaktadır. Kendileri isimlerinin yazılmasını istemedikleri için tez içerisinde belirtilmemiştir.

¹⁶⁷İhsan Bal, “*Küresel Çağ: Güvenlik, Tehdit ve İstihbaratın Değişen Seyri*”, 09.01.2006 [<http://kriminaloloji.blogspot.com/2009/03/kuresel-cag-guvenlik-tehdit-ve.html>] (Son Erişim Tarihi:17.03.2020)

¹⁶⁸Sefer Yılmaz, **Terörle Mücadelede: Yeni İç Güvenlik Yönetimi**, s.117.

konular arasında, kitle imha silahları olarak tanımlanan nükleer, kimyasal ve biyolojik silahların ya da bu silahların üretilmesi için ele geçirilecek maddelerin terör örgütlerinin eline geçme tehlikesidir¹⁶⁹. Böyle bir durumda oluşacak tehdidin boyutu ve ortaya çıkacak tehlike hafife alınamayacak kadar büyük boyutlarda olacaktır. Bugüne kadar terör örgütleri arasında Mart 1995 yılında Tokyo metro istasyonuna yönelik kendilerine Yüce Gerçeklik (Aum Shinrikyo) diyen bir terör örgütü tarafından sarin gazı kullanılmıştır. Bu tarz saldırıların bir daha yaşanıp yaşanmayacağı bilinemeyeceğinden buna yönelik tehditlere karşı kolluk kuvvetlerinin bilgilendirilmesi ve tatbikatlarla bu tarz saldırılara da anında nasıl tepki verileceğinin eğitimi verilmesi görülmektedir. Mustafa Kibaroglu, *“gerek varlıklarını sürdürmek, gerek faaliyetlerini yapabilmek için, çarpıtılmış dinsel ya da mistik inanç sistemin parçası olan ve birçok ülkeye yayılmış geniş halk kitlelerinin desteğini önemseyen, devlet desteğine o derece ihtiyaç duymayan, uluslararası ortamda yakın dönemde ortaya çıkmış olan görece “yeni” terör şebekelerinin, kaybedecekleri bir şey olmayacağı düşüncesiyle, sahip olmaları durumunda, KİS kullanma yoluna gidebileceklerine inanılmaktadır”* diyerek KİS tehdidine yönelik dikkat çekmektedir¹⁷⁰. Bu tehditlere yönelik olarak Türk Silahlı Kuvvetleri’nin, Kimyasal Biyolojik Radyolojik Nükleer (KBRN) Okul ve Eğitim Merkezi Komutanlığı bünyesinde oluşturulan KBRN Savunma Özel Müdahale Birliği bulunmaktadır. TSK içerisinde bulunan bu birlik şimdilik 55 seçkin personelden oluşmakta ve olası terör saldırılarına karşı cevap verebilecek şekilde eğitilmektedirler¹⁷¹.

Dikkat edilmesi gereken bir mesele icra edilen operasyonlarla ilgilidir. Terör örgütlerinin eylemsel ve taktik düzeyleri incelenerek buna yönelik tedbirlerin alınmasına da dikkat edilmelidir. Terör örgütleri hareket stratejilerini değiştirmesine rağmen güvenlik güçlerinin eski pozisyonlarını korumaya devam ettiği görülmektedir.

---

¹⁶⁹Mustafa Kibaroglu, “Kitle İmha Silahları ile Terör: Kıyametin Yeni Eşiği mi?”, **Avrasya Dosyası**, C.12, Sayı.3, 2006, s.120.

¹⁷⁰Mustafa Kibaroglu, “Terörizmin Kazandığı Yeni Boyut: KİS Kullanımı Tehdidi”, **Stratejist, Dergisi**, Eylül 2017, s17.

¹⁷¹TSK’nın çok özel 55 adamı, **Milliyet**, 22.04.2014, [https://www.milliyet.com.tr/gundem/tsknin-cok-ozel-55-adami-1870862] (Son Erişim Tarihi:23.11.2020)

Örgüt üyeleri küçük gruplar halinde hareket ediyor ya da uzaktan kumandalı bomba eylemleri gerçekleştiriyor. Bu durumda güvenlik güçlerinin kalabalık ve ağır hareket eden timlerinin olması aynı zamanda nizami yürüyüşler yapınca kolay hedef olabilmesi saldırılara karşı açık kalabilmektedir. Bunun yerine küçük gruplar halinde hızlı hareket edebilen ve emir komuta zincirinin esnek olduğu bir yapılanmaya gidilebilir. Netice itibari ile terörle mücadele hızlı karar alabilmeyi çabuk hareket etmeyi ve personele inisiyatif tanımayı gerektiren bir hizmet alanıdır¹⁷². Bölgede aktif olarak hareket edebilen ve rahatlıkla eylem yaparak kaçmaya çalışan teröristlere karşı bazen harekete geçebilmek için emir komutanın takibi ve üstlerden emir gelmesi gibi bir sürecin yaşanması bekleniyor. Bu durumda kaçan teröristlere karşı bir başarı sağlanamadığı gibi terörle mücadeledeki personelinde motivasyonunu bozuyor. Aynı zamanda hücre tipi yapılanmaya giden terör örgütleri bu yapılarını daha çok coğrafi farklılıklar göz önüne alınarak genellikle şehirlerde oluşturmaktadırlar. Özellikle klasik örgütlere nazaran bir ya da üç kişilik hücre sistemi ile mücadele daha zordur. Teknoloji, iletişim ve ulaşım gibi konuların kolaylığı bir yana örgüt üyelerinin meslek sahibi olarak aramızda olmaları bu durumu daha tehlikeli hale getirmektedir. Bu tarz gizli ve katı hücre sistemi yapılarla mücadelede yerel unsurlardan yararlanarak istihbarat ağının genişletilmesi gerekliliği de bu noktada ortaya çıkıyor.

Terör saldırıları ve sonrasında da kararlı ve doğru bir şekilde hareket etmek önemli bir süreçtir. İlk olarak yaşanan terör saldırısına yönelik hızlı devlet müdahalesinin bulunması gerekmektedir. Kurumlardan etkili ve doğru bilgi akışı sağlanarak saldırının ve faillerinin tespiti yapılmalıdır. İlk saldırının şoku hızlı bir şekilde atlatılarak olası bir ikinci saldırıya karşı ve krizin büyümesinin önlenmesi için çalışmaların yapılması gerekir. Son olarak, terörden zarar görenlerin ve vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi için ihtiyaçların belirlenmesi gerekmektedir.

Terör örgütlerinin aktif olarak bulunduğu bölgelerde görev yapan güvenlik güçlerinin bir diğer problemi halka yönelik ikileme düşmesidir. Özellikle terör saldırılarından sonra yapılan araştırmalar saldırganların sıradan esnaf ya da bölgede

---

¹⁷²Erkan Çapar, **Türkiye'de İç Güvenlik Yönetimi ve Terörle Mücadele**, s.325.

yaşayan halk olduğu görülünce güvenlik güçleri tarafından halka yönelik olarak ön yargı ve güvensizlik oluşabilmektedir. Bu duruma yönelik o bölgede yaşayan insanlarla iletişim ve karşılıklı güven ortamı oluşturularak sosyal ortam sağlanarak ve devlet ile vatandaşın buluşması sağlanabilir. Fakat bir gerçek var ki, bu bölgeler özelinde yaşayan insanların güvenlik güçleri ile bir işbirliğine gitmesi ya da yardımcı olabilmesi zor gözükmemektedir. Bu farklılığın bilincinde olarak bölgede terörle mücadele eden personelin sorumluluk bölgesini ve bölgesinde yaşayan halkı iyi bilmesi, tanınması gerekmektedir. En önemlisi de terör örgütlerinin yaratmaya çalıştığı algı ve psikolojik ortam hakkında güvenlik güçlerinin eğitilmesi ve karşı propaganda yöntemlerinin de kullanılması için imkânların olmasının sağlanması gerekmektedir. Bölgede güvenlik güçleri tarafından yapılan operasyonların ise orada yaşamakta olan vatandaşların güvenliği için yapıldığının hissettirilmesi gerekmektedir. Unutmamak gerekir ki, devlet-toplum ilişkisinde Polisin, “içe dönük” bir güvenlik aracı olarak silahlı kuvvetlerden ayrı ve önemli bir yeri bulunmaktadır. Genel itibarıyla Polis toplumun içinde yaşayan ve devletin gücünü hissettiren bir etmen olarak yaşamaktadır. Bu anlamda devlet Polis gibi bir kurum sayesinde topluma en yakın olduğu alan olurken aynı zamanda toplum tarafından da devletin meşru gücünün simgesi olmaktadır¹⁷³.

Terörle mücadelede istihbaratın elde edilmesi zor bir süreçken, elde edilen istihbaratın işlenerek kullanılması da önemli bir süreçtir. Daha öncesinde yukarıda bu alanda yazılmış bilgilerin dışında kurumların dikkat etmesi gereken birkaç husus vardır. Emniyet veya Jandarma olsun bu kurumların istihbarat ya da TEM birimlerinin terörle olan mücadelesinde en çok yararlanacağı alanlardan olan “Risk Analiz Grupları” göz ardı edilmemesi gereken alanlardır. Tren ve otobüs garları, deniz terminalleri ve havaalanları gibi yerlerin kontrolü ve burada bulunan başta güvenlik personeli ile iletişim eksikliği aynı zamanda terörle mücadele birimlerinin buralarda rutin kontrollerini yapmaması büyük bir problem oluşturabilir. Sonuç olarak örgüt

---

¹⁷³Ferdan Ergut, “Polis Çalışmaları için Kavramsal Bir Çerçeve” Amme İdaresi Dergisi, C.34, Sayı:1, Mart 2001.

üyelerinin de bir yere gitmeleri için bu araçları ve yolları kullanabileceği olasıdır¹⁷⁴. Bu alanların kontrolü ve yolcuların kimlik tespitleri sonucunda aranan şahısların ya da izlenen şahısların takibi ve yakalanması bu uygulamalarda olası sonuçlar vermektedir. Özellikle savaş bölgelerinden gelerek Türkiye’de yaşayan yabancı şahısların ulaşım ve seyahat takibi bu sayede bilgileri dâhilinde ve kontrolünde olabilmektedir.

11 Eylül saldırılarında ABD’nin kendisine çıkarmış olduğu en büyük derslerden biri istihbarat çarkının iyi işlememesi ve tek bir çatı altında toplanarak işlenip değerlendirilmemesidir. Bu noktada Türkiye’de istihbaratın tek çatı altında toplanması için zamanında “Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı” kurulmuş fakat herhangi bir işlevselliği bulunmamıştır. Bu noktada ortak paydada buluşmak adına İçişleri Bakanlığı bünyesinde kurulacak bir istihbarat biriminin oluşturulması ve bu kurumda toplanan istihbaratın değerlendirilerek birimlerin kullanımını için açılması düşünülebilir. Diğer türlü çok başlı bir istihbarat çarkı olduğu ve bu istihbarat bilgilerinin kendi havuzlarında toplandığı görülmektedir.

Türkiye’nin bulunmuş olduğu coğrafya terörle mücadelede doğrudan ilişkili bir özelliği bulunmaktadır. Özellikle sınırlarının uzunluğu ve dağlık alanlara doğru engebeli olarak uzanması sebebi ile güvenliğinin sağlanması zor olabilmektedir. Sınırların havadan ve karadan kontrolü sağlanmalı özellikle alan kontrolü için Kalekol ve sabit üslerin artırımı ile personel sayısında yeterli miktarda arttırmaya gidilmelidir. Türkiye’nin yaşamış olduğu terör operasyonlarına bakıldığında güvenlik kuvvetlerinin sayılarındaki uzman personel artışı başarıları beraberinde getirmiştir. Özellikle son yıllarda Hava Kuvvetleri’nin aktif destekleri sayesinde tehdit düzeyi Türkiye sınırları içerisine girmeden etkisiz hale getirilmektedir.

Terörle Mücadele içerisinde hem sahada hem de masa başında bulunmuş bir fiil operasyonlar icra etmiş güvenlik güçleri ile yapılmış olan mülakatlarda neticesinde teorik anlamda eksiklikler olduğu görülmüştür. Bu eksiklerin en başında terörün hangi tarafı ile mücadele edilirse edilsin o taraf hakkında bilginin ve araştırmanın az

---

¹⁷⁴Risk Analiz Grupları İş Başında, **Milliyet**, 30.06.2017 [<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/izmir/risk-analiz-gruplari-is-basinda-12136507>] (Son Erişim Tarihi: 10.03.2020)

oluşudur. Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu durum düşünülecek olursa tüm fikirlerin aşırıcılığa kaçmış olan üyeleri ile karşılaşabilir bir coğrafya ortaya çıkabilmektedir. Bugün PKK/KCK ile mücadele eden bir güvenlik personeli örgütün tüm ilkelerini, yöntemlerini, fikirlerini hatta kullandığı silahlara kadar bilmesi ve buna göre mücadelesini sürdürmesi gerekmektedir. PKK/KCK ile mücadelede izlenen strateji eğer DEAŞ terör örgütünde de uygulanırsa burada da farklı bir başarısızlık yaşanır. Birisi etnik ayrılıkçı bir terör örgütü iken diğeri dini bir terör örgütüdür ve hepsi ile mücadele şekli ayrı bir strateji oluşturularak yapılmalıdır. Bu sebepten terörün hangi kısmı olursa olsun terörle mücadele eden güvenlik personelinin mücadele etmiş olduğu terör örgütlerini iyi bilmesi hatta onlar gibi düşünebilecek kadar uzmanlaşmaya gitmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra kendisini iyi eğitmiş uzun yıllar terörle mücadele içerisinde bulunmuş personelin de daha sonrasında başka yerlerde istihdam edilmesi gibi bir olay yaşanmaktadır. Kurumları içerisinde farklı birimlerde istihdam edilen personelin bunun sonucunda mesleki bir motivasyon bozukluğu yaşadığı görülmektedir. Belirtmekte yarar vardır ki iç güvenlik kurumlarında çalışan personel terörle mücadelesinde büyük bir inanmışlık ve mücadele azmi göstererek çalışmalarını yapmaktadır. Terörün yeri ve zamanı bilinmez bir gerçeklik olarak dururken, iç güvenlik kurumlarının tüm birim ve personeli zaman kavramı belirtmeksizin görevlerinin başında ve mücadelelerine tüm zorluklara rağmen devam etmektedirler.

Bugün güvenlik güçlerinin tüm birimleri en iyi teknolojik imkânlarla sahip olup gerek meslek içi eğitimlerle gerekse uzmanlaşmanın sağlanması ile terörle mücadele de en iyi başarıların sağlanması için çalışmalar yapabilmektedir. Bunun yanında geçmiş dönemde kolluk kuvvetleri içerisinde başka yerlere tabi olan kişilerin kurumları ile ilişkilerinin kesilmesi ile kurumlar arındırılmıştır. Burada önemli olanın devletin herhangi bir yerine seçilecek personelin nitelikli ve liyakat sahibi olarak seçilmesi ve vatansever olarak sadece devletine tabi olacak kişilerin çalıştırılmasıdır.

İç güvenliğe yönelik olarak, son birkaç yıldır sivil katılıma yönelik fikirler bulunmaktadır. “İç güvenlik yönetiminde başarının sağlanabilmesi için yönetim anlayışına uygun olarak bireysel ve STK’lar düzeyinde bir halk katılımının sağlanması ve bunun “halkla ilişkiler” düzeyinde değerlendirilmesi gerektiği fikri vardır. Bundan kasıt olarak, halkın görmüş olduğu olumsuz güvenlik sorunlarının ve eksikliklerin

devlet otoritesi ile istişare halinde olunarak paylaşılmasıdır. Aynı zamanda bu görüş nezdinde sadece güvenlik sorununun devlet otoritesine bırakılması ve halk desteğinin alınmaması güvenlik hizmetlerinde başarıyı getirmeyeceğidir. Burada dikkat edilmesi gereken ise Emniyet, Jandarma gibi güvenlik birimlerinin yetkilerini ne halk ile, ne de sivil toplum örgütleri ile paylaşmasıdır¹⁷⁵.

Terör örgütlerinin değişen zaman ve gelişen teknoloji ile çatışma ortamlarına uyum sağladıkları ve gelişme gösterdikleri görülüyor. Bu noktada, sahada mücadele eden güvenlik güçlerinin de daha fazla teknolojiyi ve yeni ekipmanları kullanması gerektiğinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında terörle mücadelede bulunmuş kişilerle yapılmış olan mülakatlarda; eğitimin ve özellikle bilginin önemine dikkat çekildiği görülmektedir. Terörle mücadele alanında faaliyet gösteren personelin gerek teoride olsun gerek uygulamada olsun eğitim noktasında noksanları olduğu görülebilmektedir. Özellikle terörle mücadelede bulunan kişilerin ise daha fazla teorik ve taktik eğitime tabi tutulmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu eğitimler, terörün nedenlerini ve sonuçlarını bilmek açısından ve terörle mücadele eden personelin düşmanı tanıması için önem arz etmektedir. Yapılmış olan bazı mülakatlarda ise; sahada verilen mücadelelerin kâğıda dökülerek Türkiye'nin kendi terörle mücadele stratejisinin ve ders kitaplarının oluşturulması gerektiği belirtilmektedir. Bunda özellikle çatışma ortamlarına yakın olan bir ülkenin her şeyi ile her yaşadığı deneyimi belgeleyerek bir strateji çizmesi ve bunu gelecek nesiller için kullanımına sunması gerekmektedir. Çünkü çözüm süreci sonrası özellikle Güneydoğu illerinde PKK/KCK'lı teröristler tarafından her yere ve her köşe başına mayınların ve patlayıcıların gizlendiği, teröristler tarafından sivillerin kullanıldığı, sokak ve caddelere barikatların kurulduğu tam bir kurtarılmış bölge yaratılmaya çalışıldığı sahneleri görülmüştür. Bunun sonucunda bölgedeki bu etki odağını kırmak için güvenlik güçleri tarafından mahalle içlerinde zor ve çetin bir mücadele verilmiştir. Orada tüm yapılanların ve yaşanılanların güvenlik güçleri için her safhasında bir ders ve deneyim olduğu aşikârdır. Orada yaşananların bir daha yaşanmaması ve şehit

---

¹⁷⁵Ahmet H. Aydın, Mehmet Özel, "Türkiye'de İç Güvenlik Aktörlerinin İç Güvenlik Yönetiminde Halka Hesap Verebilirlik Sorununa İlişkin Algıları ve Çözüm Önerileri", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, C.18, Sayı:31, 2016, s.56.

verilen güvenlik güçlerinin bir daha olmaması için her şeyin iyi değerlendirilmesi lazımdır.

Kendisi de eski bir TSK subayı olan Savaş Biçer ile yapılan mülakatta Türkiye'nin son kırk yıldır karşı karşıya bulunduğu bölücü terörü esas tehdit olarak değerlendirdiğinde; "Gerek terörle mücadelede kullanılan silah araç gereç ve teçhizatın milli imkânlarla geliştirilip üretilerek hiçbir kısıtlamaya tabi kalmadan kullanılabilmesi, gerekse terörle mücadelede görevli personelin eğitim seviyelerinin ve deneyimlerinin her geçen gün artması sonucunda büyük mesafe kat edildiğinden bahsetmiştir." Terör örgütü elebaşının yakalanıp cezaevine konulduğu dönemden başlayan örgüt içerisindeki çözülmenin de özellikle 2017 ile 2020 yılları ile aralıksız sürdürülen mücadelenin artarak devam ettiğini belirtmiştir. Terörle mücadele içerisinde bulunan kurumlarımızın da istihbarat, operasyonel ve teknik anlamda fiziki çalışma alanları farklı olsa da bu hukuki belgelerde de çizilmiştir ve birbirlerinin çalışma alanlarında operasyonel faaliyet yapabilmektedirler ya da istihbari bilgilerde birbirlerine yardımcı oldukları görülebilmektedir. Fakat bunların yanında bazı zamanlar paylaşım ve koordine eksikleri gibi bir takım eksikliklerin de olduğu görülebilmektedir. Eğer bir sorun olduğu düşünülüyorsa bu terörle mücadeledeki aktörlerin kurumsal anlamda yapılarından kaynaklanan bir sorun mudur ya da hukuki mevzuatlarından, operasyonel yetkilerinden ya da müdahale yöntemlerinden oluşan bir sorun mudur diye de bunun tespitinin yapılması da gereklidir. Bu konudaki sorun ve koordine eksikliğinden kaynaklanan hata ve boşluklar, yine 2017-2020 yılları özellikle söz konusu üç güvenlik kurumunun İçişleri Bakanlığına bağlanması ile büyük ölçüde çözüme kavuşmuştur. Terörle mücadele ve diğer konularda (insan ticareti, kaçakçılık, adi suçlar) sürekli iletişimde ve paylaşımında buldukları ve operasyon planlamalarını da mülki makamların doğrudan yetkisi ve koordinesi ile gerçekleştirdikleri değerlendirildiğinde, artık bir sorun kalmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Hatta bu koordinasyona ve ortak çalışmaya, bazen operasyona, MİT'in de dâhil olduğu birçok örnek olay bulunmaktadır¹⁷⁶. Terörle mücadeledeki aktörlerin

---

¹⁷⁶Burada yapılan alıntı, Nişantaşı Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde Dr. Öğretim Üyesi R.S. Savaş Biçer ile 27.03.2020 günü mail üzerinden yapılan mülakat sonucunda oluşturulmuştur.

kurumsal anlamda yapılarında bir sorun olup olmadığı Biçer'e sorulduğunda; *“Jandarma teşkilatı terörle mücadele konusundaki yapılanmasını, şimdiki Genel Komutanın JGK karargâhında görev yaptığı süreçte JÖH timlerinin sayısını arttırmak, silah ve donanımı modernleştirmek ve eğitimlerini tamamlamak suretiyle istenen seviyeye getirmiştir. Bu öngörü ve deneyim terörle mücadelede büyük bir mesafe alınması ile sonuçlanmıştır. Özellikle MİT'in terörle mücadelede aktif olarak görev alacak şekilde yapısal değişikliğe gittiğini ve operasyonel gücünü arttırdığını görmekteyiz. Polis teşkilatının ise, FETÖ yapılanmasının bütün devlet kurumlarında olduğu gibi yarattığı tahribatı onarıp, terörle mücadelede özellikle istihbarat yönünden çok önemli çalışmalar yaptığını¹⁷⁷”* belirterek terörle mücadelede gelmiş olduğumuz süreci gözler önüne sermiştir.

Tüm bu yazılanların ve anlatılanların ışığında bir gerçek vardır ki, 40 yılı aşkın süredir terörle mücadele eden Türkiye'nin kendisine özgü terörle mücadele stratejileri ve müdahale yöntemleri her dönem farklılık göstermiştir. Kurumlarla yapılan istişareler ve açık kaynak araştırmaları da gösteriyor ki; güvenlikten sorumlu kurumların da akademik anlamda ortaya bir strateji koymaktan geri çekilmektedir. Özellikle akademik bir veri koyma noktasında Emniyet teşkilatının eskiden geri kalmışlığı günümüzde Polis Akademisinin bünyesinde bulunan araştırma ve eğitim kurumları sayesinde büyük bir gelişme göstermektedir. Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ise dışarıya karşı kapalı olmalarına rağmen akademik ve ortaya stratejik veriler koyabilmek adına cüretkar davranmışlardır. Fakat bir gerçek var ki o da terörle mücadele eden birimlerde görevli polis ya da asker olsun tüm personelin vazifelerini yapabilmek adına canla başla çalışıyor olabilmeleridir.

---

¹⁷⁷Ibid.

SONUÇ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana kaldığı en önemli tehditlerin başında ayrılıkçı terör tehdidi gelmektedir. Sonrası için ise Irak ve Suriye gibi başarısız devlet modellerinin oluşması ile bölgede hem PKK/KCK zemin kazanmış, hem DEAŞ yaşam alanı bulmuş ve Türkiye din temelli ideolojiye sahip terör örgütleri ile sınırlarında ve içerisinde karşı karşıya kalmıştır. 2013 yılında başlayarak 15 Temmuz 2016 tarihi ile birlikte ise silahlı terör örgütü olarak ortaya çıkan dini suiistimal eden FETÖ terör örgütü Türkiye'nin önemli sorunlarından bir halini almıştır. Türkiye tüm terör tehditlerine anında cevap vermeye çalışmış ve sonrasında terörün özelliklerine göre strateji geliştirme yoluna gitmiştir. Türkiye ilk zamanlarda terörle mücadelesinde tarihsel olarak; OHAL Bölge Valilikleri, Geçici Köy Koruculuğu Sistemi, Jandarma ve Emniyet içerisinde Özel Harekât birliklerin kurulması, terörle mücadele için kanunlar çıkarması ile başlamış ve operasyonlarda ise “alan hâkimiyeti” stratejisini uygulamıştır. Sonrasında ise terör örgütlerindeki çözülmeyi sağlamak için “etkin pişmanlık” yasasını yürürlüğe sokmuş, AB üyelik süreci kapsamında da ölüm cezasını yasalarından çıkarmış hatta farklı dillere yönelik basın yayın kuruluşları kurulmasını da sağlamıştır. 2000'li yılların başlarında ise bu önemli değişikliklerin yanında kurumsal anlamda da “Terörle Mücadele Yüksek Kurulu” ve “Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı” gibi kurumlar oluşturulmuştur. Belki de Türkiye için en büyük adımlardan biri, devletin bir iyi niyet göstergesi olarak ortaya attığı ama sonrasında terör örgütünün bunu suiistimal etmesi sebebiyle “Hendek” ve “Barikat” operasyonlarına yol açacak olan “Çözüm Süreci” döneminin başlamasıdır. Bu dönemle birlikte örgütün şehir yapılanmaları ve kırsal grupları şehirlerde kurtarılmış bölgeler yaratmaya çalışması ve sonucunda da iç güvenlikten sorumlu yetkililer tarafından “son terörist kalıncaya kadar mücadele” stratejisi benimsenmiştir. Hendek operasyonları sonucunda ise çok sayıda güvenlik güçleri mensubu şehit olmuş, masum halk ise terör örgütü tarafından yerlerinden edilmiştir. Bu dönem iç güvenlik kurumları için ise bir ders niteliğinde olup “meskûn mahal” operasyonlarının nasıl yapılacağı ve nasıl yapılmaması gerektiğini göstermesi için

önem arz etmektedir. 2016 yılında artık Türkiye tarihinin en önemli olaylarından biri olan 15 Temmuz günü Fetullahçı terör örgütü tarafından darbe girişimi yapılmaya çalışıldığı gün olmuştur. 15 Temmuz 2016 günü sonrası ise artık Türkiye için yeni bir dönüştürümün yaşandığı yılları beraberinde getirmiştir. Bu tarihten sonra Türkiye birçok terör saldırısına uğramış ve bu saldırılara yönelik olarak ise içeride ve dışarıda birçok operasyonlar icra etmiştir. Türkiye özellikle 2016 ile 2020 yılları arası dönemde tüm gücü ile terör örgütlerine yönelik mücadele verirken bunu FETÖ terör örgütünün hasar vermiş olduğu iç güvenlik kurumları ile sağlamaya çalışmıştır. 2017 ve 2020 yılları arası genel olarak öncelikle sınır güvenliğinin ve fiziki güvenlik sistemlerinin oluşturulması amaçlanarak terör tehditlerinin sınırlarda engellenmesi amaçlanmıştır. Sonraki yıllarda ise Türkiye'nin terörle mücadele için bir strateji değişikliğine gittiği görülmektedir; “öngörü”, “strateji” ve “tedbir” olarak sıralanan bu üç önemli strateji ile proaktif bir şekilde mücadeleye geçildiği belirtilmektedir. Devam eden yıllarda “Önleyici Kolluk ve Kesintisiz Mücadele” stratejisi ile artarak ve devamlı şekilde kesintisiz operasyonlar icra edilmiştir. Bu kesintisiz operasyonlar sonucunda iç güvenlik kurumları tehdidi “kaynağında ve olduğu yerde yok etme” şeklinde bir stratejiye dönüştürerek mücadele etmiştir. Aynı zamanda yapılan tüm operasyonların arkasında “taktik istihbarata” dayalı bir mücadele ve kurumların müşterek operasyonları da beraberinde başarıyı getirmektedir. İç güvenlik kurumlarına yönelik olarak ise 2017 ile 2020 yılları arası kurumların mevzuatlarında değişikliğe, personel sayısında arttırma ve teknik konulardaki donanımlarına yönelik artışların ve yeniliklerin olduğu yıllar olmuştur. Özellikle “İstihbarat Değerlendirme Analiz ve Koordinasyon Merkezi”, “Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı”, “Operasyonel Bilgi Paylaşım Sistemi” ve “Milli İstihbarat Koordinasyon Kurulu” gibi kurumların oluşturulması ile iç güvenlik birimleri arasında işbirliği ve koordinasyon seviyelerinin yükseltilmesi amaçlanmıştır. Türkiye'nin önemli bir stratejik adım olarak düşünülecek bir diğer terörle mücadele stratejisi de insansız hava araçlarını kullanıyor olmasıdır. İHA ve SİHA gibi araçlar sayesinde terör örgütleri üzerinde top yekûn bir alan ve saha baskısı oluşturulmaktadır. Son olarak 2020 yılı ile birlikte İçişleri Bakanlığı tarafından 2016 ile 2020 yıllarının tüm stratejilerini tanımlayan “terörü kaynağında yok etme, kesintisiz operasyon, savunma değil taarruz, güvenlik istikrarı ve terörizmle mücadelenin işin merkezine yerleştirilmesi” şeklinde tek bir mücadele tarzına geçildiği belirtilmiştir.

Türkiye'nin 2020 yılı ile birlikte terörle mücadelede büyük bir başarı sağladığı uzmanlar tarafından da belirtilmiştir. Türkiye'nin terörle mücadelede son yıllarda bir paradigma değişikliğine gittiğinin ve bunun sonucunda da kapsamlı bir mücadele içerisini girildiği belirtilmektedir. Özellikle, Emekli Tuğgeneral Fahri Erenel terörle mücadelenin “*Terörü ve teröristi bulunduğu yerde kaynağında yok edebilmenin üzerine kurulu bir strateji ile şehirler, dağlar ve sınır ötesi merkezi bir planlama ile tek bir potada mücadelenin tüm satha yayıldığı*” altını çizmektedir¹⁷⁸. Özellikle eskiden Türkiye'nin coğrafik durumundan kaynaklı terör bölgelerindeki arazilerin ve hava şartlarının olumsuzluğundan operasyonlar kesintiye uğrar ya da bitirilirdi. Fakat artık 2020 yılı ile birlikte Türkiye'nin sahip olduğu donanımlar ve araçlar sayesinde operasyonlar kesintiye uğramadan ve zorlukların üstesinden gelerek devam ettirilmektedir. Bu da aslında teröristlerde alan ve saha baskısı yaratarak teröristlerin başarısız olmalarını sağlamaktadır. Bu noktada Türkiye'nin “Çoklu Öncelik” stratejisi sayesinde terör örgütlerinin alan hâkimiyeti çabısından “hayatta kalma mücadelesi” safhasına geçtiği düşünceler mevcuttur¹⁷⁹. İstihbarata yönelik olarak ise eskiden iç güvenlik kurumlarının kendi istihbaratlarını toplaması ile dağınık bir görüntünün ortaya çıkması ve sorun yaratmasının önüne geçilerek güvenlik güçlerinin istihbarat havuzu oluşturularak artık sorun olmaktan çıktığıdır¹⁸⁰.

İç güvenlik kurumlarının koordinasyon ve işbirliği süreçlerinin artık 2020 yılı ile birlikte daha sağlam şekilde artarak ve yükselerek devam ettiği görülmektedir. Özellikle, terör bölgelerinde kırsaldan şehirlere doğru icra edilen operasyonlara Jandarma, Emniyet, TSK ve MİT gibi kurumlar da katılarak müşterek operasyonlar sürdürülmektedir. Denizlerde Sahil Güvenlik Komutanlığı ile birlikte Jandarma ve

---

¹⁷⁸Türkiye, taktik değiştirdi terör örgütü tarihi çöküş yaşadı, **TRTHaber**, 6.05.2020, [https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiye-taktik-degistirdi-teror-orgutu-tarihi-cokus-yasadi-482040.html] (Son Erişim Tarihi:01.12.2020)

¹⁷⁹Türkiye'nin terörizmle mücadelesinde Çoklu Öncelik Stratejisi, **Anadolu Ajansı**, 30.12.2019, [https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-nin-terorizmle-mucadelesinde-coklu-oncelik-stratejisi/1687500] (Son Erişim Tarihi:01.12.2020)

¹⁸⁰Türkiye, taktik değiştirdi terör örgütü tarihi çöküş yaşadı, **TRTHaber**, 6.05.2020, [https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiye-taktik-degistirdi-teror-orgutu-tarihi-cokus-yasadi-482040.html] (Son Erişim Tarihi:01.12.2020)

Emniyetin katılımları ile “Birlik Operasyonları” oluşturulmuştur. Her ne kadar iç güvenlikten sorumlu kurumların görev, yetki ve operasyon alanları farklılık gösterse de ortak nokta terörle mücadele olduğu vakit müşterek operasyonlarda birleşebilmektedirler. Koordinasyon ve işbirliğine yönelik olarak Hendek, Kıran, operasyonları ile birlikte kırsalda ve şehirlerde terör örgütlerine yönelik eş zamanlı operasyonlar icra edilmektedir. Türkiye yapmış olduğu bu mücadele tarzı ile aslında sert güç unsurlarını ön plana çıkarmış olsa da arka planda terörle mücadelesinde yumuşak güç unsurlarını da kullandığı görülmektedir. Gerek sınırları içerisinde gerekse sınırları dışından birçok terör örgütü üyeleri silahlarını bırakarak teslim olmakta ya da güvenlik güçleri ile işbirliği yaparak da pişmanlıklarını göstermektedirler. Bunun yanında iç güvenlik kurumlarının çeşitli birimleri radikalleşmenin önlenmesine yönelik çalışmalar yapabilmektedirler.

Güvenlik politikalarını ve stratejilerini yapan ve uygulayanların vermiş olduğu kararlar mücadelelerin seviyelerini belirlemektedir. Aynı zamanda terörle mücadelenin geleneksel yöntemlerle mi yoksa çözümler üzerinden mi yapıldığı da önemli bir konu olmaktadır. Buna yönelik birçok uzman asker, polis ya da akademisyenlerin çözümü bulunmaktadır. Araştırma içerisinde de değinildiği gibi kimi uzmanlar tarafından Türkiye terörle mücadelesinin ilk dönemlerinde terörle mücadele etmek yerine “son terörist kalıncaya kadar” mücadele etme tarzını benimsemişlerdir. Bu ve benzeri mücadele yöntemlerine yönelik; “stratejik çerçeveleme problemi”, “mücadelenin seviyesinin tespiti problemi” gibi çözüm önerileri yanında terör örgütlerinin güvenli ortamlarına yönelik stratejilerin izlenmesi gerekliliği bulunmaktadır. Özellikle devletler terörle mücadelelerinde en büyük güç kaynaklarını kendi halk desteğinden almaktadırlar. Halk nezdinde olası bir güven ve endişe ihtimali ise terör örgütlerinin amaçlarından olan halkta korku ve paniğe neden olacaktır. Terör örgütlerinin başta en büyük ihtiyaç duyduğu kaynaklardan olan insan ve finans desteğinin kesilmesi için ise “kaynak bağımlılığı” kuramından yola çıkılarak örgütlerin kaynaklarının engellenmesi stratejisinin izlenmesi gerektiğinin altını çizen fikirler de mevcuttur. Bu görüşü destekler nitelikte bir diğer strateji de “indirgemeci” bir yaklaşımla terörün finans kaynaklarının kontrol altında tutulmasına yöneliktir. Terörle mücadele edebilmek için önemli olan bir diğer konu tehditlere karşı ve çağın şartlarına uygun güvenlik birimlerinin kendilerini geliştirme yoluna gitmeleridir. Artık

günümüzde terör örgütleri bir devletin sorunu olmaktan çıkmış ve tüm devletlerin sorunu haline gelmiştir. Bunun en önemli örneğini 11 Eylül 2001 günü ABD’de yaşanan ve Dünya Ticaret Merkezi’ne yolcu uçakları kullanılarak yapılan terör saldırısı ile dünya anlamıştır. Buna yönelik olarak terör tehditlerinin boyutunu ve büyüklüğünü göstermesi açısından önemlidir. Bugün elindeki en iyi imkânlarla saldırılar düzenleyen örgütlerin bir gün kimyasal ya da kitle imha silahlarını kullanmayacağına garantisizdir. Bunun yanında iç güvenlikten sorumlu birimler tarafından kritik alt yapı ya da tesislere karşı yapılabilecek terör saldırılarına ya da gelebilecek tehditlere yönelik hazırlıklı olmaları zorunluluğu bulunmaktadır.

Tez süresi boyunca önemle üzerinde durulan bir diğer konu belki de iç güvenlikten sorumlu birimlerin işbirliği içerisinde olmasının en çok gerektiği alan olan istihbarat paylaşım konusudur. Konu terör olunca olası saldırıların önceden bilinmesi ve önlenmesi ya da teröristlerin bulunarak yakalanması gibi konular istihbaratın elde edilmesi ve işlenmesi ile ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında elde edilecek istihbaratın zorluğu bir yana kullanılması daha önemli bir hal almaktadır. Araştırma içerisinde de belirtilerek ve örnekleri verilerek olası bir istihbarat paylaşımının kurumlar arasında olmayışı sonucunda sorunlar çıkabildiği görülmektedir. Bunun tam tersi yapılan ve kurumların istihbarat paylaşımı bile bir müşterek operasyon olarak değerlendirilmekte ve başarı getirdiği görülmektedir.

Kurumsal sorunların ne olduğu özelinde uzmanların görüşlerine bakılacak olursa¹⁸¹; Kurumsal kültür farklılıklarının ortaya çıkmakta olduğunu bahsedenler bulunmaktadır. Bundan kasıt ise Emniyet ve Jandarma teşkilatları arasında kuruluşundan itibaren ortaya çıkan farklılıklardır. Jandarmanın askeri tabanlı olması onu sorunların ve olayların çözümünde Emniyet teşkilatından ayırmaktadır. Buna yönelik özellikle Jandarmanın çalışma şeklinin ve donanımının Emniyetle uyumluluk yanında sistemlerinin entegre edilmesinin önemli olacağını düşünenler bulunmaktadır. Yine istihbarat paylaşımı konusunda, “bilmesi gerekenlerin bilmesi” prensibinin

---

¹⁸¹Burada alt alta yazılan görüşler terörle mücadelede bulunmuş (çalışmakta olup ya da emekli olmuş) kişilerden sözlü olarak edinilmiş sorunlar ve çözüm önerileridir. İsimleri ya da çalışmış olduğu yerler farklılık göstermekte olup isim ve kurumları gizli kalmalarını istedikleri için burada belirtilmemiştir.

kurumlar arasında eskiden katı uygulaması ile iç güvenlikten sorumlu üç kurumun personeli arasında işbirliğini gerektirecek bilgi paylaşımının gerektiği kadar yapılamaması sorunu bulunmaktaydı. Bu sorun aslında 15 Temmuz 2016 öncesi FETÖ terör örgütü üyelerinin iç güvenlik kurumlarının stratejik noktalarında bulunması ile ortaya çıktığını belirtenler vardır. Fakat 2020 yılı ile birlikte bu sorunun artık ortadan kalktığı ve kurumlar arasında işbirliğinin yüksek olduğu yapılan operasyonlarla ortaya çıkmakta ve gözükmektedir. Bunun yanında belki de bu en önemlisi güvenlik güçlerinin herhangi bir dış güce tabi ya da emir almaması ile sadece devlete bağlı liyakat sahibi kişilerin kurumların yönetici kadrolarına gelmesi ile birbirlerine ve birimlerine olan güven tekrar ortaya çıkmış olabileceğine yönelik düşünceler hâkimdir. Kurumların terör bölgesi tayin politikalarının da terörle mücadelede sorun olabileceğini düşünenler mevcuttur. Özellikle Jandarma personelinin çok fazla tayin politikasının olması personel arasında bölgede uzmanlaşma konusunda sorun oluşturabilmektedir. Buna yönelik Jandarmanın tayin ya da meslekte çalışma sürelerinde iyileştirmeye gidilmesi hem personelin hem de bölgede uzmanlaşmanın iyileşmesine yönelik atılacak bir adım olacağı söylenmektedir.

Görüleceği üzere terörle mücadele eden birimler arasındaki en büyük işbirliği ve eşgüdümünün sağlanması gereken konunun istihbarat alanı olduğu ortaya çıkmaktadır. Özellikle koordinasyon, istihbarat ve operasyonel paylaşımlar iç güvenlik kurumlarının arasında sağlandığı vakit başarıyı beraberinde getireceği bir gerçek olarak görülmektedir. Son olarak önemle üzerinde durulması gereken; Türkiye'nin uzun yıllar terör ile olan mücadelesi bir gerçektir ve buna yönelik devletin kurumsal hafızalarında bu mücadelelerin toplanması ve tecrübelerin buna yönelik geleceğe strateji olarak planlar oluşturulmasının gerekliliğidir.

Terörle mücadele içerisinde bir değerlendirmesi yapılmış olsa da, söylenmesi gereken bir diğer önemli konu; Türkiye'nin tüm güvenlik güçlerinin içerisinde bulunmuş olan personelinin terörle olan mücadelesinin inanmışlık ve büyük kahramanlıklar göstererek "ölürsem şehit, kalırsam gazi" anlayışı ile görevlerini fedakârlıklar içerisinde yapmasıdır. 2017'de İzmir Adalet Sarayına PKK/KCK'lı teröristlerce yapılan saldırıda şehit düşen Fethi Sekin'nin teröristleri erken fark etmesi ve müdahalesi sonucu mermisi bitene kadar çatışması ile büyük bir eylemi önlemiş ve

birçok insanın canını kurtarmıştır¹⁸². Türkiye'nin terörle mücadelesi içerisinde tüm silahlı kuvvetlerinde kahramanlık ve terör örgütleriyle mücadelede azim ile kararlılık devam etmektedir.

---

¹⁸² “Kahramanlığın adı Fethi Sekin”, **Anadolu**
[<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/kahramanligin-adi-fethi-sekin/1690963>]
Tarihi:06.02.2020)

KAYNAKÇA

Raporlar

GÜLER Rıza, ILHAN S. Rifat, “*Terörizmle Mücadelede Stratejik İletişim ve Politik Psikoloji: Yöntem ve Uygulamalar*”, Merkez Strateji Enstitüsü, Bilgi Notu 009, 2016, [<http://merkezstrateji.com/>]

İktisadi Kalkınma Vakfı, “*2018 Yılı Türkiye Raporu*”,

Kalkınma Bakanlığı, “*Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018*”, Ankara 2013.

KÖSE Talha, “*FETÖ ve PKK'nın Lider Kadrolarının Tasfiyesinin Terörle Mücadeleye Katkıları*”, SETA Perspektif, Sayı:137, Temmuz 2016.

Polis Çalıştay Raporu, “*Yeni Nesil Terör: FETÖ'nün Analizi*”, No:10, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Ekim 2017.

Sahil Güvenlik Komutanlığı, “*2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu*”.

Sahil Güvenlik Komutanlığı, “*Stratejik Plan 2019-2023*”.

SEÇKİN Orhan, “*Devlet Güvenliği ve Haber Alma*”, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

SETA, “*2018'de Türkiye*”, İstanbul Aralık 2018.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 20 Kasım 2019, Tutanak Dergisi, Dönem:27, Yasama Yılı:3.

Terörle Mücadele Kanunu'nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları (1/1194), 18.04.2006, [<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1222m.htm>]

YEŞİLTAŞ Murat, DÜZ Sibel, ÖNCEL Rifat ve ÖZTÜRK Bilgehan, “*2016'da Güvenlik ve Terörle Mücadele*”, SETA, 30.12.2016, [<https://www.setav.org/2016da-guvenlik-ve-terorle-mucadele/>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

Kitaplar

ALKAN Necati, **Söz Bitmeden Terörle Mücadele Önleme Stratejileri**, Ankara: USAK Yayınları, 2007

ALKAN Necati, **Türkiye'nin Terörizmle Mücadelesi**, BAL İhsan ve ÖZEREN Süleyman (ed.), **Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele**, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Ankara 2010, s.79-124.

ALPTEKİN Hüseyin, SEZGİN Tuğba ve AKKUŞ Muhammet, **PKK Terörü ile Mücadelede Yaşanan Can Kayıpları**, ALPTEKİN Hüseyin (Ed.), **PKK Terörünün Analizi**, Ankara: SETA Kitapları, 2019.

AYDIN Ahmet H, **Yönetim Bilimi**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.

BODUR Nurullah ve ÖZKUL Eshat, **Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı.

ÇAPAR Erkan, **Türkiye'de İç Güvenlik Yönetimi ve Terörle Mücadele**, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.

DEMİREL Emin, **Dünya'da Terör**, İstanbul: IQ Yayıncılık, 2006.

ERGUT Ferdan, **Modern Devlet ve Polis: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Toplumsal Denetimin Diyalektiği**, İstanbul: İletişim Yayınları, 2004.

İçişleri Bakanlığı, **Terörle Mücadele Polisinin El Kitabı**, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, 2002.

İçişleri Bakanlığı, **Fetullahçı Terör Örgütü**, İç Güvenlik Stratejileri Dairesi Başkanlığı, Temmuz 2019.

İçişleri Bakanlığı, **Güvenlik Terimleri Sözlüğü**, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı Yayınları, Ankara 2017.

KIŞLALI, M. Ali, **Güneydoğuda Düşük Yoğunluklu Çatışma**, Ankara: Ümit Yayıncılık, 1996.

KÖSE Talha ve ŞAHİN Merve, **PKK'nın Saldırı Türlerini Etkileyen Faktörleri**. ALPTEKİN Hüseyin (Ed.), **PKK Terörünün Analizi**, Ankara: SETA Kitapları, 2019.

KUNDAKÇI Hasan, **Güneydoğu'da Unutulmayanlar**, İstanbul: Alfa Yayınları, 2004.

KURT Veysel ve DAĞDELEN Merve D, **PKK'nın Hedef Seçimi**. ALPTEKİN Hüseyin (Ed.), **PKK Terörünün Analiz**, Ankara: SETA Kitapları, 2019.

KURUM Mehmet, **Terörist Örgütlerin Güvenli Ortamları ve PKK**, Ankara: Nobel Bilimsel Ödüller, 2017.

ÖZCAN Mehmet, **Terörün Matruşkası KCK**, İstanbul: Ankara Strateji ve Hayat Yayınları, 2012.

ÖZDAĞ Ümit, **Türk Ordusunun PKK Operasyonları**, İstanbul: Pegasus Yayınları, 2007.

ÖZGÜR Erdem, **Devlet ve Jandarma: Güvenlik ve Kolluk Perspektifinde Jandarma Personel Sistemi**, Ankara: Gazi Kitapevi, 2019.

ŞEHİRLİ Atilla, **Türkiye’de Bölücü Terör Hareketleri ve Devletin Aldığı Tedbirler**, İstanbul: Burak Yayınevi, 2000.

ŞEN Furkan, **Siyasal Şiddet ve Terörizm**, Ankara: Kilit Yayınları, 2018.

TURİNAY Faruk Y, **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

TÜRK Hikmet Sami, **Terörizmle Mücadelenin Hukuki Boyutları**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2012.

Türkiye Barolar Birliği, **Türkiye ve Terörizm**, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları 107, Haziran 2006.

URHAL Ömer, **Küreselleşen Dünyada Güvenlik**, Adalet Yayınevi, Ankara 2009.

YALÇIN B. Hasan, **Terörle Mücadeleye Stratejik Bakış**, ALTUN Fahrettin ve YALÇIN B. Hasan (ed.), **Terörün Kökenleri ve Terörle Mücadele Stratejisi**, SETA Kitapları, İstanbul 2018, 19-52.

YILMAZ Sefer, **Terörle Mücadelede: Yeni İç Güvenlik Yönetimi**, Ankara: Detay Yayıncılık, 2012.

Dergi Makale

AKAY Hale, “Türkiye’de Güvenlik Sektörü: Sorular, Sorunlar, Çözümler”, **TESEV**, Kasım 2009.

AKDOĞAN Hüseyin, “Yeni Kamu Hizmeti Anlayışının Güvenlik Yönetiminde Uygulama Alanları”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı 478, 2013, s.359-380.

AKSU Osman Sulhi, “Atatürk’ün Polis Sevgisi”, **Polis Emeklileri Dergisi**, Sayı:485, İstanbul 1992.

AKYÜZ Bilal, “Türkiye’de İç Güvenlik Algısının Değiştirilmesi: İç Güvenlik Teşkilatı’na Yönelik Yeni Yapılanma Modeli”, **Savunma Bilimleri Dergisi**, C. 14, Sayı 1, Mayıs 2015, s. 65-87.

ALTINTAŞ Nazım, “Terörizmle Mücadelenin Özelliği ve Yönetimi- Türkiye Örneği”, **Milli Güvenlik ve Askeri Bilimler Akademik Dergisi**, Cilt 2, Sayı 5, 2015, s. 1-31.

AYDIN Ahmet Hamdi ve ÖZEL Mehmet, “Türkiye’de İç Güvenlik Aktörlerinin İç Güvenlik Yönetiminde Halka Hesap Verebilirlik Sorununa İlişkin Algıları ve Çözüm Önerileri”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, C.18, Sayı:31, 2016, s.46-59

BAHARÇİÇEK Abdulkadir ve TUNCEL, Gökhan, “Terörle Mücadelenin Zorlukları ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi”, **Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi**, C.2, Sayı:2, 2011.

BİÇER Savaş, “Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Sisteminde Geleneksel Anlayıştan Modern ve Değişen İhtiyaçlar Dönemine Geçiş”, **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 9, Sayı 2, Sonbahar 2017, s.435-464.

BİLGİÇ Alper, “Türkiye’de İç Güvenlik Yapılanmasında Çoklu Genel Kolluk Sisteminin Kurumsallaşması”, **İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 6 (2), Ekim 2019, s.287-307.

DEMİR Cenker Korhan, “Etnik Ayrılcı Radikalleşme: PKK”, **Ortadoğu Araştırmaları Dergisi**, C.9, Sayı.80, Mayıs-Haziran 2017, s.35-37.

DÜNDAR A, Nihat, “Osmanlı yönetiminde 78, Cumhuriyet döneminde 70 yılı geride bırakan bir teşkilat: Polis Teşkilatı”, **Türk İdare Dergisi**, 1993

ERGUT Ferdan, “Polis Çalışmaları için Kavramsal Bir Çerçeve”, **Amme İdaresi Dergisi**, C.34, Sayı:1, Mart 2001, s. 59-78.

GÜÇLÜ İdris, “Etnik Kökenli ve/veya Ayrılcı Terör Örgütlerinden PKK/Kongre-Gel’in Şiddet Yapılanması Üzerine Bir İnceleme”, **Polis Dergisi**, Terörle Mücadele Özel Sayısı, 2004, s. 248-252.

GÜLER Rıza ve ILHAN S. Rifat, “Stratejik İletişim ve Politik Psikoloji Bağlamında Terörizmle Mücadele Yöntem ve Uygulama Alanları”, **Milli Güvenlik ve Askeri Bilimler Akademik Dergisi**, C.2, Sayı:8, 2015, s.65-98.

İNCİ Berat, “Diyarbakır Sur-Hendek Olayları, Öncesi. Sonrası ve Sonuçları”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:6, Sayı:39 Ağustos 2019, s.567-608.

KİBAROĞLU Mustafa ve NUN Yasemin, “Türkiye’nin Irak’ın Yeniden Yapılandırılması İle İlgili Kaygıları”, **Global Strateji Dergisi**, C.3, Sayı.9, Bahar 2007. s.2-3.

KİBAROĞLU Mustafa, “Kitle İmha Silahları ile Terör: Kıyametin Yeni Eşiği mi?”, **Avrasya Dosyası**, C.12, Sayı.3, 2006, s.119-137.

KİBAROĞLU Mustafa, “Terörizmin Kazandığı Yeni Boyut: KİS Kullanımı Tehdidi”, **Stratejist, Dergisi**, Eylül 2017, s12-20.

MİL Halil İbrahim, “Türkiye’de İç Güvenlik Teşkilatları ve Özellikleri”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, C.5, Sayı:11, 2014, s.40-61.

Sahil Güvenlik Komutanlığı, “Birlik Operasyonu”, **Sahil Güvenlik Dergisi**, Ankara: Haziran 2019.

ŞENOL Dolunay, ERDEM Sezgin ve ERDEM, Elif, “İŞİD: Küresel Bir Terör Örgütü”, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.26, Sayı.2, 2016, s.277-292.

ŞİMŞEK Murat, “Terörizm: Kavramsal Bir Çalışma”, **Akademik Bakış Dergisi**, Mart-Nisan 2016, Sayı 54, 2016, s. 319-335.

TBMM, “Plan ve Bütçe Komisyonu”, 20 Kasım 2019, **Tutanak Dergisi**, Dönem: 27, Yasama Yılı:3, s.11.

TEKİNER Mehmet ve DEMİRCİ Uğur, “Terör Örgütleri İle Mücadele: Kaynak Bağımlılığı Kuramı Perspektifi”, **Güvenlik Çalışmaları Dergisi**, C.17, Sayı:2, 2015, s.37-64.

TOPKAYA Hatice ve KOCAER Abdullah, “Terörün Finansmanı ile Mücadelede Yeni Dönem”, Maliye Uzmanları Derneği, Uzman Bakış, Sayı:1, Yıl:3, 2015, s.64-77.

ÜNAL Mustafa Coşar, “The Basics of Terrorism and Counterterrorism”, **Routledge Handbook of Criminology**, 2011.

ÜNLÜ Ferhat, KARAMAN Nazif ve ŞİMŞEK Abdurrahman, “FETÖ Yapılanması”, **Kriter Dergisi**, Sayı:37, Yıl.4, Temmuz-Ağustos 2019, [<https://kriterdergi.com/dosya-feto-ve-15-temmuz/feto-yapilanmasi>] (Son Erişim Tarihi: 10.03.2020)

YATA Ali ve DALKILIÇ Yakup, “Emniyet ve Jandarma Teşkilatının Kurumsal Açından Bütünleşmesi” **Akademik Bakış Dergisi**, Ocak-Şubat 2016, Sayı 53, 2016, s. 124-137.

İnternet Yayınları

‘Pusucu’ terörist, Jandarmanın pususuna düştü! PKK’lıların şoke eden görüntüleri, **Hürriyet**, 21.08.2019. [<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/pusucu-terorist-jandarmanin-pususuna-dustu-41307900>] (Son Erişim Tarihi: 13.11.2020)

2 ilde Yıldırım-14 Zori Operasyonu, **HaberTürk**, 28.10.2020 [<https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-2-ilde-yildirim-14-zori-operasyonu-basladi-2850723>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

44 Polisi şehit eden darbeci pilottan “uyudum” yalanı, **Anadolu Ajansı**, 18.03.2019 [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/44-polisi-sehit-eden-darbeci-pilottan-uyudum-yalani/1421293>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

ALTUN Fahrettin, Ha FETÖ Ha PKK, **SETA**, 13.08.2016, [<https://www.setav.org/ha-feto-ha-pkk/>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

Bakan Soylu FETÖ ile Mücadeledeki rakamları açıkladı, **Sondakika.com**, 26.11.2020, [<https://www.sondakika.com/haber/haber-son-dakika-haberleri-icisleri-bakani-suleyman-soylu-18-temmuz-2018-den-13760180/>] (Son Erişim Tarihi: 22.12.2020)

Bakan Soylu: Yurt içindeki terörist sayısı 320’ye düştü, **Haberler.com**, 26.11.2020 [<https://www.haberler.com/icisleri-bakani-suleyman-soylu-911-kilometrelik-13760214-haberi/>] (Son Erişim Tarihi: 22.12.2020)

BAL İhsan, “*Küresel Çağ: Güvenlik, Tehdit ve İstihbaratın Değişen Seyri*”, 09.01.2006 [<http://kriminoloji.blogspot.com/2009/03/kuresel-cag-guvenlik-tehdit-ve.html>] (Son Erişim Tarihi: 17.03.2020)

BERKAN İsmet, “*PKK ile mücadele: 90’ların yoğunluğu geri geldi*”, **Hürriyet**, 01.06.2016 [<https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ismet-berkan/pkk-ile-mucadele-90larin-yogunlugu-geri-geldi-40111638>] (Son Erişim Tarihi: 20.02.2020)

BURAL Erol Başaran, “*Türkiye’nin 2017 yılında Terörle Mücadele Stratejisi: Önleyici Kolluk ve Kesintisiz Mücadele*”, **21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü**, 2018, [<https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/terorizm-ve-terorizmler-mucadele/turkiyenin-2017-yilinda-terorle-mucadele-stratejisi-onleyici-kolluk-ve-kesintisiz-mucadele>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

BURAL Erol Başaran, “*Türkiye’nin 2018 Yılında Terörle Mücadelesi: Etkin İstihbarat, Önleyici Vuruş, Kaynağında Kurut*”, **21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü**, 2018 [<https://21yyte.org/tr/merkezler/islevsel-arastirma-merkezleri/terorizm-ve-terorizmler-mucadele/turkiye-nin-2018-yilinda-terorle-mucadelesi>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

Cumhuriyet Üniversitesi, Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri Devam Ediyor, 11.03.2020, [<https://www.cumhuriyet.edu.tr/haber/8746-bilgilendirme-ve-onleme-faaliyetleri-devam-ediyor>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

Darbe Girişimi Sonrası Alınan Tedbirler, **HaberTürk**, 27.05.2017, [<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1509651-darbe-girisimi-sonrasi-alinan-acil-tedbirler>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

DİKİCİ Ali, “*Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türk Polis Teşkilatı (1923-1938)*”, [https://www.academia.edu/4076746/Cumhuriyetin_Ilk_Yıllarında_Türk_Polis_Teşkilatı_1923-1938] (Son Erişim Tarihi: 13.02.2020)

Diyarbakır Lice’de ‘Kıran 11’ operasyonu, **Sözcü**, 21.12.2019
[<https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/diyarbakir-licede-kiran-11-operasyonu-5522296/>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

EGM, “Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Tarafından Gerçekleştirilen Operasyonda 2 Örgüt Mensubu Patlayıcılarla Birlikte Yakalandı”, 04.10.2019
[<https://www.egm.gov.tr/diyarbakir-emniyet-mudurlugu-tarafindan-gerceklestirilen-operasyonda-2-orgut-mensubu-patlayicilarla-birlikte-yakalandi>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, “Teşkilat Şeması”, [<https://www.egm.gov.tr/teskilat-semasi>] (Son Erişim Tarihi: 13.02.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, BÖF, [<https://www.egm.gov.tr/tem/bof>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Başkanlığı, “Miyon ve Vizyonumuz”, [<https://www.egm.gov.tr/istihbarat/miyon-ve-vizyonumuz>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Başkanlığı, “Tarihçe”, [<https://www.egm.gov.tr/istihbarat/istihbarat-tarihce>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, “Miyon ve Vizyonumuz”, [<https://www.egm.gov.tr/kom/baskanlikmiyonvizyon>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, Özel Harekât Başkanlığı, “Kuruluşumuz”, [<https://www.egm.gov.tr/ozelharekat/kurulusumuz>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020)

Emniyet Genel Müdürlüğü, Terörle Mücadele Daire Başkanlığı, “Tarihçe”, [<https://www.egm.gov.tr/tem/tarihce>] (Son Erişim Tarihi: 14.02.2020).

Emniyet, jandarma, sahil güvenlik ekipleri, terörün finansmanı uyuşturucuya 2019 yılında ağır darbe vurdu, **Milliyet**, 11.01.2020
[<https://www.milliyet.com.tr/gundem/emniyet-jandarma-sahil-guvenlik-ekipleri-terorun-finansmani-uyusturucuya-2019-yilinda-agir-darbe-vurdu-6120436>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

FETÖ Gezi Parkı olaylarını fırsat olarak gördü, **Anadolu Ajansı**, 04.03.2019, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-gezi-parki-olaylarini-firsat-olarak-gordu/1409021>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

FETÖ, Karlov suikastı tarihini özellikle seçmiş, **Anadolu Ajansı**, 27.11.2018, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/feto-karlov-suikasti-tarihini-ozellikle-secmis/1322478>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

FETÖ, Yasin Börü'nün öldürülmesini beklemiş, **Memurlar.net**, 09.03.2017 [<https://www.memurlar.net/haber/652054/feto-yasin-boru-nun-oldurulmesini-beklemis.html>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

Hazine ve Maliye Bakanlığı, “Terörün Finansmanı Niteliği”, [<https://www.hmb.gov.tr/terorun-finansmani-niteliği>] (Son Erişim Tarihi:24.03.2020)

IŞİD, Musul'da Başkonsolosluğu ele geçirdi, **Hürriyet**, [<https://www.hurriyet.com.tr/dunya/isid-musulda-baskonsoloslugu-ele-gecirdi-26596063>] (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020)

İçişleri Bakanlığı , Kırmızı ve Gri Kategoride Teröristler Etkisiz Hale Getirildi, 09.09.2020 [<https://www.icisleri.gov.tr/kirmizi-ve-gri-kategorideki-teroristler-etkisiz-hale-getirildi>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

İçişleri Bakanlığı, “1 Ocak-31 Aralık 2018 Yılı Yürütülen Operasyonlar”, 31.12.2018 [<https://www.icisleri.gov.tr/1-ocak-31-aralik-2018-yili-icerisinde-yurutulen-operasyonlar>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

İçişleri Bakanlığı, PKK'dan Kaçanlar Yaşadıklarını Yol Ayrımı'nda Anlattı, 18.11.2020, [<https://www.icisleri.gov.tr/pkkdan-kacanlar-yasadiklarini-yol-ayriminda-anlatti>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

İçişleri Bakanlığı, “Bakan Soylu TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda Bakanlığımız 2019 Yılı Bütçesinin Sunumunu Yaptı”, 15.11.2018 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakan-soylu-tbmm-plan-ve-butce-komisyonunda-bakanligimiz-2019-yili-butcesinin-sunumunu-yapti>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

İçişleri Bakanlığı, “Bakan Soylu Van'da Gerçekleştirilen “Kaçakçılık İstihbarat Koordinasyon Kurulu” Toplantısına katıldı”, 13.09.2018 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakan-soylu-vanda-gerceklestirilen-kacakcilik-istihbarat-koordinasyon-kurulu-toplantisina-katildi>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

İçişleri Bakanlığı, “Bakan Soylu'nun, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Yaptığı Konuşma”, 15.11.2017 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakan-soylunun-tbmm-plan-ve-butce-komisyonunda-yaptigi-konusma>] (Son Erişim Tarihi: 03.03.2020)

İçişleri Bakanlığı, “Terörün Finansmanı Uyuşturucuya 2019 Yılında Ağır Darbe Vuruldu”, 11.01.2020 [<https://www.icisleri.gov.tr/terorun-finansmani-uyusturucuya-2019-yilinda-agir-darbe-vuruldu>] (Son Erişim Tarihi:12.03.2020)

İçişleri Bakanlığı, “Teşkilat Şeması”, [<https://www.icisleri.gov.tr/teskilat-semasi-2019>] (Son Erişim Tarihi:02.02.2020)”

İçişleri Bakanlığı, Bakanımız Sn. Soylu: DEAŞ'ın 2020'de 152 Terör Eylemi Engellendi, 24.09.2020 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-suleyman-soylu-deasin-2020de-152-teror-eylemi-engellendi>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

İçişleri Bakanlığı, Bakanımız Sn.Soylu Turuncu Kategorideki Yakalanan Terörist ile İlgili Açıklama Yaptı, 11.06.2020 [<https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-soylu-turuncu-kategorideki-yakalanan-terorist-ile-ilgili-aciklama-yapti>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

İçişleri Bakanlığı: 2020'nin ilk 6 ayında 562 terörist etkisiz hale getirilmiştir, **Anadolu Ajansı**, 03.07.2020, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/icisleri-bakanligi-2020nin-ilk-6-ayinda-562-terorist-etkisiz-hale-getirilmistir/1898140>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

İHA ve SİHA'lar teröristlerin korkulu rüyası oluyor, **Anadolu Ajansı**, 07.03.2020 [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/iha-ve-sihalar-teroristlerin-korkulu-ruyasi-oluyor/1757756>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

İstanbul'da Dev DEAŞ Operasyonu, **Milliyet**, 3.02.2018, [<https://www.milliyet.com.tr/gundem/son-dakika-istanbulda-dev-deas-operasyonu-82-gozalti-birden-2603201>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020).

İşte Hizbullah Raporu, **Hürriyet**, 20.01.2000 [<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/iste-hizbullah-raporu-39127344>] (Son Erişim Tarihi: 07.12.2020)

Jandarma ekiplerine ateş açıldı: 2 şehit, 1 ölü, **Milliyet**, 20.03.2014 [<https://www.milliyet.com.tr/gundem/jandarma-ekiplerine-ates-acildi-2-sehit-1-olu-1854543>] (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020)

Jandarma Genel Komutanlığı, “Hakkımızda”, [<https://www.jandarma.gov.tr/hakkimizda>] (Son Erişim Tarihi: 20.02.2020)

Jandarma Genel Komutanlığı, “Kıran Operasyonu”, 19.08.2019 [<https://www.jandarma.gov.tr/kiran-operasyonu>] (Son Erişim Tarihi: 12.03.2020)

Jandarma Genel Komutanlığı, “Teşkilat Şeması”, [<https://www.jandarma.gov.tr/teskilat-semasi>] (Son Erişim Tarihi: 20.02.2020)

Kahramanlığın adı Fethi Sekin, **Anadolu Ajansı**, 03.01.2020, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/kahramanligin-adi-fethi-sekin/1690963>] (Son Erişim Tarihi: 06.02.2020)

Mali Suçlar Araştırma Kurulu , “Ulusal Mücadele”, [<https://www.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>] (Son Erişim Tarihi: 24.03.2020)

Mali Suçlar Araştırma Kurulu, “Görev ve Yetkiler”, [<https://www.hmb.gov.tr/masak-gorev-ve-yetkiler>] (Son Erişim Tarihi: 24.03.2020)

Milli Güvenlik Kurulu, 31 Mayıs, 17 Temmuz, 22 Eylül, 16 Ekim ve 28 Kasım 2017 tarihli toplantıları, [<https://www.mgk.gov.tr/index.php/kurumsal/mevzuat/37-milli-guvenlik-kurulu/giris-sayfalari>]

Milli Güvenlik Kurulu, 31 Ocak 2017 tarihli toplantısı,
[<https://www.mgk.gov.tr/index.php/31-ocak-2017-tarihli-toplantı>]

Milli Savunma Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği faaliyetler ve gündemdeki konular hakkında basın bilgilendirme toplantısı, 27.12.2019
[<https://www.msb.gov.tr/SlaytHaber/27122019-04384>] (Son Erişim Tarihi: 11.03.2020)

MIT'ten Reyhanlı saldırısının planlayıcısına operasyon, Anadolu Ajansı, 12.09.2008,
[<https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/mitten-reyhanli-saldirisinin-planlayicisina-operasyon/1252682>] (Son Erişim Tarihi: 12.11.2020)

ORMOND Valerie A, "The Role of Intelligence Analysis in the War on Terrorism", Nisan 2002 [https://www.researchgate.net/scientific-contributions/2005820140_Valerie_A_Ormond] (Son Erişim Tarihi: 12.03.2020)

ÖZÇELİK Necdet, "Terörle Mücadelede 2019 Farkı", **Kriter Dergisi**, Sayı:42, Yıl:4, Ocak 2020, [<https://kriterdergi.com/siyaset/terorle-mucadelede-2019-farki>] (Son Erişim Tarihi: 11.03.2020)

Özel Harekat Polisleri çatışma şartlarına sanal ortamda hazırlanıyor, **Anadolu Ajansı** 15.05.2020 [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ozel-harekat-polisleri-catisma-sartlarina-sanal-ortamda-hazirlaniyor/1842129>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

Özel harekâtların kahraman polisleri, **TRT Haber**, 19.08.2020 [<https://www.trthaber.com/haber/ozel-haber/ozel-harekatlarin-kahraman-polisleri-510015.html>] (Son Erişim Tarihi: 14.10.2020).

PKK gençleri böyle kandırıp dağa kaçırıyor, **Milliyet**, 06.09.2019. [<https://www.milliyet.com.tr/gundem/pkk-gencleri-boyle-kandirip-daga-kaciriyor-6028793>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

PKK şehirde ve kırsalda güvenlik güçlerinin kışkacında, **Anadolu Ajansı**, 19.03.2017, [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/pkk-sehirde-ve-kirsalda-guvenlik-guclerinin-kiskacinda-/774877>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

PKK'nın Diyarbakır annelerinden rahatsızlığı terörist ifadelerinde, **TRTHaber**, 3.08.2020, [<https://www.trthaber.com/haber/gundem/disislerinden-abdye-pkkypg-ile-petrol-anlasmasi-tepkisi-506369.html>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

PKK'ya büyük darbe: Porsipi kod adlı İshak Özçaktı yakalandı, **Milli Gazete**, 23.12.2019 [<https://www.milligazete.com.tr/haber/3433780/pkky-buyuk-darbe-porsipi-kod-adli-ishak-ozcakti-yakalandi>] (Son Erişim Tarihi: 12.03.2020)

Polis Akademisi Raporları, [<https://www.pa.edu.tr/raporlar.html>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

Polisten Jandarmaya sitem, **Hürriyet**, 03.12.2003
[<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/polisten-jandarmaya-sitem-187247>] (Son Erişim Tarihi: 23.11.2020)

Reina katliamının faili suskunluğunu koruyor, **Anadolu Ajansı**, 31.12.2018
[<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/reina-katliaminin-faili-suskunlugunu-koruyor-1352783>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

Risk Analiz Grupları İş Başında, **Milliyet**, 30.06.2017
[<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/izmir/risk-analiz-gruplari-is-basinda-12136507>] (Son Erişim Tarihi: 10.03.2020)

Şırnak'ta Polis ve Jandarmadan ortak kaçakçılık operasyonu:40 gözaltı, **Takvim**, 17.02.2020
[<https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/02/17/son-dakika-sirnakta-polis-ve-jandarmadan-ortak-kacakcilik-operasyonu-40-gozalti>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

Terör Örgütü DEAŞ'ın sözde "Medya Bakanı" Yakalandı, **Sabah**, 4.02.2018
[<https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/02/04/teror-orgutu-deasin-sozde-medya-bakani-yakalandi>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

Terör Örgütü DEAŞ'ın sözde "Medya Bakanı" Yakalandı, **Sabah**, 4.02.2018
[<https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/02/04/teror-orgutu-deasin-sozde-medya-bakani-yakalandi>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020).

Terör örgütü IŞİD'in Türkiye'ye yönelik gerçekleştirdiği saldırılar, **HaberTürk**, 11.07.2016
[<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1264903-teror-orgutu-isisin-turkiyeye-yonelik-gerceklestirdigi-saldirilar>] (Son Erişim Tarihi: 16.03.2020)

Terör örgütündeki "çözülme" telsiz konuşmalarında, **Anadolu Ajansı**, 19.11.2020
[<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teror-orgutundeki-cozulme-telsiz-konusmalarinda/2048776>] (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020)

Terörist başının Kenya'da paketlenip Türkiye'ye getirilmesinin üzerinden 21 yıl geçti, **Anadolu Ajansı**, 14.02.2020. [<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/terorist-basinin-kenyada-paketlenip-turkiyeye-getirilmesinin-uzerinden-21-yil-gecti/1733834>] (Son Erişim Tarihi: 08.04.2020)

Teröristler şehirde de kışkırtı, **Anadolu Ajansı**, 14.01.2017,
[<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teroristler-sehirde-de-kiskacta/726943>] (Son Erişim Tarihi: 10.12.2020)

Terörle Mücadelede 2020 Bambaşka Bir Yıl Olacak, **Polis Dergisi**, 11.03.2020,
[<https://polisdergisi.pa.edu.tr/terorle-mucadelede-2020-bambaska-bir-yil-olacak-1453-haber>] (Son Erişim Tarihi:22.11.2020)

Terörle mücadelede taktik istihbarat, **Yeni Şafak**, 16.01.2018
[<https://www.yenisafak.com/hayat/terorle-mucadelede-taktik-istihbarat-3004418>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020)

Trabzon'da Terör Operasyonu, **Milliyet**, 20.11.2018,
[<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/trabzon/trabzonda-teror-operasyonu-13166404>] (Son Erişim Tarihi: 04.03.2020).

TSK'nın çok özel 55 adamı, **Milliyet**, 22.04.2014,
[<https://www.milliyet.com.tr/gundem/tsknin-cok-ozel-55-adami-1870862>] (Son Erişim Tarihi:23.11.2020)

Türkiye, taktik değiştirdi terör örgütü tarihi çöküş yaşadı, **TRTHaber**, 6.05.2020,
[<https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiye-taktik-degistirdi-teror-orgutu-tarihi-cokus-yasadi-482040.html>] (Son Erişim Tarihi:01.12.2020)

Türkiye'de 2016'nın önemli olayları, **Sözcü**, 31.12.2016,
[<https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/turkiyede-2016nin-onemli-olaylari-1591751/>] (Son Erişim Tarihi: 24.11.2020)

Türkiye'nin terörizmle mücadelesinde Çoklu Öncelik Stratejisi, **Anadolu Ajansı**, 30.12.2019, [<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-nin-terorizmle-mucadelesinde-coklu-oncelik-stratejisi/1687500>] (Son Erişim Tarihi:01.12.2020)

Mevzuat

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 1, Resmi Gazete Tarihi 10/07/2018, Sayı 30474.

4 Temmuz 1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu.

4 Temmuz 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu.

10 Mart 1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu.

12 Nisan 1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu.

26 Eylül 2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu.

21 Ocak 2017 tarih ve 6889 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği.

Yargıtay 16. Ceza Dairesi,24.04.2017, E.2015/3, K.2017/3.

EKLER

I. 3713 SAYILI KANUN İLE 6415 SAYILI KANUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. A. 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Değerlendirilmesi

Terör örgütleri, amaçları ve eylem tarzları bakımından diğer suç örgütlerine göre keskin ayrımlar göstermektedir. Diğer suç örgütleri birçok amaca sahip olabilirken, terör örgütleri siyasi bir amaç uğruna faaliyetlerini ve eylemlerini yapmaktadırlar. En basit tanımıyla mafya tipi suç örgütleri kar amaçlı bir araya gelme ile oluşurken, terör örgütleri siyasi saik ile hareket ederek kısaca mevcut düzeni yıkmayı ve yerine kendi siyasal düşüncelerinde bir düzen kurmayı amaçlamaktadır. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu 12 Nisan 1991 tarihli olup, 2003 yılında bir takım değişiklikler yaşamıştır.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu Madde-1'de "Terör tanımı¹⁸³" olarak "*Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir*" denerek yapılmıştır. Kanun koyucu burada terörün tanımını geniş ve ayrıntılı bir şekilde ele alma gereği duymuştur. Kanun maddesinde görüleceği üzere terörizmin şiddet unsuru olarak, "cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit" yöntemlerinden birini kullanması olarak belirtmiştir. İdeolojik olarak ise, "Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak" şeklinde tanımlanmıştır. Örgütsel olarak ise, "iki ya da daha fazla kişinin" örgütsel olarak bir bağ kurması denmiştir. Terörle Mücadele

---

¹⁸³12 Nisan 1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu.

Kanunu'nun ilk maddesine yönelik bir eleştiri de, Türkiye sınırları içerisinde ya da Türkiye'nin ulusal ve Anayasal düzeninin güvenliğine yönelik hareket içerisinde bulunmayan örgütlerin terör örgütü olarak tanınmamasıdır. Bu duruma yönelik Yargıtay'ın açıklaması ise, *“Yargılama safahatında, dava ya da soruşturmaya konu oluşumun nerede, ne zaman, kimler tarafından, ne amaçla kurulduğu, ülke genelinde amaca elverişli eylem ve faaliyetlerine ilişkin bilgiler ilgili Devlet kurumlarından dosyaya getirilmek suretiyle dosyada mevcut olay ve deliller doğrultusunda yargılama makamlarınca belirlenmekte ve yargı kararının kesinleşmesi ile oluşumun suç, terör ya da silahlı terör örgütü niteliğinde bulunup bulunmadığı kesin olarak tespit edilmektedir”*¹⁸⁴ denmektedir. Yargıtay'ın yapmış olduğu, ülke genelinde bu konuya müteakip oluşumun herhangi bir eyleminin ya da faaliyetinin olup olmadığının tespiti üzerinedir. Ülkemizde kabul görmüş bazı terör örgütlerinin sınırlarımız içerisinde eylemleri olmasa da tanındığı görülmekte olup bu tanınmış terör örgütleri ile iltisaklı ve onlara tabi olduğu için yer verildiği de bilinmektedir. Bunun yanında bu kanun maddesi her ne kadar terör tanımı başlığı altında yer alsın da aslında kanun koyucu tarafından burada terörizmin tanımı yapılmıştır.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 2. maddesine baktığımızda ise terörü işleyen kişilerin tasnifi yapılmıştır. Madde 2, *“Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur. Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusu sayılır”* denilmiştir. Bu tanım ile birlikte kanun koyucu terör tanımı ile terör suçlusu arasında bir bağ kurmuştur¹⁸⁵. Burada kanun koyucunun dikkat ettiği önemli hususlardan biri kişinin bir örgüt içerisinde yani hiyerarşik düzen içerisinde yeri olmasa dahi örgüt adına bir eylem yapıyorsa ona da terör suçlusu denmesidir. Bu noktaya yönelik eleştirel düşünceler ise bireysel olarak yapılan “yalnız kurt” saldırılarının kapsam dışında kalabileceğine yönelik söylemlerdir¹⁸⁶. Sonuçta kanun bireysel olarak yapılan terörizmi tanım içerisinde almamakta ve örgütsel olmayan hiçbir eylemi terörizm alanı içerisinde değerlendirmemektedir. Bu konu da güncel olarak terör uzmanları arasında hala bir tartışma konusu olarak devam etmektedir. Tek bir kişinin işlemiş olduğu bu terör olayı eğer herhangi bir terör örgütü ile ilişkisi ya da bağı kanıtlanamıyorsa bunun kriminal bir vaka olarak tanımlanması gerektiği fikirleri üzerinde görüşler bulunmaktadır. Fakat burada unutulmaması gereken TCK madde-220'nin önemini ortaya çıkarmaktadır. Bu kanun maddesine göre bir terör örgütünden bahsedilebilmesi için hiyerarşik bir ilişkinin, devamlılık unsurunun, belirli sayıda ve tipte suç işlemek için bir araya gelmesinin ve bunun en az üç kişi ile olabileceğidir. Bu sebeplerden ötürü tek bir kişinin eylemsel faaliyeti terör örgütü unsurunu oluşturmadığı için terör olarak değerlendirilse de terörizm olarak değerlendirilmemektedir.

---

¹⁸⁴Yargıtay 16. Ceza Dairesi,24.04.2017, E.2015/3, K.2017/3.

¹⁸⁵Faruk,Y,Turinay, **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s.197.

¹⁸⁶Faruk,Y,Turinay, **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, s.198.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlara bakarsak bazı suçların doğrudan terör suçu, bazı suçların ise terör örgütü faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde terör suçu olacağını görmekteyiz. Bu farklılık ise suç teşkil eden maddi fiilin nispi ve mutlak anlamdaki ayrımından kaynaklanmaktadır¹⁸⁷. Mutlak anlamdaki terör suçları, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu madde-3’de Terör Suçları başlığı altında, “5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 nci maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlar, terör suçlarıdır” diyerek tanımlanmaktadır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun mutlak anlamdaki bu terör suçları; devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma, anayasayı ihlal, yasama organına karşı suç, hükümete karşı suç, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine karşı silahlı isyan, silahlı örgüt, silah sağlama, yabancı hizmetine asker yazılma ve Cumhurbaşkanına suikasttan oluşmaktadır. Buradaki mutlak suçlar neticesinde bir takım eleştiriler de oluşmuştur. Faruk Y. Turinay, yabancı hizmetine asker yazılma ve Cumhurbaşkanına suikastın bir kişi tarafından da işlenebilecek bir suç olduğunu söyleyerek, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’ndaki örgüt tanımlaması ile çeliştiğini ve eleştirildiğini belirtmektedir¹⁸⁸. 3713 sayılı Kanunu’nun birinci maddesinde Terör tanımı yapılırken “...örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir” denmiştir. Buradaki örgütlenmeden kasıt ise, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun madde 1’de, “iki ya da daha fazla kişinin” olması gerektiği hususudur. Fakat Türk Ceza Kanunu’nun 220. Maddesinin, Terörle Mücadele Kanunu ile olan ilişkisi göz önüne alınca, terör örgütünün en az 3 kişiden oluşması gerektiği fikri ortaya çıkmaktadır. Fakat iki kişinin bir araya gelmesi ile örgütlenme amacı taşımış olabileceği değerlendirilirken, Türk Ceza Kanunu’nun 220. Maddesi ilk fıkrası ile terör örgütünün en az üç kişiden oluşması gerektiği belirtilmiştir¹⁸⁹.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu madde-4’deki “Terör amacı ile işlenen suçlar” başlığı altında madde-1’deki tanım gereği hareket edilirse terör suçu sayılacağı söylenmektedir. Burada önemli olanın suç işlemek üzere kurulmuş olan bir örgütün varlığının olması ve terör amaçlı hareket etmesi gerektiği hususu önemlidir. Bu suçlar, ‘Türk Ceza Kanununun 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 96, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 142, 148, 149, 151, 152, 170, 172, 173, 174, 185, 188, 199, 200, 202, 204, 210, 213, 214, 215, 223, 224, 243, 244, 265, 294, 300, 316, 317, 318 ve 319 uncu maddeleri ile 310 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan suçlardır. b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan suçlar. c) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110 uncu maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında tanımlanan kasten orman yakma suçları. ç) 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda

---

¹⁸⁷Faruk,Y,Turinay, **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, s.61

¹⁸⁸Faruk,Y,Turinay, **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, s.61

¹⁸⁹5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar. d) Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde, olağanüstü halin ilanına neden olan olaylara ilişkin suçlar. e) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 inci maddesinde tanımlanan suç” olarak belirtilmektedir. Kanun koyucunun burada dikkat etmek istediği husus, uyuşturucu madde imal ve ticareti, belgede sahtecilik, parada sahtecilik, kaçakçılık gibi suçlar bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde sıklıkla işlenebilir olmasıdır¹⁹⁰. Bu suç ve tanımlamalar içerisinde, Türk Ceza Kanunu’nun 220.maddesinin olmaması ise bazı yazarlar tarafından eleştirilmiştir¹⁹¹.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu madde-5 ile kanun koyucu 2006 yılında yaptığı değişiklikle 5237 sayılı Türk Caza Kanunu’na uyarlama yoluna gitmiştir¹⁹². Kanun maddesi burada “Cezaların arttırılmamasına” yönelik, “3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında arttırılarak hükmolunur. Bu suretle tayin olunacak cezalarda, gerek o fiil için, gerek her nevi ceza için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabılır. Ancak, müebbet hapis cezası yerine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. Suçun, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması dolayısıyla ilgili maddesinde cezasının artırılması öngörülmüşse; sadece bu madde hükmüne göre cezada artırım yapılır. Ancak, yapılacak artırım, cezanın üçte ikisinden az olamaz” diyerek açıklama yoluna gitmiştir. Burada önemli olan sayılı suçların terör nitelikli bir örgüt tarafından işlenmesi halinde cezanın attırılması yoluna gidilmesidir.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun “Açıklama ve yayınlama” başlıklı 6.maddesi “İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Terör örgütlerinin; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösteren veya öven ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik eden bildiri veya açıklamalarını basanlar veya yayınlayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun 14 üncü maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan (...) yayın sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur ”denmektedir. Kanun koyucu burada basın yayın kuruluşlarına yönelik dikkat ve özen yükümlülüğü getirmiş olup, bu dikkat ve özen yükümlülüğünü

---

¹⁹⁰Terörle Mücadele Kanunu’nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları(1/1194), 18.04.2006.

¹⁹¹Hikmet Sami Türk, **Terörizmle Mücadelenin Hukuki Boyutları**, Ankara: Yetkin Yayınları, 2012, s.7

¹⁹²Terörle Mücadele Kanunu’nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları(1/1194), 18.04.2006.

bozacak şekilde bilinçli yaptığı takdirde cezasının arttırılacağına yönelik uyarıda bulunmuştur. Aynı zamanda terörle mücadele eden güvenlik personeline yönelik bir koruma sorumluluğu bulunmaktadır.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7.maddesi "*Terör Örgütleri*" başlığının ilk fıkrasında "*Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır*" diyerek, Türk Ceza Kanunu'nun 314'üncü maddesine bir atıf söz konusudur. Kanun koyucunun burada dikkat ettiği husus ise suçun unsurlarının da burada önemli olduğu gerçeğidir. Aynı zamanda doğrudan kasıt ile hareket ederek örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişilerin de örgüt içerisinde somut olarak yer alması da örgüt yöneticisi olarak cezalandırılacağı gerçeğidir¹⁹³. Kanun maddesinin ikinci fıkrası olarak, "*Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayın sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır: Toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında gerçekleşme dahi, terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde; 1. Örgüte ait amblem, resim veya işaretlerin asılması ya da taşınması, 2. Slogan atılması, 3. Ses cihazları ile yayın yapılması, 4. Terör örgütüne ait amblem, resim veya işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi*" denilmektedir. İkinci fıkrada özellikle üzerinde durulan nokta terör örgütlerinin propagandasının yapılması ve övücü nitelikte hareketin oluşmasıdır. Burada da Türk Ceza Kanunu'nun 220.maddesinde bulunan sekizinci fıkraya gönderme bulunmaktadır¹⁹⁴. Bu maddenin fiil ve davranışlarından olan 1, 2, 3, 4 olarak tanımlanan ve kişileri belli edecek şekildeki davranışlar bir ara uygulama noktasında sorunlar ortaya çıkarmıştır. Özellikle 2016 yılı öncesi birçok kişi terör örgütüne ait olan amblem, poster ya da işaretlemeler yapmış, karşılığında hiçbir şekilde cezai yaptırıma tabii tutulmamıştır. Bu da kanun koyucu açısından kanunları uygulamada bir boşluk yaratmıştır. İlgili kanunun üçüncü fıkrası olan, "*Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları hâlinde verilecek cezanın alt sınırı dört yıldan az olamaz. İkinci fıkrada belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyasî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan*

---

¹⁹³Ibid.

¹⁹⁴5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220.maddesi sekizinci fıkrası, "*Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır*" denmektedir.

kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur ”denilerek terör örgütü propagandasının belirtilen özel yerlerde yapılması söz konusu olduğunda suçun arttırılmasına gidileceği belirtilmiştir. Bu kanun maddesinin üçüncü fıkrası bir ara uygulanamamış olsa da, günümüzde tam anlamıyla uygulanmakta ve terör örgütlerine yönelik yukarıda sayılan yerlerde propaganda yapılmasına müsaade edilmemektedir. Kanun maddesinin son fıkrasında, “*Terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına; a) İkinci fıkarda tanımlanan suç, b) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan suç, c) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma suçunu, işleyenler hakkında, 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinin altıncı fıkrasında tanımlanan suçtan dolayı ayrıca ceza verilmez*”denilmiştir. Bu fıkra ile kanun koyucu etkin pişmanlık hükümlerinin terör örgütünün kurucusu, yöneticisi veya üyeleri hakkında da uygulanabileceğini belirtmek istemiştir¹⁹⁵.

Bu kanun maddesine yönelik sorunlardan biri terör örgütlerinin silahlı olarak kabul edileceği ve silahsız olanların ise TCK’ya göre suç işlemek amacıyla örgüt kurma kapsamında yargılanacağı sorunudur¹⁹⁶. TCK’nın 314. Maddesinde de “...silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi...” diyerek silahlı örgüt tanımı yapılmış ve Terörle Mücadele Kanunu’nun 7.maddesi ilk fıkrası da bu kanuna göndermede bulunmuştur. Burada önemli olanın ise terör örgütlerinin amaçlarını gerçekleştirmek için “*Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerine*” ulaşması için araç-gereç bakımından silah kullanmaya ihtiyacı olmasıdır. Bu noktada tartışma terörün sadece silahla yapılabilecek bir olgu olmadığını büyük kitleleri ayaklanmayla kışkırtabilecek örgütlerinde bulunabileceğine yönelik düşüncenin olmasıdır. Bu konuda Hizbut-Tahrir terör örgütü davası bu konuya yönelik bir örnektir¹⁹⁷. Yukarıda da belirtildiği gibi Yargıtay da terör örgütlerini silahlı ve silahsız olarak ayırmaktadır. Yargıtay’ın bu doğrultuda “*TCK’nın 314. Maddesi bakımından, bir oluşumun, bir yapılanmanın silahlı terör örgütü sayılabilmesi için, suç işlemek için örgüt kurma suçunda örgütün varlığı için gerekli koşullar yanında, Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, dördüncü kısım, dördüncü ve beşinci bölümlerde yer alan suçları “amaç suç” olarak işlemek üzere kurulmuş ve amaca matuf bir eylem gerçekleştirmeye yeterli derecede silahlı olmalıdır. TCK’nın 220. Maddesinden ayıran en önemli ölçüt budur. Burada sayılan suçlar dışında kalan amaç suçları işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütler de TCK’nın 220.maddesi*

---

¹⁹⁵Terörle Mücadele Kanunu’nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları(1/1194), 18.04.2006.

¹⁹⁶Nurullah Bodur, Eshat Özkul, **Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**, s.35-36.

¹⁹⁷Hizb-ut Tahrir örgütü, Anayasal düzeni değiştirme veya ortadan kaldırmayı hedeflemesi nedeniyle yasalarımız tarafından himaye görmesi mümkün olmayan bir örgüt olmakla birlikte, cebir ve şiddeti öngörüp başvurmadığı için de terör örgütü sayılması Anayasa ve Ceza kanunumuza uygun düşmemektedir. Ayrıntılı bilgi için bknz: Nurullah Bodur, Eshat Özkul, **Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**, s.38-39-40)

kapsamında kabul edilmiştir... ” diyerek bir karar vermiştir¹⁹⁸. Kanun koyucunun ve kanunu uygulayıcılarının bu kararlarına rağmen toplumsal düzeyde ayaklanmayı oluşturabilecek ve özellikle silahsız kabul edilen bu örgütlerin TCK'nın 302 ve 309'ncü maddelerini hedef alsa dahi silahsız terör örgütü olarak değerlendirilmesinin sakıncalı olacağına yönelik görüşler mevcuttur.

Terörle Mücadelede kolluk güçlerine yararı bulunmuş, örgüt mensuplarını ihbar etmiş ya da yakalanmalarına yardımcı olmuş kişiler için de ödüllendirme yoluna gidilmiştir. Kanunun “*Ödüllendirme*” başlığı altında 19. maddesi, “*İşlenişine iştirak etmemiş olmak koşuluyla bu Kanun kapsamına giren suç faillerinin yakalanabilmesine yardımcı olanlara veya yerlerini yahut kimliklerini bildirenlere para ödülü verilir. Ödülün miktar, usûl ve esasları İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir*” denilerek bu durum yasallık kazanmıştır.

Öncesinde de belirtildiği gibi Terörle Mücadele Kanunu'nun, Koruma Tedbirleri başlığı altında bulunan 20.maddesinin pek de terörle mücadele eden kişilere karşı uygulama yeri bulmadığıdır. Kanun maddesinin ilk fıkrasında, “*Terörle mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adli, istihbarî, idarî ve askerî görevliler, kolluk görevlileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları, terör suçlularının muhafaza edildiği ceza ve tutukevlerinin savcılar ve müdürleri, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapmış hâkim ve savcılar, Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesiyle yetkili kılınmış ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar ile bu görevlerinden ayrılmış olanlar ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olanlar hakkında gerekli koruma tedbirleri Devlet tarafından alınır*” denmektedir. Kanun maddesinde geçen gerekli kişiler hakkında koruma tedbirleri alınır ibaresinin kimler için uygulandığı bilinmese de terörle mücadele eden personel için pek uygulama yeri bulunmadığı Jandarma ya da Emniyet içerisinde bulunmuş kişilerle yapılan mülakatlar neticesinde söylenmektedir. Zamanında aktif olarak çalışmış personelin yıllar sonra bile terör örgütlerinin asılsız ifadeleri neticesinde haksız bir şekilde yargılandıkları durumların bile yaşandığının görüldüğü mülakatlarda belirtilmiştir. Kanun devam eden kısımlarında, “*Bu koruma tedbirleri; talep halinde estetik cerrahi yoluyla fizyolojik görünümün değiştirilmesi dâhil, nüfus kaydı, ehliyet, evlenme cüzdanı, diploma ve benzeri belgelerin değiştirilmesi, askerlik işleminin düzenlenmesi, menkul ve gayrimenkul mal varlıklarıyla ilgili hakları, sosyal güvenlik ve diğer hakların korunması gibi hususlarda düzenleme yapılır. Korumaya alınmış emekli personelden, meskende korunmaları mutlak surette zorunlu bulunanlar Cumhurbaşkanlığınca belirlenecek konutlardan yararlandırılır. Bu tedbirlerin uygulanmasında, İçişleri Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar gerekli her türlü gizlilik kurallarına uymak zorundadırlar. Koruma tedbirleriyle ilgili esas ve usuller Cumhurbaşkanınca çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir. Yukarıda sayılanlardan kamu görevlileri, görevlerinden ayrılmış olsalar dahi terör suçluları tarafından kendilerine veya eş ve çocuklarının canına vuku bulan bir taarruzu savmak için silah kullanmaya yetkilidirler*” denmektedir. Görüleceği üzere kanun koyucu tarafından tamamen terörle

---

¹⁹⁸16.CD.2015/4672 E.2016/2330 K. (Aktarılan yer bkz: Nurullah Bodur, Eshat Özkul, **Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, s.37)

mücadele eden tüm kurum personelinin korunmasına yönelik düşünülmüş ve her türlü gerekecek işlemlerin yapılması hukuki güvence altına alınmıştır.

2018 yılında ise, Terörle Mücadele Kanunu'na geçici olarak bir madde eklenmiş olup. Bu madde kapsamında gözaltı süreleri ve bazı suçlarla ilgili yeniden düzenlemeye gidilmiştir. Geçici 19.madde gereği, *“Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar veya örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından: a) Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren kırk sekiz saati, toplu olarak işlenen suçlarda dört günü geçemez. Delillerin toplanmasındaki güçlük veya dosyanın kapsamlı olması nedeniyle gözaltı süresi, birinci cümlede belirtilen sürelerle bağlı kalmak kaydıyla, en fazla iki defa uzatılabilir. Gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin karar, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine yakalanan kişi dinlenilmek suretiyle hâkim tarafından verilir. Yakalama emri üzerine yakalanan kişi hakkında da bu bent hükümleri uygulanır. b) Şüphelinin aynı olayla ilgili olarak yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında bu işlem, Cumhuriyet savcısı veya Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine kolluk tarafından yapılabilir. c) 1. Tutukluluğa itiraz ve tahliye talepleri dosya üzerinden karara bağlanabilir. 2. Tahliye talepleri en geç otuzar günlük sürelerle tutukluluğun incelenmesi ile birlikte dosya üzerinden karara bağlanabilir. 3. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 108 inci maddesi uyarınca yapılan tutukluluğun incelenmesi en geç, otuzar günlük sürelerle dosya üzerinden, doksanar günlük sürelerle kişi veya müdafî dinlenilmek suretiyle resen yapılır ”denmektedir. Bunun yanında Faruk Y. Turinay, bu kanun maddesinin ilk fıkrasının revize edilmesi gerektiğini belirtmiş olup. Bundan kasıt Terörle Mücadele Kanunu'nun 7.maddesi ile Türk Ceza Kanunu'nun 220, 221 ve 314 maddeleri arasında sadece yaptırım ilişkisinin değil suçun mahiyeti ve unsurları arasında da bir ilişkinin olduğudur¹⁹⁹. Bu yüzden Terörle Mücadele Kanunu'nun 7.maddesi ilk fıkrasına yönelik, *“ Türk Ceza Kanununun suç işlemek amacıyla örgütlenme suçuna ilişkin 220. Ve 221. Maddeleri ile silahlı örgütlenme suçuna ilişkin 314. Maddede düzenlenen diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır”* tabiri eklenmesi gerektiği belirtilmektedir.*

2006 yılında Terörle Mücadele Kanunu'nda yapılması planlanan değişiklikler ile oluşturulan Adalet, İçişleri ve Milli Savunma Bakanlıklarından oluşan komisyonun²⁰⁰ değerlendirmesi sonucunda bazı eksikler o gün yansıtılmaya çalışılmış aynı zamanda önemli noktalara dikkat çekilmiştir. En başında komisyonun terörün bir yasayla çözülmeyeceğini ve bir toplumsal mücadele ile bu sorunun üstesinden gelineceğini söylemesidir. Aynı zamanda terörün karmaşık yapısına dikkat çekilerek çok yönlü olması gerektiği söylenmiş ve terörün içsel nedenleri yanında dışsal nedenleri ile de mücadele edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Tasarının o gün görülen eksiklikleri terörün çözümü için sorumluluğun sadece kolluk kuvvetleri üzerinde

---

¹⁹⁹Faruk,Y,Turinay, **Ceza Hukukunda Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu**, s.207-208

²⁰⁰Terörle Mücadele Kanunu'nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ile Adalet Komisyonları Raporları(1/1194), 18.04.2006.

olması ve halkın terörle olan mücadelede bilinçlendirilmediğine yöneliktir. O günlerde terör eylemi hazırlığı içinde olanların seyahat ve haberleşme özgürlüklerinin kısıtlanması ile ilgili düzenlemenin olmayışı ve terör eylemleri söz konusu olduğunda kolluk güçlerine arama yetkisinin verilmemesi bir takım eksiklikler olarak belirtilmiştir.

Bunların yanında hukuk sistemimizde bir oluşumun terör örgütü olarak kabul edilmesi süreci Hükümet, Meclis ya da Milli Güvenlik Kurulu tarafından değil, savcılıkların bir oluşum hakkında terör örgütü iddiası ile dava açması ve sonrasında mahkemece karar verilmesi, Yargıtay tarafından da onanması gerekmektedir. Burada Kolluk kuvvetlerinin yapmış olduğu araştırmalar büyük öneme haiz olup bu araştırmalar neticesinde oluşumlar hakkında yargı kararları ortaya çıkabilmektedir²⁰¹.

Türkiye birçok ülkenin yanı sıra var olduğu günden bu yana yoğun terör eylemleri ile yüz yüze kalmaktadır. Karşılaşmış olduğu bu tehditlere karşı da her hukuk devleti gibi terörle mücadelede etkin önlemler almaya çalışmıştır. Terör örgütlerinin ne insan hakları gibi evrensel hukuk normlarına ne de hukuk devletinin kurallarına uymadığı düşünülünce terörün başarısızlığa uğratılmasının önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu mücadele içerisinde de devletler insan hakları ve yaşama hakkı gibi hukuksal normları çiğnemenin mücadelesini vermek zorundadır. Fakat aynı zamanda kendi vatandaşını, devletin varlığını, toprakların güvenliğini sağlamada mücadele eden kolluk güçlerinin de yanında olarak bu mücadelesini perçinlemesi gerekmektedir.

I. B. Terörizmin Finansmanın Önlenmesi

Dünya genelinde terörün finansmanına yönelik olarak en ciddi çalışmalar özellikle 11 Eylül saldırıları ile başlamış ve tüm ülkelerin yasal ve siyasi olarak bu konuda tedbir alması sağlanmıştır. Tez içerisinde devamlı olarak terör örgütlerinin devamlılıklarını sağlayabilmelerinin finansal olarak sağlam para kaynaklarının olmasından bahsedilmiştir. Tüm terör örgütleri kendilerine yaşam alanı buldukları ülkelerin içerisinden ve coğrafik özelliklerinden yararlanarak kendilerine finans kaynakları oluşturmaktadırlar. Bunun en bariz örneği terör örgütü PKK/KCK'nın uzun yıllar boyunca Türkiye sınırları içerisinde ve dışarısında kaçakçılık faaliyetleri yürüterek kendisine büyük para kaynağı alanları oluşturmasıdır. Yasadışı yollardan kazanılan tüm paranın da bir şekilde terör örgütlerine akışı ve ulaştırılması gerekliliği düşünülünce kara paranın izlenip engellenmesi için terörün finansmanının önemi ortaya çıkmaktadır. Bir terör örgütü için ideoloji, iç ve dış destek, insan ve finans kaynakları arasında belki de en önemlisi terör faaliyetlerinin gerçekleşmesi için ihtiyaç içinde oldukları finansmandır²⁰². Terör örgütlerinin gelirlerini elde ettiği yerler ise başta uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, ticari faaliyetler, haraçlar, aidat adı altında

---

²⁰¹Nurullah Bodur, Eshat Özkul, **Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**, s. 43.

²⁰²Necati Alkan, **Söz Bitmeden Terörle Mücadele Önleme Stratejileri**, Ankara: USAK Yayınları, 2007, s.129.

bağışlar gibi birçok illegal faaliyetlerdir. Bunlar arasında gözükmeyen ama en önemlisi de dış desteklerdir. Terör örgütlerinin finans kaynaklarının engellenmesinin zorluğu uluslararası bir sorun olarak da devletlerin karşısına çıkmaktadır. Bunun yanında terör örgütleri çeşitli dış ülke sınırları içerisinde örgütsel anlamda ofisler açabilmekte ya da lobicilik faaliyetleri yapılarak dış desteklerini oluşturmaya çalışmaktadırlar.

Burada unutulmaması gereken bir diğer gerçek küreselleşmenin getirisi olarak terör örgütlerinin ve organize suç örgütlerinin birlikte çalıştığı ve birlikte ülkelere yayılarak bir finans ağı oluşturduklarıdır. Genel olarak uyuşturucu, sigara ve insan kaçakçılığı gibi çeşitli suçların artık birlikte hareket edilerek işlendiği görülmektedir. Fakat burada terör örgütleri ile suç örgütlerini birbirinden ayıran temel bir özellik bulunmaktadır o da terör örgütlerinin güttükleri amaçtır. Bu amaç ile terör örgütleri elde ettikleri bu gelirlerle ideolojilerini gerçekleştirmek ve faaliyetlerinin devamını sağlamak için kullanmaktadırlar²⁰³. Terör örgütleri yasadışı yollardan elde etmiş oldukları paraların piyasaya çıkarılması için ise yasal görünümlü işletmeler ve kuruluşlar oluşturabilmektedir. Aynı zamanda dernek ve vakıf gibi legal görünümlü kuruluşlar aracılığı ile bağışlar toplayabilmekte ve çeşitli yöntemlerin kullanılması ile örgüte aktarımı sağlanmaktadır. Özellikle bu yöntem çoğunlukla küçük tutarlarda olması ve daha önemlisi elde edilen fonların yasal yollardan da elde ediliyor olması, bu fonların takip ve tespitini, aklama suçunun takip ve tespitine göre daha zor hale getirmektedir²⁰⁴.

Nurullah Bodur ve Eshat Özkul, “*Terörizmin finansmanı suçu nitelik itibariyle örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme suçunun özel düzenlenmiş halidir*” diyerek bir tanımlama yapmışlardır²⁰⁵. Bu doğrultuda terör ve terörizmin finansmanı ile mücadele edilmesi amacıyla; Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK), 1996 yılında yürürlüğe giren 4208 sayılı Kara paranın Aklanmasının önlenmesine Dair Kanun ile kurulmuş 1997 yılında faaliyetine başlamıştır. Görev ve yetkileri 2006 yılında yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının önlenmesi Hakkında Kanun ile yeniden belirlenmiştir²⁰⁶. 5549 sayılı Kanun’un 19.maddesi ile; MASAK’ın görev ve yetki alanı aklama ile mücadelenin yanı sıra terörün finansmanı ile mücadeleyi de içerecek şekilde genişletilmiştir²⁰⁷.

---

²⁰³Hazine ve Maliye Bakanlığı, “Terörün Finansmanı Niteliği”, [<https://www.hmb.gov.tr/terorun-finansmani-niteligi>] (Son Erişim Tarihi:24.03.2020)

²⁰⁴Ibid.

²⁰⁵Nurullah Bodur, Eshat Özkul, “**Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları**”, s.213.

²⁰⁶Mali Suçlar Araştırma Kurulu, “Görev ve Yetkiler”, [<https://www.hmb.gov.tr/masak-gorev-ve-yetkiler>] (Son Erişim Tarihi:24.03.2020)

²⁰⁷Ibid.

2006 yılında ise 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8.maddesine "Terörün Finansmanı" suçu tanımlanmıştır. 2013 yılında ise kabul edilen 6415 sayılı Terörizmin Finansmanın Önlenmesi ile birlikte 3713 sayılı Kanunu'nun 8.maddesi mülga olmuştur.

6415 sayılı Terörizmin Finansmasının Önlenmesi Kanunu ile, "Yabancı devletlerin terörist eylemler gerçekleştirdiği veya bu türden eylemlere finansman sağladığı hususunda makul sebepler bulunan kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıklarının dondurulması taleplerinin, karşılıklılık esasına göre karşılanması için Bakanlar Kurulu Kararıyla işletilebilecek idari bir mekanizma ihdas edilmiştir. Ülkemiz de aynı Karara dayanarak yabancı devletlerden terörist eylemler gerçekleştirdiği veya bu türden eylemlere finansman sağladığı hususunda makul sebepler bulunan kişi, kuruluş ve organizasyonların malvarlıklarının dondurulmasını talep edebilecektir"²⁰⁸ gibi bir düzenleme getirilmiştir.

6415 sayılı Terörizmin Finansmasının Önlenmesi Kanunu ile amaçlanan ise 1.maddesinde, "terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi kapsamında; 1999 tarihli Terörizmin Finansmasının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bu Kanun kapsamındaki terör ve terörizmin finansmanı ile mücadeleyle ilişkin kararlarının uygulanması ile terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörizmin finansmasının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır" denerek tanımlanmıştır.

6415 sayılı Kanun'un 4.maddesinde "Terörizmin finansmanı suçu" olarak, "3. madde olan "Fon sağlanması veya toplanması yasak fiiller" başlığında yer alanlar kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan" şeklinde tanımlanmıştır.

Terörün Finansmanına yönelik ülkemizde çok yönlü ve birden fazla birimlerin çalışması ile mücadeleler yapılmaktadır. 6415 sayılı Kanun'un yanında terörün finansmanına yönelik aşağıda bulunan mevzuatlarımız da bulunmaktadır;

- 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmasının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik
- Terörizmin Finansmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.

---

²⁰⁸Mali Suçlar Araştırma Kurulu , "Ulusal Mücadele", [<https://www.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>]
(Son Erişim Tarihi:24.03.2020)

ÖZGEÇMİŞ

Burak YILMAZ, 1991 yılında doğumlu olup, ilk ve ortaokul tahsillerini Şişli Talat Paşa İlköğretim Okulu ve Kâğıthane Ali Fuat Cebesoy Ortaokulunda tamamlamıştır. 2005 yılında başlamış olduğu Maçka Akif Tuncel Meslek Lisesi eğitimini 2009 yılında tamamlayarak aynı yıl Akdeniz Üniversitesi, Serik Meslek Yüksek Okulu, Mimari Restorasyon dalında Ön lisans eğitimine başlamış, 2011 yılında mezun olmuştur. 2013 yılında İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünde başladığı Lisans eğitimini 2017 yılında tamamlamış, aynı yıl MEF Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/Uluslararası Güvenlik ve Strateji Çalışmaları anabilim dalında Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır. Yüksek Lisans eğitimi devam ederken, 2018 yılı Aralık ayında Polis Akademisi, Komiser Yardımcılığı Sınavını kazanarak, buradaki eğitimini 2019 Aralık ayı sonunda bitirmiştir. Polis Akademisinden mezun olduktan sonra çalışmakta olduğu Yalova İl Emniyet Müdürlüğü, TEM Şube biriminde Komiser Yardımcısı olarak göreve başlamıştır. Aynı zamanda, Polis Akademisi tarafından Güvenlik Bilimleri tezsiz Yüksek Lisans mezunu olarak da diploması bulunmaktadır.